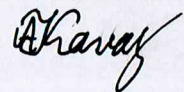

**DAUKŠIŲ PILIAKALNIO SENOVĖS GYVENVIETĖS
(ŠVENČIONIŲ RAJ., ŠVENČIONIŲ SEN.) ARCHEOLOGINIŲ
TYRINĖJIMŲ, VYKDYTŲ 2005M.,
ATASKAITA. I DALIS**

Darbo autorius:

archeologas A. Kavaliauskas
Mob. tel. 861742870

TELŠIAI, 2010m.

TURINYS

IVADAS	1
DARBU EIGA	3
Perkasa Nr.1	3
Perkasa Nr.2	4
Perkasa Nr.3	4
Perkasa Nr.4	5
Perkasa Nr.5	5
Perkasa Nr.6	6
Perkasa Nr.7	7
Perkasa Nr.8	8
Perkasa Nr.9	8
Perkasa Nr.10	9
Perkasa Nr.11	10
Perkasa Nr.12	10
Perkasa Nr.13	11
Dujotiekio tranšėjos pietrytinė sienelė	14
Dujotiekio tranšėjos šiaurės vakarinė sienelė	17
Perkasa Nr.14	18
Perkasa Nr.15	19
Perkasa Nr.16	20
Perkasa Nr.17	23
Perkasa Nr.18	26
Perkasa Nr.19	28
Perkasa Nr.20	29
Perkasa Nr.21	21

Perkasa Nr.22	33
Perkasa Nr.23	33
Perkasa Nr.24	35
Perkasa Nr.25	37
Perkasa Nr.26	38
Perkasa Nr.27	41
Perkasa Nr.28	42
Perkasa Nr.29	44
Šūrfas Nr.1	45
Šūrfas Nr.2	45
Šūrfas Nr.3	46
Šūrfas Nr.4	47
Šūrfas Nr.5	47
Šūrfas Nr.6	48
Šūrfas Nr.7	48
Šūrfas Nr.8	49
Šūrfas Nr.9	49
Šūrfas Nr.10	50
Šūrfas Nr.11	51
Šūrfas Nr.12	51
Šūrfas Nr.13	52
Šūrfas Nr.14	52
IŠVADOS	54
RADINIŲ SĄRAŠAS	56
BUITINĖS KERAMIKOS FRAGMENTŲ LENTELIŲ SĄRAŠAS	68
NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS	69

BUITINĖS KERAMIKOS FRAGMENTŲ LENTELIŲ KOMENTARAI	81
BUITINĖS KERAMIKOS FRAGMENTŲ LENTELĖS	83
NUOTRAUKOS	95
LEIDIMAS ARCHEOLOGINIAMS TYRINĖJIMAMS	135
ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ PROJEKTAS	136
PRIEDAS PRIE ARCHEOLOGINIŲ TYRINĖJIMŲ PROJEKTO	137
RADINIŲ PERDAVIMO – PRIĖMIMO AKTAS	138

IVADAS

Daukšių senovės gyvenvietė (31926) yra Švenčionių raj., Švenčionių sen., 450m į ŠR nuo Švenčionių – Reškutėnų kelio, Šaminės upelio dešiniajame krante esančioje iki 6m aukščio pailgoje kalvoje – ožnugaryje (N55° 11' 32.4''; E26° 08' 31.1''). Toje pačioje kalvoje stūkso Daukšių piliakalnis, vadinamas Papilių kalnu ir datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse (žr. brėž. Nr.1-2, nuotr. Nr.1). Apie 200m į Š-ŠV nuo piliakalnio ir gyvenvietės buvo I tūkst. po Kr. pirmosios pusės – vidurio pilkapynas. Anot vietinių gyventojų piliakalnio ir gyvenvietės kalva buvo ariama iki pat XXa. vidurio.

Daukšių piliakalnis ir senovės gyvenvietė pasiekiami iš Švenčionių – Reškutėnų kelio, už Daukšių pasukus į dešinę (R) link Misiūnų, už 100m, prieš Šaminės upelį pasukus į kairę (Š) ir lauko keliuku pavažiavus 200m. Piliakalnis ir gyvenvietė yra kairėje, matomi pervaziavus Šaminės upelį.¹

2003m. gruodžio mėnesį VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ žvalgė projektuojamo dujotiekio Pabradė – Visaginas (Švenčionių ir Ignalinos raj.) trasą. Žvalgymų tikslas buvo surinkti visus įmanomus duomenis apie archeologijos bei kitokias kultūros vertybes, esančias projektuojamame 100m pločio ir 96km ilgio dujotiekio trasos ruože. Be daugelio kitų archeologijos objektų 2003m. buvo atrastas ir žvalgytas Daukšių Papilių kalnas. Tuo metu jis buvo priskirtas prie vietų turinčių archeologijos vertybių požymių. Manyta, kad Papilių kalnas gali būti neatpažįstamai sunaikinto piliakalnio vieta, kultūrinio sluoksnio pėdsakų nepastebėta.²

2005m. balandžio mėnesį VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgų“ archeologai vėl žvalgė dujotiekio Pabradė – Visaginas trasą. Tuo metu dujotiekio tiesimo darbai jau buvo prasidėję, vyko žemės kasimo darbai. Prieš atvažiuojant archeologams dujotiekio tiesėjai Daukšių senovės gyvenvietės kalvos viršūnėje jau buvo suspėję nustumdyti viršutinį dirvožemio sluoksnį ir perkirsti jo teritoriją iki 3m pločio bei 2,5m gylio tranšėja. Nuo kalvos teritorijos ši tranšėja tesėsi į PV, kirsdama Šaminės upelį ir beveik pasiekdama kelią Švenčionys – Reškutėnai.

Žvalgymų metu buvo konstatuota, kad Daukšių Papilių kalne yra buvusi senovės gyvenvietė ir piliakalnis. Gyvenvietės kalvos ŠR ir PV šlaituose su technika nustumus viršutinį dirvožemio sluoksnį atidengtas archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis su perdegusiais akmenimis, geležies šlaku, lipdytos keramikos šukėmis. Šis sluoksnis buvo padengtas iki 70cm storio nuo kalvos viršaus užslinkusių žemių sluoksniu. Pačioje kalvos viršūnėje kultūrinio sluoksnio nepastebėta, o dujotiekio tranšėjos vietoje kultūrinio sluoksnio storis siekė 20-30cm. Gyvenvietės įtvirtinimų liekanų nebuvo rasta. Toliau žvalgant dujotiekio trasą, į PV nuo atrastos Daukšių gyvenvietės, kitapus Šaminės upelio esančioje žvyringoje apie 50m skersmens ir iki 2m aukščio kalvoje, nustumdytos dujotiekio trasos centre, rastas suardytas žmogaus griautinis palaidojimas. Kapas buvęs 60-70cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Įkapių prie griaučių nerasta, tad kapo chronologija lieka neaiški. Buvo spėjama, kad šis kapas gali priklausyti naujai atrastam kapinynui.³

Žvalgymu metu aptikus senovės gyvenvietę ir spėjamą kapinyną dujotiekio trasos tiesimo darbai buvo laikinai sustabdyti. Daukšių senovės gyvenvietę tyrinėti ir nustatyti spėjamo Daukšių kapinyno apimtis bei chronologiją buvo pasiūlyta ataskaitos autoriui, kuris tuo metu dirbo VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“.

2005m. gegužės ir rugpjūčio mėn. Daukšių senovės gyvenvietės teritorijoje ir jos aplinkoje bei spėjamo kapinyno vietoje, pagal Kultūros paveldo departamento Mokslinės archeologinės komisijos 2005 05 04 išduotą leidimą Nr.32 ir jos patvirtintą tyrimų projektą buvo vykdyti archeologijos tyrimai.

Tyrimų metu perkasomis ir šurfais iširtas bendras 660m² plotas, surasta 282vnt. radinių, kurių tarpe vyravo lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės. Gyvenvietės teritorijoje, po permaišytu 10-70cm storio pilkos žemės sluoksniu, tyrinėtas archeologiškai vertingas 20-90cm storio tamsiai pilkos degėsingos žemės sluoksnis. Jame aptikta didžioji dalis

¹ Baubonis Z., Zabiela G. – Lietuvos piliakalniai. Atlasas. Vilnius, 2004. T. 3, p.70.

² Baubonis Z., Brazaitis D., Kliaugaitė V., Zabiela G. – Dujotiekio trasos Pabradė – Visaginas žvalgymai // ATL 2003metais. Vilnius, 2005, p.251; 254.

³ Fediajevas O. Dėl Daukšių senovės gyvenvietės ir kapinyno išsaugojimo. Raštas Kultūros paveldo departamentui, AB „Kauno dujotiekio statybai“, AB „Lietuvos dujoms“ ir PPS „Pipeline systems“. Vilnius, 2005m.

radinių. Gyvenvietė pagal tyrimų duomenis datuojama I tūkst. pr. Kr. pabaiga- I tūkst. po Kr. pirmąją pusę. Jos teritorija gali siekti 3ha plotą. Spėjamo Daukšių kapinyno vietoje kapų ir archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta.

Archeologijos tyrimams Daukšių senovės gyvenvietės teritorijoje ir jos aplinkoje vadovavo archeologas Antanas Kavaliauskas (ataskaitos autorius). Perkasų ir šurfų pririšimus vietovėje, niveliaciją ir kultūrinio sluoksnio grafinę fiksaciją bei fotofiksaciją lauko sąlygomis atliko ataskaitos autorius. Brėžinius ant vatmano perbraižė ir radinius nufotografavo bei nupiešė taip pat ataskaitos autorius. Brėžinių originalai ir fotonegatyvai saugomi pas ataskaitos autorių. Tyrinėjimų metu rasti radiniai atiduoti Lietuvos nacionalinio muziejaus archeologijos skyriui.

Darbo eigoje ataskaitos autorių konsultavo archeologai dr. G. Zabiela, Z. Baubonis ir O. Fediajevas. Žemės kasimo darbus rankiniu būdu atliko VŠĮ „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ samdyti darbininkai – žemkasiai.

Daukšių senovės gyvenvietės archeologinių tyrinėjimų ataskaitą sudaro dvi dalys. Pirmoje dalyje pateikiamas tyrinėjimų aprašymas, radinių ir nuotraukų sąrašai bei pačios nuotraukos. Taip pat pridedamos buitinės keramikos fragmentų lentelės, jų sąrašai ir komentarai. Antroje ataskaitos dalyje yra brėžiniai ir piešiniai bei jų sąrašai.

DARBŲ EIGA

Archeologijos tyrimai Daukšių piliakalnio senovės gyvenvietėje ir jos aplinkoje vyko 3 etapais. Pirmajame etape, 2005m. gegužės mėn., buvo tyrinėjama dujotiekio trasos tiesimo darbų zona tarp Šaminės upelio kairiojo kranto ir kelio Švenčionys – Reškutėnai. Šių tyrimų metu iškastos perkastos Nr.1-13 (žr. brėž. Nr.2) ir ištirtas 170m² plotas. Metalo detektoriumi patikrinta dujotiekio trasos tiesimo darbų zona. Minėtose perkasose archeologiškai vertingo sluoksnio nebuvo rasta.

Perkastos Nr.9-12 buvo iškastos kalvelėje, esančioje į PV nuo gyvenvietės, spėjamo Daukšių kapinyno vietoje. Šiais tyrimais siekta patikrinti ar yra archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis Daukšių gyvenvietės apylinkėse, surinkti daugiau duomenų apie spėjamą Daukšių kapinyną, jo chronologiją, teritorijos ribas. Tačiau minėtose perkasose archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir kapų nerasta. Kadangi spėjamo Daukšių kapinyno vietoje daugiau kapų nerasta, lieka neaišku ar kalvelėje netoli Daukšių gyvenvietės tikrai būta kapinyno, ar žvalgymų metu susidurta su pavieniu atsitiktiniu palaidojimu. Tai paaiškėtų tik atlikus platesnės apimties žvalgomuosius tyrinėjimus didesnėje teritorijoje nei dujotiekio trasos tiesimo darbų zona.

Antrajame darbų etape, taip pat 2005m. gegužės mėn., tyrimai buvo vykdomi Daukšių senovės gyvenvietės teritorijoje. Iš pradžių buvo atvalyti ir užfiksuoti gyvenvietės teritoriją kertančios dujotiekio tranšėjos ŠV ir PR pjūviai ir juose matomos duobės (Nr.3-6). Metalo detektoriumi patikrinta dujotiekio tiesimo darbų zona gyvenvietės teritorijos ribose. Vėliau, dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje iškastos perkastos Nr.14-26 (žr. brėž. Nr.2), ištyrinėtas 382m² plotas, aptiktas archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Tranšėjos PR pusėje tuo metu tyrimai nebuvo įmanomi, nes ten buvo suversta dešimtys kubinių metrų žemės iš tranšėjos griovio. Reikėjo palaukti kol dujotiekio tiesėjai nuleis dujotiekio vamzdį į tranšėją ir ją užkas.

Trečiasis darbų etapas vyko 2005m. rugpjūčio mėn. po to, kai dujotiekis buvo nutiestas ir tranšėja užpilta žemėmis. Dujotiekio tiesėjai užkasinėdami tranšėją ir lygindami reljefą visiškai neatsižvelgė į tai jog dirba archeologijos paminklo teritorijoje. Atvažiuavus į objektą rugpjūčio mėn. buvo matyti, kad dirbdami su sunkiąja technika (buldozeriais), lygindami reljefą ir performuodami Šaminės upelio krantus, jie gyvenvietės kalvos PV šlaite nurėžė dalį kultūrinio sluoksnio. Dėl to buvo atsisakyta minties iškasti keletą perkasų netoli dešiniojo Šaminės upelio kranto.

Trečiajame darbų etape, buvusios dujotiekio tranšėjos PR pusėje, iškastos perkastos Nr.27-29, aptiktas archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis, ištirti 94m². Pabaigus tyrimus dujotiekio trasos tiesimo darbų zonoje, Daukšių gyvenvietės aplinkoje buvo kasami šurfai (žr. brėž. Nr.2) siekiant nustatyti jos teritorijos dydį ir ribas. Iškasta iš viso 14 šurfų (1x1m dydžio), ištirtas bendras 14m² plotas. Beveik visuose šurfuose fiksuotas archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis.

Perkasa Nr.1

Perkasa Nr.1 iškasta dujotiekio trasos tiesimo zonos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkastos vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės padėtas dujotiekio vamzdis (žr. nuotr. Nr.2). Perkasa Nr.1 orientuota ŠV-PR kryptimi. Ji buvo iškasta dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkastos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkastos Nr.1 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 95,85m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 5,40m į ŠR nuo perkastos Nr.1 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkastos Nr.2 PV kraštinė. Perkastos Nr.1 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 0,40m.

Perkastos Nr.1 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 30cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkastos Nr.1 ribose fiksuotas Habs 172,59-172,28m. Fiksuotos šios perkastos PV ir PR sienelės (žr. brėž. Nr.12-13, nuotr. Nr.3-8).

Perkasos Nr.1 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrimų eigoje perkasoje Nr.1 fiksuoti dirvožemio likučiai – pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1), vietomis peraugęs krūmų šaknimis. Šio sluoksnio (1) storis buvo 5-15cm. Po minėtu sluoksniu (1) atidengtas įžemis- gelsvas smėlis (2). Iškasus perkasą Nr.1 iki 30cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.2

Perkasa Nr.2, kaip ir perkasa Nr.1, iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkasa Nr.2 orientuota ŠV-PR kryptimi. Ši perkasa buvo iškasta dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkamos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkasos Nr.2 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 103,25m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 6,50m į ŠR nuo perkamos Nr.2 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.3 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.2 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.1 ŠR kraštinės buvo 5,40m. Perkasos Nr.2 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 0,40m.

Perkasos Nr.2 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 40cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.2 ribose fiksuotas Habs 172,38-172,34m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir PR sienelės (žr. brėž. Nr.14-15, nuotr. Nr.9-13).

Perkasos Nr.2 ribose įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrinėjant perkasoje Nr.2, kv. A-B 3-5, stebėti dirvožemio likučiai - pilkos, permaišytos žemės sluoksnio (1) fragmentai. Šio sluoksnio (1) storis siekė 2-7cm. Po minėtu sluoksniu (1) buvo atidengtas įžemis-gelsvas smėlis (2). Likusioje perkamos Nr.2 dalyje, kv. A-B 1-3, dujotiekio tiesėjai dirvožemio sluoksnį (1) buvo nustumdę iki pat įžemio - gelsvo smėlio su smulkaus žvyro gausiomis priemaišomis (2). Perkasą Nr.2 iškasus iki 35cm gylio nuo žemės paviršiaus ir galutinai įsitikinus jog kasamas įžemis, tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.3

Perkasa Nr.3 iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkasa buvo orientuota ŠV-PR kryptimi. Perkasos vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės padėtas dujotiekio vamzdis. Perkasa Nr.3 buvo dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkamos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkasos Nr.3 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 111,75m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 8,85m į ŠR nuo perkamos Nr.3 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.4 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.3 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.2 ŠR kraštinės buvo 6,50m. Perkasos Nr.3 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 0,40m.

Perkasos Nr.3 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 45cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.3 ribose fiksuotas Habs 172,41-172,37m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir ŠV sienelės (žr. brėž. Nr.16-17, nuotr. Nr.14-17).

Perkasos Nr.3 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrinėjimų eigoje perkasoje Nr.3, kv. A 3-5 ir B 1-2 bei B4-5, fiksuoti dirvožemio - pilkos, permaišytos žemės sluoksnio (1) fragmentai. Jų storis siekė nuo 5 iki 20cm. Po šio sluoksniu (1) atidengtas įžemis - gelsvas smėlis su rusvo molio intarpais. Perkamos Nr.3 R kampe, kv. B 1, aptiktas 20x32x45cm dydžio lauko akmuo (neapdeges). Pasiekus įžemį perkasa dar buvo truputį gilinama siekiant įsitikinti ar po smėliu nėra archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio. Perkasa iškasus iki 27cm gylio nuo žemės paviršiaus ir galutinai įsitikinus jog kasamas įžemis, tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.4

Perkasa Nr.4 taip pat iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkasa buvo orientuota ŠV-PR kryptimi. Perkasa Nr.4 iškasta dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkamos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkamos Nr.4 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 122,60m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 5,15m į ŠR nuo perkamos Nr.4 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.5 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.4 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.3 ŠR kraštinės buvo 8,85m. Perkamos Nr.4 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 0,25m.

Perkamos Nr.4 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 35cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.4 ribose fiksuotas Habs 171,68-171,37m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir ŠV sienelės (žr. brėž. Nr.18-19, nuotr. Nr.18-20).

Perkamos Nr.4 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrinėjant perkasa Nr.4, kv. A 4-5, fiksuotas 5-10cm storio pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) – tai dujotiekio tiesėjų nustumdyto dirvožemio sluoksnio likučiai. Po minėtu sluoksniu (1) perkasoje buvo atidengtas įžemis- smulkus žvyras su smėlio priemaišomis (2). Likusioje perkamos dalyje, kv. B 1-3, dirvožemio sluoksnį (1) dujotiekio tiesėjai buvo nustumę iki pat įžemio- žvyro (2). Perkasa Nr.4 iškasus iki 35cm gylio nuo žemės paviršiaus ir įsitikinus jog kasamas įžemis, tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.5

Perkasa Nr.5 yra viena iš perkamų iškastų dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkamos vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės padėtas dujotiekio vamzdis. Perkasa Nr.5 buvo dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkamos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.5 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkamos Nr.5 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 129,75m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 4,30m į ŠR nuo perkamos Nr.5 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.6 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.5 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.4 ŠR kraštinės buvo 5,15m. Perkamos Nr.5 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 0,40m.

Perkamos Nr.5 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 30cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.5 ribose fiksuotas Habs 171,72-171,61m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir PR sienelės (žr. brėž. Nr.20-21, nuotr. Nr.21-25).

Perkasos Nr.5 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkastos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Perkasoje Nr.5, tyrimų eigoje, fiksuotas 12-35cm storio pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su negausiomis smulkių akmenėlių priemaišomis. Tai dirvožemio sluoksnis. Storesnis jis buvo perkastos PR dalyje, kv. A-B 1-2 (28-35cm), plonesnis – perkastos ŠV dalyje, kv. A-B 3-5 (12-26cm). Tyrinėjant šį sluoksnį (1), kv. A 2, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas žiesto puodo šonelis (inv. Nr.1), o kv. B 4, 15cm gylyje – lipdyta indo ašėlė (inv. Nr.2). Abu šie buitinės keramikos fragmentai pagaminti naudojant smėlio priemaišas, išdegti oksidacinėje aplinkoje ir priskirtini taip vadinamai „kaimiška“ keramikai. Jie gali būti datuojami XVIII-XIXa.

Nukasuk aprašytą sluoksnį (1), 12-35cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atsidengė įžemio – gelsvo smėlio (2) paviršius. Siekiant patikrinti, ar po smėlio sluoksniu neslūgso archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis, perkastos Nr.5 PR pusė (kv. A-B 1-2) iškasta iki 42cm gylio, o ŠV pusė (kv. A-B 3-5) – iki 35cm gylio nuo žemės paviršiaus. Konstatavus, kad kasamas smėlis tikrai įžemis, tyrimai perkasoje Nr.5 buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.6

Perkasa Nr.6, kaip ir perkastos Nr.1-5, iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkastos vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės padėtas dujotiekio vamzdis. Perkasa Nr.6 buvo dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota statmenai – perkastos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.6 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Ši perkasa tyrimų eigoje buvo išplėsta. Po to kai perkasa Nr.6 buvo išplėsta, jos PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai buvo nutolusi į ŠR per 136,05m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 5,95m į ŠR nuo perkastos Nr.6 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkastos Nr.7 PV kraštinė, o tarpas tarp perkastos Nr.6 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkastos Nr.5 ŠR kraštinės buvo 4,30m.

Perkastos Nr.6 dydis iš pradžių buvo 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 0,20m storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkastos Nr.6 ribose fiksuotas Habs 170,45-170,11m. Fiksuotos šios perkastos ŠR, ŠV ir PR sienelės bei atidengtos akmenų konstrukcijos planas Nr.1 (žr. brėž. Nr.22-26, nuotr. Nr.26-35).

Perkastos Nr.6 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m.

Tyrimų pradžioje perkasoje Nr.6 buvo kasamas pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su negausiomis smulkių angliukų bei degėsių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis buvo peraugęs krūmų šaknimis, jame pasitaikė nedidelių lauko akmenų. Tai dirvožemio sluoksnis. Nukasuk dalį šio sluoksnio (1), kv. B 2-3, 5-34cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengta lauko akmenų konstrukcijos dalis (žr. nuotr. Nr. 26). Siekiant ištyrinėti visą akmenų konstrukciją buvo nutarta perkasą Nr.6 išplėsti. Iš pradžių perkastos ŠR sienelė, metruose 1-5, perkelta per 2 metrus į ŠR ir suformuoti kvadratai C-D 1-5. Kv. C 1-2, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atrastas akmenų konstrukcijos tęsinys. Vėliau perkasa buvo praplečiama į PV, metruose 1-5, per visą ilgį 2 metrus ir suformuoti kvadratai A¹-A² 1-5. Tačiau minėtuose kvadratuose akmenų konstrukcijos tęsinio nerasta. Todėl perkasa dar kartą buvo platinama. Jos ŠV sienelė metruose A²-B perkelta per 5 metrus į ŠV (už dujotiekio vamzdžio) ir suformuoti kvadratai A²-B 6-10 (žr. brėž. Nr.4).

Praplėtus perkasą, kv. A¹-A 6-10, 6-43cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas akmenų konstrukcijos tęsinys. Tris kartus išplėtus perkasą visa akmenų konstrukcija nebuvo atidengta. Tačiau, minties vėl plėsti perkasą ir bandyti atidengti visą akmenų konstrukciją tyrimų eigoje atsisakyta. Taip padaryta todėl, kad ši akmenų konstrukcija akivaizdžiai nebuvo archeologiškai vertingas objektas. Tai buvo iš lauko akmenų sumesta sienelė perkasoje besitęsianti V-R kryptimi (žr. brėž. Nr.26). Atidengtos akmenų sienelės ilgis buvo 10,60m, ji nebuvo vientisa – perkasoje tęsėsi su tarpais, kuriuose akmenų nebuvo (matyt tie akmenys išstumdyti lauko arimo metu).

Aprašoma iš lauko akmenų sumesta sienelė tyrinėta 5-43cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 170,38-170,01m). Ją sudarė įvairaus dydžio lauko akmenys – didesni (25x32x51; 15x26x31; 24x28x30; 23x26x42cm dydžio), mažesni (14x20x24; 12x17x28; 8x16x25cm dydžio) ir visai maži (4x8x11; 5x5x8; 4x5x6cm dydžio). Šie akmenys nebuvo apdegę. Akmenų sienelės dalyje, stebėtoje PR perkasoje dalyje, kv. B-C 1-3, akmenys buvo sudėti vienas ant kito ir sudarė dviejų eilių, iki 38cm aukščio konstrukciją. Likusią akmenų sienelės dalį, atidengtą ŠV perkasoje dalyje, kv. A¹-A 6-10, sudarė viena eilė akmenų. Akmenys sienelės suformavimo metu buvo sudėti ar sumesti ant dirvožemio (jau minėto pilkos, permaišytos žemės sluoksnio (1)).

Perkasoje Nr.6 tyrinėta akmenų sienelė padaryta, greičiausiai, dirbamame žemės sklype surinkus akmenis ir juos sumetus prie sklypo ribos. Tokia sienelė galėjo žymėti skirtingų žemės savininkų sklypų ribą. Ši sienelė, pagal 1 sluoksnyje rastas keramikos šukes, gali būti datuojama XVIII-XIXa.

Atidengiant akmenų sienelę ir tyrinėjant minėtą pilkos, permaišytos žemės sluoksnį (1) aptikta buitinės keramikos šukių. Kv. B 10, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus, rasti du mažai informatyvūs puodų šoneliai (inv. Nr.3-4). Jie nuskilę nuo plonasienių žiestų indų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Šukių molio masėje buvo negausių smėlio priemaišų. Dar du puodų šoneliai panašūs į minėtus šonelius aptikti ŠR perkasoje dalyje. Vienas iš jų (inv. Nr.5) rastas kv. D 5, 30cm gylyje nuo žemės paviršiaus, o kitas (inv. Nr.6). – kv. B 2, 15cm gylyje. Jie taip pat nuskilę nuo žiestų plonasienių indų, pagamintų molio masei kaip liesiklį naudojant smėlį. Jų molio masė lūžio vietoje pilka ir rusva. Tyrinėjant sluoksnį (1) aptikta keramika priskirtina taip vadinamai „kaimiškai“ keramikai ir gali būti datuojama XVIII-XIXa.

Sluoksnyje (1) buvo rastas ir metalo dirbinys. Tai geležinė, kaltinė, stambi kniedė su dvejomis galvutėmis (inv. Nr.7; žr. pieš. Nr.1). Kniedė didelė, galėjo būti naudojama durų apkalui pritvirtinti ar kokiam nors žemės ūkio padargui sutvirtinti. Rasta kv. D4, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Nurinkus sienelės akmenis, pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) buvo tyrinėjamas toliau. Truputį pakasus, 52-71cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemis - gelsvas smėlis (2). Siekiant įsitikinti, kad atidengtas gelsvas smėlis tikrai įžemis, perkasa Nr.6 buvo iškasta iki 80cm gylio nuo žemės paviršiaus. Po to tyrinėjimai perkasoje Nr.6 pabaigti.

Perkasa Nr.7

Perkasa Nr.7 iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkasa orientuota ŠR-PV kryptimi. Ši perkasa buvo iškasta dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota lygiagrečiai – perkasoje ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkasoje Nr.7 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 148m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 8,55m į ŠR nuo perkasoje Nr.7 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkasoje Nr.8 PV kraštinė, o tarpas tarp perkasoje Nr.7 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkasoje Nr.6 ŠR kraštinės buvo 5,95m. Perkasoje Nr.4 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 2.83m.

Perkasoje Nr.7 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 30cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas dujotiekio tiesėju. Žemės paviršius perkasoje Nr.7 ribose fiksuotas Habs 170,65-170,48m. Fiksuotos šios perkasoje ŠR ir PR sienelės (žr. brėž. Nr.27-28, nuotr. Nr.36-41).

Perkasoje Nr.7 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki E, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 2. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasoje PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrinėjant perkasą Nr.7, kv. A-B 1 ir D-E 1-2, fiksuotas nuo 5 iki 32cm storio pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Tai buldozeriu apardytas dirvožemio sluoksnis. Nukasus minėto sluoksnio (1) fragmentus atidengtas įžemio-žvyro su stambesniais ir smulkesniais akmenimis bei smėlio priemaišomis paviršius (2). Perkasoje kv. A-B 2 ir C 1-2 minėto pilkos žemės sluoksnio (1) nebuvo, ten įžemio paviršius

fiksuotas pačioje tyrimų pradžioje. Perkasą Nr.7 iškasus iki 55cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.8

Perkasa Nr.8 taip pat iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto. Perkasa orientuota ŠR-PV kryptimi. Ši perkasa buvo iškasta dujotiekio vamzdžio PR pusėje, vamzdžio atžvilgiu orientuota lygiagrečiai – perkamos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio vamzdžiui, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio vamzdžiu sudarė statų kampą.

Perkamos Nr.8 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 161,55m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio vamzdį (žr. brėž. Nr.3). Už 144m į ŠR nuo perkamos Nr.7 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.9 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.8 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.7 ŠR kraštinės buvo 8,55m. Perkamos Nr.8 ŠV kraštinė nuo dujotiekio vamzdžio buvo nutolusi į PR per 3.10m.

Perkamos Nr.8 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 40cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.8 ribose fiksuotas Habs 171,26-171,03m. Fiksuotos šios perkamos ŠV ir ŠR sienelės (žr. brėž. Nr.29-30, nuotr. Nr.42-45).

Perkamos Nr.8 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki E, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 2. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.4).

Tyrimų eigoje perkasoje Nr.8, kv. D-E 1-2, stebėtas iki 30cm storio pilkos, permaišytos žemės sluoksnio (1) fragmentas. Šio sluoksnio (1) žemėje buvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišų. Minėtas sluoksnis (1) – tai buldozeriu apardytas dirvožemis. Po pilkos žemės (dirvožemio) sluoksniu (1) buvo atidengtas įžemio – smulkaus žvyro su smėlio priemaišomis sluoksnio (2) paviršius. Likusioje perkamos erdvėje, kv. A-C 1-2, įžemis pasirodė tik pradėjus kasti perkasą, nes ten pilkos žemės sluoksnis (1) buldozeriu buvo nustumdyta iki įžemio.

Perkasą Nr.8 iškasus iki 52cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.9

Tyrinėjant perkamas Nr.1-8 archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio bei radinių nerasta, todėl buvo nutarta kitas perkamas kasti arčiau senovės gyvenvietės teritorijos, spėjamo Daukšių kapinyno vietoje.

Perkasa Nr.9 iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, spėjamo kapinyno kalvelės PV šlaite. Šioje trasos vietoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. (žr. nuotr. Nr.46). Tranšėjos gylis buvo iki 2,5m, plotis – iki 3m.

Perkasa Nr.9 orientuota ŠV-PR kryptimi. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota statmenai – jos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Perkamos Nr.9 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 310,55m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.5). Nuo Šaminės upelio kairiojo kranto iki perkamos Nr.9 ŠR kraštinės buvo 125,15m. Už 4,15m į ŠR nuo perkamos Nr.9 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.10 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.9 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.8 ŠR kraštinės buvo 144m. Perkamos Nr.9 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,95m.

Perkamos Nr.9 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 25cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.9 ribose fiksuotas Habs 169,05-168,95m. Fiksuotos šios perkamos PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.31-32, nuotr. Nr.47-51).

Perkasos Nr.9 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.6).

Tyrimų pradžioje, perkasoje Nr.9, 5-10cm storio sluoksniais buvo kasamas pilkos, permaišytos žemės su negausiomis akmenėlių priemaišomis sluoksnis (1). Sluoksnis (1) vietomis buvo peraugęs krūmų šaknimis, jame pastebėta truputis degėsių priemaišų. Šio sluoksnio (1) storis buvo 19-41cm. Faktiškai tai dirvožemio sluoksnis.

Tyrinėjant šį sluoksnį (1), kv. A 2, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas mažai informatyvus žiesto plonasienio puodo šonelis (inv. Nr.8). Puodo šonelio molio masėje yra smėlio priemaišų, puodas buvęs išdegtas redukciniėje aplinkoje. Perkamos ŠV dalyje, sluoksnyje 1, kv. B 4, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus, dar aptiktas žiesto plonasienio puodo dugnelis (inv. Nr.9). Dugnelio apačia lygi, jos skersmuo 6cm. Puodas nuo kurio nuskilo dugnelis buvo išdegtas redukciniėje aplinkoje, pilkos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Abu šie puodų fragmentai mažai informatyvūs, priskirtini taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir datuoti XVIII-XIXa. Aprašomame sluoksnyje (1), kv. A3, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus, rastas ir vienas metalo dirbinys. Tai geležinė kaltinė vinis (inv. Nr. 10). skirta arklio pasagai prikalti.

Po pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (1), perkamos kv. A-B 3-5, atidengtas įžemio – gelsvo smėlio (3) paviršius. Perkamos PR dalyje, kv. A-B 1-2, po pilkos žemės sluoksniu (1), fiksuotas rusvo geležingo smėlio su negausiomis pilkos žemės priemaišomis sluoksnis (2). Šio sluoksnio storis buvo 52-70cm. Radinių jame nerasta. Nukalus minėtą geležingo smėlio sluoksnį (2) perkamos PR dalyje, kv. A-B 1-2, 40-97cm gylyje nuo žemės paviršiaus taip pat pasiektas įžemio - gelsvo smėlio sluoksnio (3) paviršius. Tyrimų eigoje dalis įžemio buvo nukasta. Perkamos Nr.9 ŠV dalis, kv. A-B 3-5, buvo iškasta iki 72cm gylio nuo žemės paviršiaus, o PR dalis (kur buvo geležingo smėlio sluoksnis (2)), padarius laiptelį, iki 105cm gylio nuo žemės paviršiaus. Po to tyrimai perkasoje Nr.9 buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio, kapų ir radinių perkasoje Nr.9 nerasta.

Perkasa Nr.10

Perkasa Nr.10 taip pat iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, spėjamo kapinyno kalvelės PV šlaite. Šioje trasos vietoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. Tranšėjos gylis buvo iki 2,5m, plotis – iki 3m.

Perkasa Nr.10 orientuota ŠV-PR kryptimi. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota statmenai – jos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Perkasos Nr.10 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 316,70m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.5). Nuo Šaminės upelio kairiojo kranto iki perkamos Nr.10 ŠR kraštinės (matuojant palei dujotiekio tranšėją) buvo 119m. Už 18,30m į ŠR nuo perkamos Nr.10 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.12 PV kraštinė, o tarpas tarp perkamos Nr.10 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.9 ŠR kraštinės buvo 4,15m. Perkamos Nr.10 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,80m.

Perkasos Nr.10 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 20cm storio) dar prieš tyrinėjimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.10 ribose fiksuotas Habs 169,05-169,12m. Fiksuotos šios perkamos PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.33-34, nuotr. Nr.52-56).

Perkasos Nr.10 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.6).

Tyrimų pradžioje, perkamos kv. A-B 1-4, buvo kasamas permaišytos šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1) su smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1) storis buvo nuo 12 iki 27cm. Sluoksnis (1) buvo suformuotas dujotiekio tiesėjų tranšėjos iškasimo ir reljefo lyginimo su buldozeriu metu.

Po minėtu sluoksniu (1), visame perkamos plote, fiksuotas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2). Šio sluoksnio (2) storis buvo 46-78cm, jame pasitaikė negausių smulkių akmenėlių,

smėlio ir angliukų priemaišų. Tai dirvožemio sluoksnis. Tyrinėjant šį sluoksnį (2), kv. A5, 50cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas puodo šonelis (inv. Nr.11). Dar vienas puodo šonelis (inv. Nr.12) buvo rastas kv. B4, 40cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Abu puodų šoneliai (inv. Nr.11-12) mažai informatyvūs, nuskilę nuo žiestų plonasienių indų išdegtų redukciniėje aplinkoje. Jų molio masėje kaip liesiklis naudotas smėlis. Šie puodų šoneliai priskirtini taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir gali būti datuojami XVIII-XIXa.

Tęsiant tyrinėjimus, po pilkos žemės sluoksniu (2), 62-80cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemio-gelsvo smėlio (3) paviršius. Pasirodžius įžemiui perkasa dar truputį buvo gilinama siekiant įsitikinti, kad surastas smėlis tikrai įžemis ir po juo neslūgso archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Iškasus perkasą Nr.10 iki 90cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar vertingesnių radinių bei kapų tyrinėjimų metu perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.11

Perkasa Nr.11 iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, spėjamo kapinyno kalvelės ŠR šlaite. Šioje trasos vietoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. Tranšėjos gylis buvo iki 2,5m, plotis – iki 3m.

Perkasa Nr.11, kaip ir perkamos Nr.9-10, buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota statmenai – jos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.11 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkamos Nr.11 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 367,40m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.5). Nuo Šaminės upelio kairiojo kranto iki perkamos Nr.11 ŠR kraštinės (matuojant palei dujotiekio tranšėją) buvo 68,30m. Už 39,70m į ŠR nuo perkamos Nr.11 ŠR kraštinės buvo vėliau iškastos perkamos Nr.13 PV kraštinė. Perkamos Nr.11 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,75m.

Perkamos Nr.11 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 25cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėju. Žemės paviršius perkamos Nr.11 ribose fiksuotas Habs 167,82-167,71m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir PR sienelės (žr. brėž. Nr.35-36, nuotr. Nr.57-61).

Perkamos Nr.11 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki B, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.6).

Tyrimų eigoje visame perkamos Nr.11 plote buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1). Jo storis buvo nuo 35 iki 80cm. Tyrinėjant sluoksnyje (1) pastebėta smulkesnių ir didesnių akmenėlių, negausių smėlio priemaišų. Taip pat šis sluoksnis (1) buvo vietomis peraugęs krūmų šaknimis. Nukalus minėtą sluoksnį (1), 35-85cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio-gelsvo smėlio (2) paviršius. Pasirodžius įžemiui perkasa dar truputį buvo gilinama siekiant įsitikinti, kad surastas smėlis tikrai įžemis ir po juo neslūgso archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Iškasus perkasą Nr.11 iki 87cm gylio nuo žemės paviršiaus ir nieko neradus tyrinėjimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio, radinių ar kapų tyrimų metu perkasoje nerasta.

Perkasa Nr.12

Perkasa Nr.12 iškasta dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys – Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, spėjamo kapinyno kalvelės viršūnėje. Šioje trasos vietoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. Tranšėjos gylis buvo iki 2,5m, plotis – iki 3m.

Perkasa Nr.12, kaip ir perkamos Nr.9-11, buvo kasama dujotiekio trasos tiesimo darbu zonoje, tranšėjos ŠV pusėje. Ši perkasa dujotiekio tranšėjos atžvilgiu orientuota lygiagrečiai – perkamos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio tranšėja sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.12 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkamos Nr.12 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 337m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.5). Nuo Šaminės upelio kairiojo kranto

iki perkamos Nr.12 ŠR kraštinės (matuojant palei dujotiekio tranšėją) buvo 95,70m. Už 25,40m į ŠR nuo perkamos Nr.12 ŠR kraštinės buvo perkamos Nr.11 PV kraštinė, o atstumas tarp perkamos Nr.12 PV kraštinės ir anksčiau iškastos perkamos Nr.10 ŠR kraštinės buvo 18,30m. Perkamos Nr.12 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,70m.

Perkamos Nr.12 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 35cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.12 ribose fiksuotas Habs 169,91-169,85m. Fiksuotos šios perkamos ŠV ir ŠR sienelės (žr. brėž. Nr.37-38, nuotr. Nr.62-65).

Perkamos Nr.12 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki E, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 2. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.6).

Tyrimų eigoje perkasoje Nr.12, kv. A-B 1-2 ir D-E 2, fiksuotos pilkos, permaišytos, žemės sluoksnio (1) liekanos. Šio sluoksnio (1) fragmentų storis buvo 5-18cm, juose pastebėta smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišų. Sluoksnis (1) – tai buldozeriu suardyto dirvožemio likučiai. Po minėtu sluoksniu (1) atidegtas įžemio – gelsvo smėlio su smulkaus žvyro su priemaišomis (2) paviršius. Pasiekus įžemį perkasa dar truputį buvo gilinama siekiant įsitikinti, kad surastas smėlis tikrai įžemis ir po juo neslūgso archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Iškasus perkasą Nr.12 iki 62cm gylio nuo žemės paviršiaus ir nieko neradus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio, radinių ar kapų tyrimų metu perkasoje Nr.12 nerasta.

2005m dujotiekio trasos žvalgymų metu kalvelės viršūnėje buvo rastas vienas griautinis žmogaus palaidojimas. Archeologinių tyrimų eigoje spėjamo kapinyno vietoje, kalvelės viršūnėje ir ŠR bei PV šlaituose buvo iškastos 4 perkamos (Nr.9-12) tačiau kapų, archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių nerasta. Todėl lieka neaišku ar kalvelėje netoli Daukšių gyvenvietės tikrai būta kapinyno, ar žvalgymų metu susidurta su pavieniu atsitiktiniu palaidojimu. Tai paaiškėtų tik atlikus platesnės apimties žvalgomuosius tyrinėjimus didesnėje teritorijoje nei dujotiekio trasos tiesimo darbų zona.

Perkasa Nr.13

Perkasa Nr.13 buvo iškasta netoli Šaminės upelio kairiojo kranto. Ją kasant siekta įsitikinti ar į PV nuo Daukšių piliakalnio papėdės gyvenvietės kalvos, anapus upelio, dar tęsiasi gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

Perkasa Nr.13, kaip ir perkamos Nr.9-12, buvo kasama dujotiekio trasos tiesimo darbų zonoje. Šioje trasos vietoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. Tranšėjos gylis buvo iki 2,5m, plotis – iki 3m. Perkasa Nr.13 iškasta tranšėjos ŠV pusėje. Ši perkasa dujotiekio tranšėjos atžvilgiu orientuota lygiagrečiai – perkamos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su dujotiekio tranšėja sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.13 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkamos Nr.13 PV kraštinė nuo kelio Švenčionys – Reškutėnai nutolusi į ŠR per 409,10m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.5). Nuo Šaminės upelio kairiojo kranto iki perkamos Nr.13 ŠR kraštinės (matuojant palei dujotiekio tranšėją) buvo 23,60m. Už 39,70m į PV nuo perkamos Nr.13 PV kraštinės buvo anksčiau iškastos perkamos Nr.11 ŠR kraštinė. Perkamos Nr.13 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,85m.

Perkamos Nr.13 dydis 2x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 30cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų, o apatinė dirvožemio dalis permaišyta. Žemės paviršius perkamos Nr.13 ribose fiksuotas Habs 166,39-166,05m. Fiksuotos šios perkamos ŠR ir PR sienelės bei duobių planas Nr.2 (žr. brėž. Nr.39-41, nuotr. Nr.66-71).

Perkamos Nr.13 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki E, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 2. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.6).

Tyrimų pradžioje, visame perkamos Nr.13 plote, buvo kasamas šviesiai pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su gausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1) storis – 32-41cm. Aprašomą sluoksnį (1) buldozeriais stumdydami žemę suformavo dujotiekio tiesėjai. Tyrinėjant sluoksnį (1), kv. E1, 22cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas mažai informatyvus žiesto puodo šonelis (inv. Nr.13). Šonelis nuskilęs nuo puodo išdegto redukciniame

aplinkoje, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Jis gali būti priskiriamas „kaimiška“ keramikai ir datuojamas XVIII-XIXa.

Giliau, po 1 sluoksniu, perkaso PV dalyje, kv. A-B 1-2 buvo tyrinėjamas pilkos, permaišytos žemės sluoksniu (2) su negausiomis smėlio priemaišomis, medžio trūnėsių liekanomis. Šio sluoksnio storis – 15-20cm. Tai buvusio dirvožemio fragmentas. Baigiant nukasti 2 sluoksnį, perkaso kv. B 1-2 ir C 1, 41-48cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165.84-165.77m) išryškėjo dviejų duobių kontūrai (žr. brėž. Nr.41).

Duobė Nr.1

Duobės Nr.1 kontūras išryškėjo 48cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,84m). Duobė buvo netaisyklingo apskritimo formos. Į perkaso erdvę pateko didžioji duobės dalis. Jos dydis – 122x125cm. Tyrimų eigoje nustatyta, kad duobės Nr.1 gylis iki 50cm. Užfiksuoti du duobės pjūviai – vienas brėžinyje Nr.40, o kitas brėžinyje Nr.41. Šios duobės pjūviai yra gilaus dubens formos formos. Duobė Nr.1 buvo užpildyta permaišyta, pilka 2 sluoksnio žeme (dirvožemiu). Jos užpilde pasitaikė negausių smėlio priemaišų, truputis medžio trūnėsių. Radinių duobėje Nr.1 neaptikta. Tyrinėjant šią duobę buvo padaryta išvada, kad tai, greičiausiai, ne archeologijos objektas. Ji galėjo atsirasti išrovus medžio kelmą. Dėl šios priežasties perkasa nebuvo plečiama ir už perkaso ribų likusi nedidelė duobės dalis nebuvo tyrinėjama.

Duobė Nr.2

Duobės Nr.2 kontūras išryškėjo 41cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,77m), šalia duobės Nr.1. Duobė Nr.2 buvo pailga. Į perkaso erdvę patekusios duobės dalies dydis – 61x75cm. Tyrimų eigoje nustatyta, kad duobės Nr.2 gylis yra iki 14cm. Brėžinyje Nr.40 užfiksuotas duobės pjūvis yra lėkšto dubens formos. Duobė Nr.2 buvo užpildyta permaišyta, pilka 2 sluoksnio žeme (dirvožemiu). Jos užpilde pasitaikė negausių smėlio priemaišų, truputis medžio trūnėsių. Radinių, degėsių bei angliukų duobėje Nr.2 neaptikta. Tyrinėjant šią duobę susidarė įspūdis kad, tai nėra archeologijos objektas. Dėl šios priežasties perkasa nebuvo praplečiama ir už perkaso ribų likusi duobės dalis nebuvo tyrinėjama. Dėl prastų oro sąlygų ir problemų su fotoaparatu, kuris prastai veikė, duobių Nr.1-2 fotofiksacija plano Nr.2 lygyje nepavyko. Pavyko nufotografuoti tik duobių pjūvius perkaso PR sienelėje (žr. nuotr. Nr.67-68).

Išpreparavus duobes Nr.1-2 tyrimai pratęsti perkaso PV dalyje, kv. A-B 1-2. Čia, po pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2), fiksuotas 7-15cm storio gelsvo smėlio sluoksniu (4). Giliau, 60cm gylyje nuo žemės paviršiaus, po smėlio sluoksniu (4), atidengtas tamsiai pilkos, durpingos, žemės sluoksnio (5) paviršius. Likusioje perkaso erdvėje, kv. C-D 1-2, šio sluoksnio (5) paviršius atidengtas iš karto po 1 sluoksniu, 31-42cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Sluoksnio (5) storis buvo nuo 10 iki 48cm. Jį tyrinėjant pastebėta sunykusios organikos liekanų, medžio trūnėsių. Šis sluoksniu (5) galėjo natūraliai susiformuoti jeigu ši vieta anksčiau buvo pelkėta, užliejama vandeniu iš Šaminės upelio.

Tyrinėjant 5 sluoksnį, kv. C2, 64cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas žiesto puodo dugnelis (inv. Nr.14). Dugnelis iš vidaus glazūruotas žaliai, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Puodo dugnelis nuskilęs nuo puodo išdegto redukciniėje aplinkoje. Dugnelio skersmuo 6cm, jo apačia lygi. Šis puodo dugnelis gali būti datuojamas XVIII-XIXa.

Nukasus 5 sluoksnį, 75-82cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (6). Kv. E 1-2 įžemio smėlis buvo su molio priemaišomis. Perkaso Nr.13 iškasus iki 90cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių tyrimų metu perkasoje nerasta.

Dujotiekio trasos atkarpos tarp kelio Švenčionys-Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto tyrinėjimai su metalo detektoriumi

Dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys-Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto iškasus perkaso Nr.1-13 ir neradus archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio bei radinių

nutarta tyrimus šiame dujotiekio trasos ruože nutraukti. Prieš perkeliant tyrinėjimus į Daukšių senovės gyvenvietės teritoriją ši trasos atkarpa (tame tarpe ir spėjamo kapinyno kalvelė) dar buvo tyrinėjama su metalo detektoriumi. Iš viso su metalo detektoriumi patikrintas apie 315m ilgio dujotiekio trasos ruožas. Dujotiekio trasos dalyje kurioje tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės padėtas vamzdis, tikrinta visa dujotiekio tiesimo darbų zona. Trasos atkarpoje, kurioje tranšėja buvo jau iškasta ir į ją nuleistas vamzdis, metalo detektoriumi tyrinėta tik dujotiekio tiesimo darbų zonos dalis, esanti į ŠV nuo tranšėjos, nes kitoje pusėje buvo suversta dešimtys kubometrų žemės iškastos iš tranšėjos.

Tyrinėjant su metalo detektoriumi daugiausia aptikta XX-XXIa. datuojamų įvairių radinių, kurių tarpe vyravo suvirinimo elektrodai, fabrikinės gamybos vinys, alaus butelių kamšteliai, vielos gabalai, sunykusios skardos fragmentai ir kt. Iš visos masės radinių paimti ir į radinių sąrašą įtraukti tik 3 radiniai. Pirmiausia paminėtinas geležinio įtvėrimo peilio fragmentas (inv. Nr.16, žr. pieš. Nr.2), rastas spėjamo kapinyno kalvelėje, ruože tarp perkasų Nr.10 ir 12, 8,50m į ŠR nuo perkamos Nr.10 ŠR kraštinės, 5cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Peilio fragmento ilgis 14cm. Jo įkotelis ilgis 12cm, išlikusios geležtės dalies ilgis 2cm. Geležtės plotis 2-2,3cm, jos storis 0,1cm. Įkotelis smailėjanti, jos skerspjūvis stačiakampio formos. Sprendžiant pagal įkotelį peilio geležtė buvo gana ilga. Peilio fragmentas gali būti datuojamas plačiu laikotarpiu – nuo pirmųjų amžių po Kr. iki viduramžių.

Į radinių sąrašą taip įtraukta geležinė, kaltinė, kilpa (inv. Nr.15, žr. pieš. Nr.1) skirta durims užkabinti. Ji rasta tarp perkasų Nr.7 ir 8, 3,42m į ŠR nuo perkamos Nr.7 ŠR kraštinės, 12cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Trečias radinys, kurio paskirtis neaiški, buvo aptiktas kairiajame Šaminės upelio krante, 21,60m į ŠR nuo perkamos Nr.13 ŠR kraštinės, 7cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Tai stačiakampio formos geležies dirbinio fragmentas (inv. Nr.17, žr. pieš. Nr.3), nulūžęs viename gale buvusios skylutės vietoje. Fragmento ilgis 7cm, plotis 1,8cm, storis – 0,6cm. Abiejų pastarųjų radinių (inv. Nr.15 ir 17) datavimas neaiškus.

Dujotiekio trasos atkarpa tarp kelio Švenčionys-Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto patikrinus su metalo detektoriumi tyrimai šiame dujotiekio trasos ruože buvo pabaigti. Pabaigtas ir pirmas tyrinėjimų etapas.

Daukšių piliakalnio senovės gyvenvietės teritorijos tyrinėjimai su metalo detektoriumi

Pabaigus tyrinėti dujotiekio trasos atkarpa tarp kelio Švenčionys-Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, tyrimai buvo perkelti į Daukšių gyvenvietės teritoriją ir pradėtas antras tyrinėjimų etapas. Prieš atvažiuojant tyrinėti dujotiekio tiesėjai jau buvo suspėję Daukšių gyvenvietės kalvos viršūnėje nustumdyti viršutinį dirvožemio sluoksnį ir perkirsti jos teritoriją tranšėja.

Metalu detektoriumi buvo tikrinama Daukšių gyvenvietės teritorija dujotiekio trasos tiesimo darbų zonoje. Tyrinėta dujotiekio tiesimo darbų zonos dalis, esanti į ŠV nuo tranšėjos, nes kitoje tranšėjos pusėje buvo suversta iš jos iškasta žemė. Iš viso, gyvenvietės teritorijoje, su metalo detektoriumi patikrintas apie 96m ilgio dujotiekio trasos ruožas

Tyrinėjant Daukšių gyvenvietės teritoriją su metalo detektoriumi rasta mažiau XX-XXIa. šiukšlių nei dujotiekio trasos atkarpoje tarp kelio Švenčionys-Reškutėnai ir Šaminės upelio kairiojo kranto, nors ir čia pasitaikė elektrodų, taip pat surasta sovietinė 1 kapeikos moneta. Iš 16 surastų metalo dirbinių atrinkti ir į radinių sąrašą įtraukti 5 dirbiniai. Pirmiausia paminėtinos geležinių įrankių, panašių į peilius – pjautuvėlius dalys (inv. Nr.18-19, žr. pieš. Nr.4). Panašūs peiliai – pjautuvėliai datuojami I-IVa. po Kr. Vienas iš jų (inv. Nr.18), rastas buldozeriu sustumtose žemėse, 17,50m į ŠR nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto ir už 5m į ŠV nuo dujotiekio trasos tranšėjos ŠV krašto, 10cm gylyje. Kitas (inv. Nr.19) aptiktas 102m į ŠR nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto ir už 2m į ŠV nuo dujotiekio trasos tranšėjos ŠV krašto, 5cm gylyje. Vėliau toje vietoje buvo iškasta perkasa Nr.18, radinio vieta pagal šios perkamos kvadratų sistemą - kv. A13.

Į radinių sąrašą įtrauktas ir nedidelis įtvėrimo peilio ar peilio – pjautuvėlio fragmentas (inv. Nr.20, žr. pieš. Nr.3). Jis rastas 47,20m į ŠR nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto ir už 1,5m į

ŠV nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto, 10cm gylyje. Vėliau toje vietoje buvo iškasta perkasa Nr.24, radinio radimo vieta pagal perkamos kvadratų sistemą- kv.A5.

Be minėtų radinių tyrinėjant su metalo detektoriumi dar rastos ir į radinių sąrašą įtrauktos dvi geležinės kaltinės vinys (inv. Nr.21-22). Viena iš jų (inv. Nr.21) rasta 20,30m į ŠR nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto, už 1,5m į ŠV nuo dujotiekio trasos tranšėjos ŠV krašto, žemės paviršiuje, o kita (inv. Nr.22) - 68,30m į ŠR nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto ir už 3m į ŠV nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto, 4cm gylyje. Vėliau toje vietoje buvo iškasta perkasa Nr.23, radinio radimo vieta-kv.B14.

Daukšių gyvenvietės teritoriją kertančią dujotiekio tiesimo darbų zoną patikrinus su metalo detektoriumi, buvo pereita prie dujotiekio tranšėjos ŠV ir PR pjūvių ir juose matomų duobių (Nr.3-6) fiksacijos.

Dujotiekio tranšėjos pietrytinė sienelė

Daukšių piliakalnio papėdės gyvenvietės teritoriją dujotiekio tranšėja kirto ŠR – PV kryptimi. Tranšėjos ilgis gyvenvietės teritorijos ribose buvo 96m, plotis iki 3m, o gylis – iki 2,5m. Gyvenvietės teritorijoje dujotiekio tranšėja tęsiasi nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto iki gyvenvietės kalvos ŠR šlaito. Dujotiekio tranšėjos ŠR galas nuo gyvenvietės kalvos ŠR papėdės buvo nutolęs į PV per 8m. Dujotiekio tranšėjos abiejų sienelių atkarpos, kuriose matomas kultūrinis sluoksnis, suskirstytos metrais nuo 1 iki 62 (žr. brėž. Nr.7-8).

Pirmiausia buvo tyrinėta ir fiksuota dujotiekio tranšėjos pietrytinė sienelė (žr. brėž. Nr. 42-45; 50-52, nuotr. Nr. 72-80).

Duobė Nr.3

Pačioje tranšėjos sienelės pradžioje tyrinėta duobė Nr.3 (žr. brėž. Nr.42; 50, nuotr. Nr.72). Duobės Nr.3 vietoje dujotiekio tranšėjos sienelė praplėsta į PR per 60cm ir suformuoti kvadratai A 1-3. Dujotiekio tiesėjai iškasdami tranšėją sunaikino didžiąją duobės Nr.3 dalį. Liko nesuardytas tik iki 50cm pločio jos ruožas, todėl duobės dydis nebuvo nustatytas. Pagal likusį duobės fragmentą galima spėti, kad jos plotis buvo apie 280cm, gylis iki 86cm. Duobė Nr.3 pjūvyje buvo gilaus dubens formos, įkasta į žemę.

Virš duobės Nr.3, pjūvyje, stebėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis angliukų priemaišomis, vietomis peraugęs krūmų šaknimis. Šio sluoksnio (1) storis duobės Nr.3 vietoje buvo 12-15cm. Minėtas sluoksnis (1) – tai ariant permaišytas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

Giliau, po 1 sluoksniu, fiksuotas duobės užpildas - tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (2) su degėsių, pelenų, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Duobės užpilde taip pat pasitaikė žuvų žvynų. Gyvūnų kaulų duobėje Nr.3 nebuvo. Sluoksnio (2) storis atitiko duobės Nr.3 gylį ir buvo iki 86cm. Preparuojant duobę Nr.3 buvo aptikta lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukių. Jų molio masėje gausu grūsto granito priemaišų.

Pradėjus preparuoti duobę Nr.3, kv. A1, 32-55cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,63-167,40m) aptiktos 2 lipdytos puodų šonelių šukės brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.23;26) ir 4 lipdytos puodų šonelių šukės lygiu paviršiumi (inv. Nr.24-25 ir 27-28). Kv. A2, 39-59cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,85-167,62m) aptiktos 4 lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.29; 31-33) lygiu paviršiumi ir 1 puodo pakraštėlis (inv. Nr.30), taip pat lygiu paviršiumi. Puodo pakraštėlis (inv. Nr.30) nuskilęs nuo stačiasienio indo. Kv. A3, 35-52cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,95-167,72m) rastas 1 lipdytas puodo pakraštėlis lygiu paviršiumi (inv. Nr.35, žr. nuotr. Nr.268), nuskilęs nuo stačiasienio indo, taip pat 2 lipdyti puodų šoneliai lygiu paviršiumi (inv. Nr.34; 36).

Preparuojant gilyn, kv. A1, 55-70cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,35-167,20m), rasti 2 lipdytų puodų šoneliai iš kurių vienas buvo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.37, žr. nuotr. Nr.268) o kitas - lygiu paviršiumi (inv. Nr.39). Taip pat aptiktas 1 lipdytas lygiu paviršiumi pakraštėlis (inv. Nr.38), nuskilęs nuo stačiasienio puodo, kurio angos skersmuo buvo 10cm. Panašiam gylyje nuo žemės paviršiaus (55-72cm, Habs 167,67-167,30m), kv. A2, rastas 1 lipdytas pakraštėlis (inv. Nr.40) lygiu paviršiumi, nuskilęs nuo stačiasienio indo ir 1 lipdytas puodo šonelis

lygiu paviršiumi (inv. Nr.41). Kv. A3, 55-75cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,70-167,48m), aptikta 1 lipdyto puodo šonelio šukė brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.42).

Dar giliau, 75-90cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,29-167,11m), kv. A1, surastos 3 lipdytų puodų šonelių šukės iš kurių viena buvo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.43, žr. nuotr. Nr.269), o kitos dvi – lygiu paviršiumi (inv. Nr.44-45).

Duobės Nr.3 dugne, 90-100cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,19-167,11), kv. A2, taip pat rasta buitinės keramikos šukių. Jų tarpe buvo 2 lipdyti puodų pakraštėliai brūkšniuotu paviršiumi, nuskilę nuo stačiasienių indų (inv. Nr.46; 52). Vieno iš indų angos skersmuo, sprendžiant pagal puodo pakraštėlį (inv. Nr.46), buvo 17cm. Duobės Nr.3 dugne taip pat aptikti 5 lipdytų puodų šoneliai iš kurių vienas buvo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.47, žr. nuotr. Nr.269), o kiti – lygiu paviršiumi (inv. Nr.48-51).

Tyrinėjant duobę Nr.3 surinktos lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės gali būti datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Duobė Nr.3 – tai didelė ugniavietė, kurioje, galbūt, buvo gaminamas maistas. Ugniavietė, matyt, naudota ilgesnį laiką. Duobę taip pat buvo metamos sudužusių puodų šukės. Interpretuoti šią duobę kaip ūkinę duobę vargu ar galima, nes be puodų šukių joje daugiau nieko nerasta, o duobės užpilde gausu degėsių.

Toliau į PV, už aprašytos duobės Nr.3, dujotiekio tranšėjos sienelės PR pjūvyje, virš įžemio smėlio(3), stebėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis angliukų priemaišomis, vietomis peraugęs krūmų šaknimis. Šis sluoksnis (1) – tai ariant permaišytas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Pjūvio 4 metre sluoksnio (1) storis buvo 13cm, einant į PV jis storėjo ir 9 metre siekė 30cm. Tyrinėjant pjūvį, 5 jo metre, 12cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,53m), aptikta lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.53). Jos paviršiuje matyti grūdų ar pumpurų įspaudai. Pjūvio 8 metre, 21 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,77m) rasti 2 radiniai. Tai lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.54) ir geležies gargažės gabalas (inv. Nr.55). Gargažės gabalo dydis 4,5x6,6x6,7cm. Jis akytas, vietomis aprūdijęs.

Pjūvio metruose 10-11 sluoksnis (1) suplonėja iki 10cm, toliau į PV jis vėl storėja ir metruose 12-24 yra nuo 19 iki 25cm storio. Pjūvio metre 24, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus, rastas geležies gargažės gabalėlis (inv. Nr.56). Jo dydis 2,5x3x5,2cm. Gargažės gabalėlis akytas, vietomis aprūdijęs.

Toliau į PV, pjūvio metrų 25 ir 26 sandūroje, fiksuota duobė Nr.4.

Duobė Nr.4

Duobės Nr.4 vietoje dujotiekio tranšėjos sienelė praplėsta į PR per 50cm ir suformuoti kvadratai A 25-26. Dujotiekio tiesėjai iškasdami tranšėją suardė pusę duobės. Sprendžiant pagal likusią dalį duobė Nr.4 buvo apskritimo formos. Jos skersmuo 49cm, gylis iki 28cm. Duobės Nr.4 sienelės stačios, truputį nuožulnios, o dugnas dubens formos (žr. brėž. Nr.43; 51, nuotr. Nr.74). Duobė Nr.4 buvo įkasta į įžemį.

Virš duobės Nr.4 stebėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis angliukų priemaišomis, vietomis peraugęs krūmų šaknimis. Šio sluoksnio (1) storis duobės Nr.4 vietoje buvo 19-22cm. Minėtas sluoksnis (1) – tai ariant permaišytas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

Giliau, po 1 sluoksniu, fiksuotas duobės užpildas - tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (2) su degėsių, pelenu, angliukų priemaišomis. Šiame sluoksnyje (2) taip pat rasti du apdegę gyvūnų šonkaulių fragmentai. Sluoksnio (2) storis atitiko duobės Nr.4 gylį ir buvo iki 28cm.

Preparuojant duobę Nr.4, jos dugne, kv. A25, 42-52cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,45-169,35m), buvo aptiktos 3 lipdytų puodų šonelių šukės. Viena iš jų buvo lygiu paviršiumi (inv. Nr. 57), kitos dvi – brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.58-59). Šių šukių molio masėje gausu grūsto granito priemaišų. Taip pat duobės Nr.4 dugne, kartu su šukėmis, rastas spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.60). Šis gabalėlis netaisyklingos formos, akytas. Dalis jo paviršiaus yra lygi ir blizganti. Gabalėlio dydis 2,5x3,2x5,7cm. Greta spalvoto metalo gabalėlio gulėjo nuskeltas ir apdegęs lauko akmuo, kurio dydis 5,4x7x12,3cm.

Tyrinėjant duobę Nr.4 rastos 3 lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės gali būti datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Duobė Nr.4 – tai paprasta

ugniavietė, kurioje, galbūt, buvo gaminamas maistas. Panaudojus ugniavietę į ją buvo sumestos sudužusių puodų šukės ir spalvoto metalo gargažės gabalėlis.

Toliau į PV, už duobės Nr.4, pjūvio metruose 27-29, pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) suplonėja iki 15cm. Pradedant nuo pjūvio metro 30 sluoksnis (1) storėja ir pjūvio metre 32 pasiekia 27cm storį. Reikia pasakyti, kad pjūvio metruose 32-33 pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) pamažu perauga į tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnį (1A), kuriame yra degėsių ir angliukų priemaišų. Šiame sluoksnyje (1A) taip pat pasitaikė sunykusios medienos puvešių, vietomis jis peraugęs medžių šaknimis. Šis sluoksnis (1A) – tai PV kalvos šlaite išlikęs nesuardytas kultūrinis sluoksnis, susiformavęs Daukšių gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu. Toliau į PV, pjūvio metrų 34 ir 35 sandūroje, tyrinėta duobė Nr.5.

Duobė Nr.5

Duobės Nr.5 vietoje dujotiekio tranšėjos sienelė praplėsta į PR per 50cm ir suformuoti kvadratai A 34-35. Dujotiekio tiesėjai iškasdami tranšėją sunaikino didžiąją duobės Nr.5 dalį. Liko nesuardytas tik iki 45cm pločio jos ruožas, todėl duobės dydis nebuvo nustatytas. Pagal likusį duobės fragmentą galima spėti, kad jos plotis buvo apie 160cm, gylis iki 85cm. Duobė Nr.5 galėjo būti netaisyklingo apskritimo formos. Jos ŠR sienelė nuožulni, o PV sienelė – statmena. Duobės Nr.5 dugnas negilaus dubens formos (žr. brėž. Nr.44; 52, nuotr. Nr.79), ji buvo įkasta į žemę.

Virš duobės Nr.5 buvo tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis. Po šiuo sluoksniu (1A) fiksuotas duobės užpildas - tamsesnės pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (2) su degėsių, pelenu, angliukų ir sunykusios medienos puvešių priemaišomis. Sluoksnio (2) storis atitiko duobės Nr.5 gylį ir buvo iki 85cm. Duobės užpildas (sluoksnis 2) buvo truputį tamsesnis už sluoksnį (1A), jame daugiau degėsių. Preparuojant duobę Nr.5 buvo aptikta lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukių. Jų molio masėje gausu grūsto granito priemaišų. Taip pat rasta spalvoto metalo lydimo atliekų.

Pradėjus preparuoti duobę Nr.5, kv.A34, 40cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,31m), aptiktas lipdyto puodo pakraštėlis (inv. Nr.61) nuskilęs nuo stačiasienio puodo brūkšniuotu paviršiumi.

Giliau, kv. A34, 55cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,15m), rastos dvi lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.62-63) ir gyvūno kojos vamzdinio kaulo dalis.

Preparuojant dar giliau, kv. A 35, 71cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,88m), pastebėta ir paimta lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.64). Kv. A 34, 93cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,78m), aptiktos lipdyto puodo dugnelio (inv. Nr.65) ir šonelio (inv. Nr. 66) šukės. Puodo dugnelis, sprendžiant pagal rastą šukę (inv. Nr.65) buvo tiesus, jo skersmuo 11cm. Puodo šonelio šukė (inv. Nr.66) nuskilusi nuo puodo lygiu paviršiumi. Kartu su minėtomis šukėmis (inv. Nr.66-67) dar rastas nedidelis spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.67). Gabalėlis netaisyklingos formos, jo dydis 1,3x3,1x4,2cm. Jo paviršius lygus ir blizgantis.

Duobės Nr.5 dugne, kv. A 35, 90-100cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,75-167,65m), aptikti 2 lipdytų puodų lygiu paviršiumi šonelių fragmentai (inv. Nr.68-69) ir spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.70). Metalo gabalėlis netaisyklingos formos, jo dydis 1,6x2,6x4,2cm. Jo paviršius lygus ir blizgantis. Duobės dugne taip pat buvo 3 suskilinėję ir apdegeję lauko akmenys. Jų dydis 2,5x5x8, 5,2x6,5x8, 6,8x6x12,5cm. Šie akmenys jokios konstrukcijos nesudarė, buvo paprasčiausiai sumesti į duobę.

Tyrinėjant duobę Nr.5 rastos lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės gali būti datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tikėtina kad, duobė Nr.5 – tai paprasta ugniavietė, kurioje, galbūt, buvo gaminamas maistas. Ugniavietė buvo naudojama ilgesnį laiką, į ją buvo metamos sudužusių puodų šukės ir spalvoto metalo atliekos.

Toliau į PV, už duobės Nr.5, tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis po truputį storėja. Pjūvio metruose 36-37 jis yra 19cm storio, o metruose 43-44 - jau iki 45cm storio. Pjūvio 43 metre, 32cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,21m) rasta

lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi puodo šonelio šukė (inv. Nr.71, žr. nuotr. Nr.270), pastebėta molio tinko smulkių trupinių.

Nuo pjūvio metrų 45-46 einant į PV sluoksnis 1A pradeda plonėti ir metruose 47-50 yra nuo 18 iki 25cm storio. Pjūvio metruose 51-55 sluoksnio 1A storis svyruoja nuo 15 iki 18cm. Tyrinėjant pjūvį, jo 53 metre, 9cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,87m) aptikta dar viena lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi puodo šonelio šukė (inv. Nr.72, žr. nuotr. Nr.270).

Pjūvio metruose 56-62 sluoksnis 1A staigiai plonėja nuo 15 iki 4cm ir 62 metre baigiasi. Toliau į PV tranšėjos pjūvyje matosi įžemio smėlis, o artėjant prie Šaminės upelio dešiniojo kranto - tamsiai pilka durpinga žemė natūraliai susiformavusi upelio slėnyje.

Dujotiekio tranšėjos šiaurės vakarinė sienelė

Užfiksavus dujotiekio tranšėjos, kertančios Daukšių gyvenvietės teritoriją, pietrytinę sienelę ir išpreparavus joje stebėtas duobes Nr.3-5 (ugniavietes) buvo pereita prie tranšėjos šiaurės vakarinės sienelės tyrinėjimų ir fiksacijos (žr. brėž. Nr.46-49; 53 ir nuotr. Nr.81-87).

Dujotiekio tranšėjos šiaurės rytinės sienelės pjūvio pradžioje, metruose 1-6, virš įžemio smėlio (3), stebėtas tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis. Šiame sluoksnyje (1A) taip pat pasitaikė sunykusios medienos puvėsių, vietomis jis peraugęs medžių šaknimis. Šis sluoksnis (1A) – tai ŠR kalvos šlaite išlikęs nesuardytas kultūrinis sluoksnis, susiformavęs Daukšių gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu - I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę. Sluoksnio (1A) storis pjūvio metruose 1-6 svyravo nuo 18 iki 30cm. Tyrinėjant šį sluoksnį (1A) pjūvio metre 2 aptiktas lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelis (inv. Nr.73). Jis gulėjo 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,33m). Panašus lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelis (inv. Nr.74) rastas pjūvio 6 metre, 8cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,11m).

Pjūvio metruose 6-7 tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis perauga į pilkos, permaišytos, žemės sluoksnį (1) su negausiomis angliukų priemaišomis, vietomis peraugusių krūmų šaknimis. Šis sluoksnis (1) – tai žemės ūkio darbų metu suardytas ir permaišytas gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

Toliau į PV, pjūvio metruose 7-12, sluoksnis (1) plonėja nuo 20 iki 12cm. Pjūvio metre 10, 11cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,52m) aptiktas 3,5x5,6x8,5cm dydžio geležies gargažės gabalas (inv. Nr.75). Toliau, pjūvio metre 13, sluoksnis (1) pradeda storėti ir pjūvio metruose 14-22 jo storis padidėja nuo 21 iki 32cm. Dar toliau į PV, pjūvio metruose 23-37 sluoksnis (1) staigiai plonėja nuo 32 iki 10cm. Valant pjūvį, jo 35 metre, 5cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,31m) rastas lipdyto puodo lygiu paviršiumi pakraštėlis (inv. Nr.76), nuskilęs nuo indo su stačios formos kakleliu.

Pjūvio metruose 37-38 pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis angliukų priemaišomis pamažu perauga į tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnį (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis, kuris yra kalvos PV šlaite išlikęs nesuardytas kultūrinis sluoksnis, susiformavęs Daukšių gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu - I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę. Taip pat, pjūvio metruose 37-39, fiksuota ir preparuota duobė Nr.6.

Duobė Nr.6

Duobės Nr.6 vietoje dujotiekio tranšėjos sienelė praplėsta į PR per 70cm ir suformuoti kvadratai A 37-39. Dujotiekio tiesėjai iškasdami tranšėją sunaikino maždaug pusę duobės Nr.6. Liko nesuardytas tik 65cm pločio jos ruožas, todėl duobės dydis ir forma nustatyti apytikriai. Pagal likusį duobės fragmentą galima spėti, kad jos plotis buvo apie 130cm, gylis iki 60cm. Duobė Nr.6 galėjo būti netaisyklingo apskritimo formos. Jos PV sienelė nuožulni, o ŠR sienelė – statmena. Duobės Nr.6 dugnas tiesus ir plokščias (žr. brėž. Nr.48; 53, nuotr. Nr.85). Duobė Nr.6 buvo įkasta į įžemio smėlį (3).

Virš duobės Nr.6 buvo tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis. Po šiuo sluoksniu (1A) fiksuotas duobės užpildas - tamsesnės pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (2) su degėsių, pelenu, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis.

Sluoksnio (2) storis atitiko duobės Nr.6 gylį ir buvo iki 60cm. Duobės užpildas (sluoksnis 2) buvo truputį tamsesnis už sluoksnį (1A), jame daugiau degėsių. Preparuojant duobę Nr.6 buvo aptikta lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukių. Jų molio masėje gausu grūsto granito priemaišų. Taip pat rasta geležies gargažė.

Pradėjus preparuoti duobę Nr.6, sluoksnyje 2, kv. A 38, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,88m), aptiktas lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelis (inv. Nr.77). Panašus puodo šonelis (inv. Nr.78), nuskilęs nuo puodo lygiu paviršiumi, buvo rastas, kv. A39, tame pačiame gylyje.

Preparuojant gilyn, kv. A 37-38, 38cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,65m), rasti 2 lipdytų puodų šoneliai. Vienas iš jų (inv. Nr.79) yra brūkšniuotu paviršiumi, o kitas – lygiu paviršiumi (inv. Nr.80). Tame pačiame gylyje gulėjo ir apdeges stambaus žolėdžio gyvūno dantis.

Dar giliau, kv. A 38, 57cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,45m), rasti 3 lipdytų puodų šoneliai. Vienas iš jų nuskilęs nuo puodo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.82), o kiti 2 nuo puodų lygiu paviršiumi (inv. Nr.81;83).

Duobės Nr.6 dugne, kv. A 38, 68cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,35m), rastos 4 lipdytų puodų šonelių šukės. Viena iš jų nuskilusi nuo puodo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.84), kitos 3 – nuo puodų lygiu paviršiumi (inv. Nr. 85-87). Duobės Nr.6 dugne, tame pačiame gylyje kaip ir puodų šukės (inv. Nr.84-87), dar rastas geležies gargažės gabalas (inv. Nr. 88). Jo dydis 5,5x7,3x12,2cm. Gargažės gabalas akytas, vietomis aprūdijęs.

Tyrinėjant duobę Nr.6 rastos lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės gali būti datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tikėtina kad, duobė Nr.6 – tai paprasta ugniavietė, kurioje maisto gaminimo ar kitais tikslais buvo deginta ugnis. Ugniavietė buvo naudojama ilgesnį laiką, į ją buvo metamos sudužusių puodų šukės, papuolė ir geležies gargažės gabalas.

Toliau į PV, už duobės Nr.6, tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis po truputį storeja. Pjūvio metruose 39-45 šio sluoksnio (1A) storis padidėja nuo 10 iki 38cm. Nuo pjūvio metro 46 sluoksnis (1A) pradeda plonėti. Pjūvio metruose 46-50 sluoksnio (1A) storis sumažėja nuo 31 iki 12cm. Pjūvio metre 49, 11cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166.72m), buvo aptikta lipdyto puodo lygiu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.89).

Toliau, pjūvio metruose 51-58, sluoksnio (1A) storis beveik nesikeičia, jis svyruoja nuo 8 iki 12cm. Pjūvio metre 55, 5cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,51m), rastas lipdyto puodo pakraštėlis (inv. Nr.90), nuskilęs nuo indo stačiu kakleliu.

Pjūvio metruose 58-59 tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (1A) su degėsių ir angliukų priemaišomis pamažu perauga į tamsios, durpingos, žemės sluoksnį (4) su sunykusios organikos liekanomis. Pjūvio metruose 59-62 šio sluoksnio (4) storis buvo nuo 11 iki 40cm. Pastarasis sluoksnis (4) yra natūraliai susiformavęs vandeniui užliejamame Šaminės upelio slėnyje ir neturi nieko bendra su gyvenvietės kultūriniu sluoksniu.

Užfiksavus abi dujotiekio tranšėjos sienelės ir išpreparavus jose matomas duobes Nr.3-6 (ugniavietes), buvo pereita prie gyvenvietės tyrinėjimų perkasomis. Perkasos kastos dujotiekio tiesimo darbų zonoje, į ŠV nuo dujotiekio tranšėjos ir ŠR kalvos pašlaiteje už tranšėjos.

Perkasa Nr.14

Perkasa Nr.14 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos viršūnėje. Ją kasant siekta patikrinti kaip išlikęs senasis kultūrinis sluoksnis kalvos viršūnėje. Šioje dujotiekio trasos vietoje tranšėja jau buvo iškasta ir į ją nuleistas vamzdis. Perkasa Nr.14 buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota statmenai – jos trumposios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o ilgosios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.14 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkasos Nr.14 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 73.40m, matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją (žr. brėž. Nr.7). Nuo Daukšių gyvenvietės kalvos ŠR papėdės iki perkastos Nr.14 ŠR sienelės buvo 26,30m atstumas. Perkasos Nr.14 PR kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo nutolusi į ŠV per 0,85m.

Perkasos Nr.14 dydis 4x5m. Jos vietoje viršutinis dirvožemio sluoksnis (apie 20cm storio) prieš tyrimus buvo nustumdytas buldozeriais dujotiekio tiesėjų. Žemės paviršius perkamos Nr.14 ribose fiksuotas Habs 170,42-170,31m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkamos ŠR, PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.54-56, nuotr. Nr.88-92).

Perkasos Nr.14 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki D, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 5. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tyrimų pradžioje, perkasoje Nr.14, kv. A-D 1-4, kastas purus pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su gausiomis gelsvo smėlio priemaišomis. Šio sluoksnio (1) storis svyravo nuo 11 iki 62cm. Aprašomą sluoksnį (1) suformavo dujotiekio tiesėjai buldozeriais stumdydami ir permaišydami žemes. Nukalus šį sluoksnį (1), kv. A-D 1-4, 12-62cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (4). Tyrinėjant matėsi, kad dujotiekio tiesėjai nukasė ir dalį įžemio.

Kitoks kultūrinio sluoksnio vaizdas stebėtas perkamos Nr.14 kv. A-D 4-5. Čia tyrimų pradžioje kastas purus šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1A) su gausiomis gelsvo smėlio ir akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1A) taip pat suformuotas dujotiekio tiesėjų, permaišiusių žemę. Jo storis buvo nuo 18 iki 48cm. Po minėtu sluoksniu (1A), kv. D 5, fiksuotas plonas, 4-8cm storio gelsvo smėlio (2) sluoksnelis. Jo fragmentų buvo ir kv. B-C 5. Šis sluoksnelis (2), kaip ir minėti sluoksniai 1 bei 1A yra dujotiekio tiesėjų veiklos rezultatas.

Giliau, po 1A ir 2 sluoksniais, kv. A-D 4-5, buvo tyrinėjamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis angliukų ir degėsių priemaišomis. Šiame sluoksnyje (3) taip pat pasitaikė sunykusios organikos (medienos) liekanų. Sluoksnio (3) storis – 10-28cm. Sluoksnis (3) susiformavo, greičiausiai, gyvenvietės kalvos arimo metu sumaišius senąjį kultūrinį sluoksnį. Šis sluoksnis (3) yra susiformavęs žymiai anksčiau nei sluoksniai 1, 1A ir 2.

Tyrinėjant 3 sluoksnį, kv. A5, 40cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 170,05m), aptiktas nuo stačiasienio lipdyto puodo lygintu paviršiumi nuskilęs pakraštėlis (inv. Nr.91). Dar vienas panašus stačiasienio lipdyto puodo pakraštėlis (inv. Nr.92) aptiktas kv. A 4, 60cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,82m). Abiejų minėtų puodų pakraštėlių (inv. Nr.91-92) molio masėje gausu smėlio priemaišų. Jie gali būti nuskilę nuo I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę datuojamų indų. Be dviejų puodų pakraštėlių, sluoksnyje (3), kv. A4, 60cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,82m), dar rastas spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.93). Metalų atliekų gabalėlis netaisyklingos formos, jo dydis 1,4x2,5x3,5cm. Gabalėlio paviršius lygus ir blizgantis, lūžio vietoje akytas.

Nukalus minėtą sluoksnį (3), 42-65cm gylyje nuo žemės paviršiaus, fiksuotas įžemis – gelsvo smėlio (4) paviršius. Taigi, įžemis pasiektas visame perkamos Nr.14 plote. Pasiekus įžemį perkama dar truputį buvo pagilinta. Iškasus perkamą Nr.14 iki 75cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti.

Daukšių gyvenvietės kalvos viršūnėje iškastoje perkasoje Nr.14 fiksuotas žemės ūkio darbų suardytas kultūrinis sluoksnis, kurį dar apardė ir dujotiekio tiesėjai. Rasti 3 archeologiškai vertingi radiniai – 2 lipdytų stačiasienių puodų pakraštėliai (inv. Nr.91-92) ir spalvoto metalo gargažės gabalėlis (inv. Nr.93).

Perkasa Nr.15

Perkasa Nr.15 buvo atmatuota Daukšių gyvenvietės ir piliakalnio kalvos ŠR papėdėje, netoli lauko keliuko, einančio palei kalvos ŠR papėdę. Šią perkamą kasant siekta patikrinti ar yra archeologiškai vertingas sluoksnis gyvenvietės kalvos papėdėje ir teritorijoje į ŠR nuo kalvos.

Perkasos Nr.15 vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės paguldytas dujotiekio vamzdis. Šios perkamos PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 101m. Už 4.60m į ŠR nuo perkamos Nr.15 ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampo buvo lauko keliuko PV kraštas. Perkamos Nr.15 PV kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠR galo nutolusi į ŠR per 8.20m (žr. brėž. Nr.7). Pagal pasaulio šalis perkama Nr.15 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkasos Nr.15 dydis 4x13m. Jos vietoje augo neaukšta žolė, žemės paviršius truputį žemėjo ŠR kryptimi. Žemės paviršius perkasos Nr.15 ribose fiksuotas Habs 166,55-166,28m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkasos ŠR, ŠV ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.57-59, nuotr. Nr.93-99).

Perkasos Nr.15 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki D, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 13. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasos ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrimus perkasos Nr.15 vietoje buvo nuluptas iki 15cm storio velėnos sluoksnis (1). Po velėnos sluoksniu (1) visame perkasos plote tyrinėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smulkių akmenėlių ir smėlio priemaišomis. Šio sluoksniu (2) storis buvo nuo 18 iki 48cm. Tai ariant žemę susiformavęs dirvožemio sluoksnis. Tyrinėjant šį sluoksnį (2), kv. B12, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,08m) aptiktas žiesto ir glazūruoto puodo šonelis (inv. Nr.94). Puodo šonelis (inv. Nr.94) padengtas gelsva ir žalia glazūra, išdegtas oksidacinėje aplinkoje, molio masei liesinti naudotas smėlis. Tame pačiame sluoksnyje (2), kv. A3, 22cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,10m) rastas žiesto puodo pakraštėlis (inv. Nr.95) išdegtas oksidacinėje aplinkoje, neglazūruotas, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Abu minėti keramikos fragmentai (inv. Nr.94-95) yra nuskilę nuo plonasienių puodų, datuotinių XVIII-XIXa.

Baigiant nukasti 2 sluoksnį, perkasos Nr.15 ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampe, kv. A1, 35cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pastebėtos perkasimo žymės. Perkasimas buvo užpildytas pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (3), su gausiomis smėlio ir molio priemaišomis. Sluoksniu (3) žemėje taip pat pasitaikė smulkių akmenėlių. Darbo eigoje buvo matyti, kad perkasimo (duobės) sienelės stačios. Perkasos ŠV sienelėje perkasimo plotis buvo iki 40cm pločio, o ŠR sienelėje – iki 80cm pločio. Perkasimo (duobės) vietoje kasant gilyn, 110cm gylyje nuo žemės paviršiaus aptikti melioracijos darbuose naudojami rusvi keramikiniai vamzdeliai. Tapo aišku, kad į tyrimų plotą pateko dalis senos melioracijos tranšėjos. Tranšėjos vietoje, kv. A1, perkasa Nr.15 buvo iškasta iki 110cm gylio. Įžemis šioje perkasos vietoje nepasiektas, nes buvo nutarta, kad kasti gilyn tranšėjos vietoje netikslinga – kultūrinis sluoksnis vis tiek jau suardytas.

Visame likusiame perkasos Nr.15 plote, kv. A 2-13 ir B-D 2-13, po pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2) tyrinėtas tamsiai pilkos, durpingos žemės sluoksnis (4). Šiame sluoksnyje (4) buvo gausu durpių, puvėsių, sunykusios organikos priemaišų. Durpingos žemės sluoksniu (4) storis buvo nuo 24 iki 67cm storio. Šis sluoksnis (4) galėjo susiformuoti natūraliai, buvusios pelkės vietoje. Vietovė į ŠR nuo perkasos Nr.15 ir šiuo metu yra pelkėta.

Tyrinėjant minėtą sluoksnį (4), kv. C-D 1-2, 52-60cm gylyje nuo žemės paviršiaus, perkastas smulkaus gelsvo smėlio tarp sluoksnis (4A). Šio sluoksnelio (4A) storis buvo nuo 3 iki 7cm.

Durpingos žemės sluoksniu (4) tyrinėjimų metu, kv. C6, 72cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,61m) aptikti du žiestų puodų šoneliai (inv. Nr.96 - 97). Jie mažai informatyvūs, išdegti oksidacinėje aplinkoje, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Vienas iš minėtų šonelių (inv. Nr.96) yra su aša, viduje ir išorėje glazūruotas gelsvai. Kitas puodo šonelis (inv. Nr.97) iš vidinės pusės glazūruotas rudai. Aprašyti puodų šoneliai (inv. Nr.96-97) gali būti nuskilę nuo XVIII-XIXa. pagamintų indų. Archeologinė jų vertė menka.

Sluoksnelis po sluoksnelio nukasant durpingos žemės sluoksnį (4), 80-105cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio-melsvo molio (5) paviršius. Pasiekus įžemį melsvas molis (šlynas) dar truputį buvo kasamas, siekiant įsitikinti ar po juo nėra archeologiškai vertingo sluoksniu. Perkasą Nr.15 iškasus iki 110cm gylio tyrinėjimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksniu ar vertingesnių radinių šioje perkasoje nerasta.

Reikia pasakyti, kad perkasos Nr.15 tyrinėjimams einant į pabaigą vis prasidėdavo smarkus lietūs, kas labai apsunkino tyrinėjimus. Vandeni iš perkasos tekdavo išsemi kibirais kiekvieną rytą. Tai atsispindėjo ir perkasos fotofiksacijoje – jos dugną buvo neįmanoma išlyginti, vietomis sienelės apgriuvo.

Perkasa Nr.16

Perkasa Nr.16 buvo kasama Daukšių gyvenvietės ir piliakalnio kalvos ŠR šlaito apatinėje dalyje, šalia perkasos Nr.15. Šią perkasą kasant siekta nustatyti kur dujotiekio trasos vietoje yra riba tarp senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksniu ir archeologiškai nevertingų žemės plotų.

Perkasos Nr.16 vietoje dujotiekio tranšėja dar nebuvo iškasta, tik ant žemės paguldytas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa, kaip ir perkasa Nr.15, buvo kasama po dujotiekio vamzdžiu. Perkasos Nr.16 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 98m (žr. brėž. Nr.7). Perkasos Nr.16 PV kraštinė nuo dujotiekio tranšėjos ŠR galo nutolusi į ŠR per 5.25m. Už 8.60m į ŠR nuo perkamos Nr.16 ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampo buvo lauko keliuko PV kraštas. Perkasos Nr.16 ŠR kraštinė sutapo su perkamos Nr.15 PV kraštine. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.16 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkasos Nr.16 dydis 3x13m. Jos vietoje žemės paviršius truputį žemėjo ŠR kryptimi, vietomis buvo išlikę velėnos lopai. Didesnę velėnos dalį buvo nuardę dujotiekio tiesėjai važinėdami su sunkiąja technika. Žemės paviršius perkamos Nr.16 ribose fiksuotas Habs 167,12-166,58m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkamos ŠV, PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.60-62, nuotr. Nr.100-105).

Perkasos Nr.16 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti raidėmis nuo A iki C, o ŠV-PR kryptimi - skaičiais nuo 1 iki 13. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tyrimų pradžioje perkamos Nr.16 vietoje buvo pašalinti velėnos sluoksnio (1) likučiai. Velėnos sluoksnio (1) storis buvo iki 17cm. Pašalinus velėnos sluoksnio (1) likučius perkamos Nr.16 paviršius buvo šiek tiek palygintas ir po to pradėti tyrinėjimai.

Pradėjus tyrimus perkasoje Nr.16 buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smulkių akmenėlių ir smėlio priemaišomis. Šio sluoksnio (2) storis vyravo nuo 52 iki 80cm. Sluoksnis (2) buvo vientisas, tik kv. A-C 1-2 stebėtos gausesnės smėlio priemaišos. Aprašomas sluoksnis (2), greičiausiai, susiformavo ariant gyvenvietės ir piliakalnio kalvą, taip pat dėl erozijos žemei slenkant nuo kalvos.

Tyrinėjant 2 sluoksnį rasta žiestos buitinės keramikos šukių. Kv. B8, 23cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,78m) rastos dvi žiestų puodų šonelių šukės (inv. Nr.98-99). Jos nuskilusios nuo plonasienių indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis, jo priemaišos negausios. Viena iš rastų puodų šonelių šukių (inv. Nr.99) iš vidinės pusės glazūruota rudai.

Kasant gilyn, kv. A2, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,91m) rasta dar viena žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.100). Ji, kaip ir anksčiau rastos šukės, nuskilusi nuo plonasienio indo išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Šukė (inv. Nr.100) mažai informatyvi.

Šiek tiek giliau, kv. C1, 32cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,36m), aptiktos trys žiestų indų šukės. Tai lėkštės pakraštėlis (inv. Nr.101) ir du puodų šoneliai (inv. Nr.102-103). Šios šukės nuskilusios nuo plonasienių indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis, jo priemaišos negausios. Lėkštės skersmuo, sprendžiant pagal pakraštėlį (inv. Nr.101), buvo apie 25cm. Vienas iš rastų puodų šonelių (inv. Nr.102) iš vidinės pusės glazūruotas rudai.

Kitame perkamos Nr.16 gale, dar giliau, kv. B11, 48cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,61m) rasti du puodų šoneliai (inv. Nr. 104-105). Jie mažai informatyvūs, nuskilę nuo žiestų plonasienių indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Vienas iš minėtų puodų šonelių (inv. Nr. 105) iš išorinės pusės glazūruotas rudai.

Baigiant tyrinėti 2 sluoksnį, kv. A1, 60cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,53m) aptikta dar viena žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.106) mažai tesiskirianti nuo anksčiau rastų šiame sluoksnyje (2). Ši šukė (inv. Nr.106) iš išorinės pusės glazūruota rudai. Be to, kv.B2, 68cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,47m) surasta geležinės pasagos fragmentas (inv. Nr. 107). Pasagos fragmentas išlenktas, jo ilgis 11,7cm. Lankelio plotis nuo 1 iki 2,6cm, jo storis 0,4-0,8cm. Vienas pasagos fragmento galas užlenktas ir baigiasi kūgio formos, 1 cm ilgio smaigaliu. Dirbinio fragmentas labai pažeistas korozijos, surūdijęs.

Tyrinėjant 2 sluoksnį aptikti, aukščiau aprašyti, žiestos buitinės keramikos indų fragmentai (inv. Nr.98-106) gali būti datuojami XVIII-XIXa. Geležinės pasagos fragmentas, greičiausiai, irgi priklauso šiam laikotarpiui. Šie radiniai neturi nieko bendra su Daukšių senovės gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu.

Po aprašytu pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2), beveik visame perkasoje Nr.16 plote, kv. A-C 2-13, fiksuotas gelsvo smėlio sluoksniu (3). Šio sluoksniu (3) storis buvo nuo 4 iki 21cm. Tikėtina, kad gelsvo smėlio sluoksniu (3) yra sunestas erozijos nuo senovės gyvenvietės ir piliakalnio kalvos viršūnės. Gelsvo smėlio sluoksnyje (3) nieko nerasta. Kv. A-C 1 gelsvo smėlio sluoksniu (3) nebuvo, tik kv. A1 stebėtas 80cm pločio, 53cm ilgio ir iki 10cm storio smėlio lopas.

Tyrinėjant gelsvo smėlio sluoksniu (3) tapo aišku, kad kv. A-B 7-12 po juo yra tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (4) su gelsvo smėlio priemaišomis. Šiame sluoksnyje (4) pasitaikė truputis degėsių ir vienas kitas angliukas. Sluoksniu (4) storis buvo 5-18cm. Vietomis minėtas sluoksniu (4) buvo išskverbęs į gelsvo smėlio sluoksniu (3) ir sudarė tarsi šio sluoksniu (3) tarp sluoksnius. Sluoksniu (4), greičiausiai, irgi yra sunestas erozijos nuo kalno viršūnės.

Giliau, po 3 ir 4 sluoksniais, buvo tyrinėtasi tankiai susigulėjęs tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksniu (5) su degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Šio sluoksniu (5) storis buvo nuo 64 iki 83cm. Jis stebėtas visame perkasoje plote, 58-172cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,51-165,48m). Šis sluoksniu (5), be abejo, susiformavo Daukšių senovės gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu. Sluoksnelis po sluoksnelio skutant 5 sluoksniu, kv. A 1-10, 110-135cm gylyje nuo žemės paviršiaus, perkastas 3-17cm storio gelsvo smėlio sluoksniu (6), kuris buvo tarsi 5 sluoksniu tarp sluoksniu. Gelsvo smėlio sluoksniu (6), matyt, sunestas erozijos nuo kalvos viršūnės, kur kultūrinis sluoksniu ir gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu buvo menkas. Smėlio sluoksniu (6) neatskiria skirtingų gyvenvietės egzistavimo etapų, nes kaip parodė tolesni tyrimai virš šio sluoksniu (6) ir po juo, 5 sluoksnyje, randama tokia pat lipdyta keramika. Jeigu gyvenimas Daukšių senovės gyvenvietėje ir buvo nutrūkęs tai tik trumpam laiko tarpui.

Tyrinėjant 5 sluoksniu aptikta lipdytos keramikos šukių. Kv. B8, 82cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,22m) rastas puodo dugnelis (inv. Nr.108) nuskilęs nuo indo storomis sienelėmis. Dugnelio skersmuo 12cm, jo apačia tiesi, plokščia. Dugnelio fragmento (inv. Nr.108) molio masėje gausu grūsto granito priemaišų, lūžio vietoje ji rusvos spalvos. Netoli paminėto puodo dugnelio, tame pačiame gylyje, 5 sluoksniu žemėje matėsi smulkių molio tinko gabalėlių.

Giliau, 85cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,29m), kv. A 3, rasta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.109). Jo molio masė analogiška anksčiau rasto dugnelio (inv. Nr.108) molio masei, gal tik mažiau grūsto granito priemaišų. Po gelsvo smėlio tarp sluoksniu (6) sluoksnyje 5 dar rastos dvi lipdytų puodų šukės (inv. Nr. 110-111). Viena iš minėtų šukių (inv. Nr.110) aptikta kv. A 5, 140cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,69m.). Ši šukė nuskilusi nuo puodo brūkšniuotu paviršiumi, jos molio masė rusvos spalvos, su grūsto granito priemaišomis. Kita šukė (inv. Nr.111) rasta kv. B2, 150cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,63m). Ji nuskilusi nuo lipdyto puodo lygintu paviršiumi, jos molio masė analogiška aukščiau aprašytų lipdytų puodų šukių molio masei.

Tyrinėjant 5 sluoksniu surastos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.108-111) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Be lipdytos keramikos, baigiant tyrinėti 5 sluoksniu, kv. A10, 140cm gylyje nuo žemės paviršiaus, rastas geležies gargažės gabalas (inv. Nr.112), o kv. B7, tame pačiame gylyje – spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.113). Šie radiniai priklauso tam pačiam laikotarpiui kaip ir lipdytų puodų šukės ir sietini su ūkine veikla Daukšių senovės gyvenvietėje.

Tyrinėjant sluoksniu 5 susidarė išpūdis, kad perkasoje ŠR dalyje, kv. C 1-13, jis palaipsniui perauga į tamsiai pilkos, durpingos žemės sluoksniu (8). Šiame sluoksnyje (8) buvo gausu durpių, puvėsių, sunykusios organikos priemaišų. Sluoksniu (8) storis buvo iki 58cm. Analogiškas sluoksniu įvardytas 4 numeriu buvo stebėtas perkasoje Nr.15, kurioje jis užėmė visą perkasoje erdvę. Sluoksniu (8) galėjo susiformuoti natūraliai, buvusioje pelkėtoje vietovėje. Teritorija į ŠR nuo perkasoje Nr.15 bei Nr.16 ir šiuo metu yra pelkėta.

Skutant 8 sluoksniu, kv. C 1-2, 65-81cm gylyje nuo žemės paviršiaus, buvo perkastas iki 8cm storio gelsvo smėlio tarp sluoksniu (7).

Tamsiai pilkos, durpingos, žemės sluoksnyje (8) pasitaikė smulkių lipdytos keramikos trupinių. Be šių trupinių sluoksnyje (8) dar aptikta žiesto keramikos šukių. Kv. C 2, 93cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs165,78m), rastos dvi šukės – žiesto puodo pakraštėlis (inv. Nr.114) ir šonelis (inv. Nr.115). Abi šios šukės (inv. Nr.114-115) nuskilusios nuo plonasiėnių žiestų puodų

išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masei liesinti naudotas smėlis, molio masė lūžio vietoje rausvos spalvos. Tiek puodo pakraštėlis (inv. Nr.114), tiek šonelis (inv. Nr.115) iš vidinės pusės padengti ruda glazūra. Šiek tiek giliau, 110cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,55m), kv. C 8, aptiktas nedidelis žiesto puodo dugnelio fragmentas (inv. Nr.116). Jo molio masė lūžio vietoje pilkos spalvos, molio masei liesinti naudotas smėlis. Dar viena žiesto puodo šukė (inv. Nr.117), aptikta kv. C 13, 81cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,83m). Tai plonasienio puodo šonelio fragmentas iš vidinės pusės glazūruotas rudai. Jis išdegtas oksidacinėje aplinkoje, molio masė analogiška aukščiau aprašytų šukių (inv. Nr.114-115) molio masei.

Sluoksnyje (8) surastos žiestų puodų šukės gali būti nuskilusios nuo XVIII – XIXa. datuojamų indų. Su Daukšių senovės gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu jos neturi nieko bendra.

Pabaigus tyrinėti 5 ir 8 sluoksnius, 110-175cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio – melsvo molio (9) paviršius. Melsvas molis (šlynas) dar truputį pakastas, siekiant įsitikinti, jog tai tikrai įžemis. Perkasą Nr.16 iškasus iki 124-182cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti.

Perkasos Nr.16 tyrinėjimų metu aptiktas Daukšių senovės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse, rasta lipdytos keramikos, kuri priskiriama brūkšniuotosios keramikos kultūrai. Taip pat rasta ir žiestos keramikos, datuojamos XVII-XIXa. Tyrinėjimus apsunkino į perkasą besiveržiantis gruntinis vanduo ir lietingas oras. Dėl to šiek tiek nukentėjo perkasos fotofiksacijos kokybė.

Perkasa Nr.17

Perkasa Nr.17 iškasta Daukšių gyvenvietės ir piliakalnio kalvos ŠR šlaite, tarpe tarp perkasų Nr.14 ir Nr.16. Ją kasant buvo siekiama ištyrinėti į dujotiekio tiesimo darbų zoną patekusią senovės gyvenvietės dalį, nustatyti kultūrinio sluoksnio stratigrafiją gyvenvietės kalvos ŠR šlaite bei surinkti visą įmanoma archeologinę medžiagą kol jos nesunaikino dujotiekio tiesėjai.

Perkasos Nr.17 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą. Palei tranšėją tęsėsi perkasos Nr.17 metrai 1-15. Toliau į ŠR tranšėja baigėsi ir perkasos metrai 16-19 buvo už jos ribų.

Tarp perkasos Nr.17 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 3,90-4,10m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkasos Nr.17 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 78,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Už 13,20m į ŠR nuo perkasos Nr.17 ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampo buvo lauko keliuko, einančio palei kalvos ŠR šlaitą, PV kraštas. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.17 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkasos Nr.17 dydis 2x19m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo ŠR kryptimi, vietomis buvo išlikę velėnos lopai. Didesnę velėnos dalį ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 25cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiąja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkasos Nr.17 ribose fiksuotas Habs 170,28-167,14m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkasos ŠV, ŠR, PR ir PV sienelės bei duobės Nr.7 planas Nr.7 (žr. brėž. Nr.63-69, nuotr. Nr.106-117).

Perkasos Nr.17 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 19, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasos ŠV ir PV sienelių sandūros kame (žr. brėž. Nr.8).

Tarp perkasos Nr.17 ŠR kraštinės ir perkasos Nr.16 PV kraštinės palikta 50cm pločio kontrolinė juosta. Kontrolinė juosta taip pat palikta tarp perkasos Nr.17 PV kraštinės ir perkasos Nr.14 ŠR kraštinės. Šios kontrolinės juostos plotis buvo 100cm.

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkasoje Nr.17 iš pradžių buvo nulupti velėnos sluoksnio (1) likučiai, kurie koncentravosi perkasos kv. A 12-19. Velėnos sluoksnio (1) fragmentų storis buvo iki 10cm. Po to perkasos Nr.17 paviršius truputį palygintas nuskutant viršutinį išvažinėta su sunkiąja technika žemės sluoksnį.

Pradėjus tyrimus buvo kasama visame perkasos Nr.17 plote. Perkasos paviršiuje, kv. A 1-8, fiksuotas šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1A) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1A) storis svyravo nuo 5 iki 23cm. Perkasos Nr.17 kv. B 8-10 nuskustas 3-8cm storio gelsvo smėlio sluoksnis (1B). Abu minėti sluoksniai (1 A-B) yra dujotiekinių veiklos rezultatai, atsiradę nustumdant viršutinį dirvožemio sluoksnį ir išlyginant iš tranšėjos iškastą smėlį.

Perkasos Nr.17 ŠR dalyje, kv. A-B 7-19, po velėnos sluoksnio (1) likučiais ir po 1A-B sluoksniais buvo tyrinėjamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (2) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (2) storis kv. A-B 7 siekė 3-5cm, o perkasos ŠR gale, kv. A-B 19 – 82-90cm. Perkasos Nr.17 ŠR gale, kv. A-B 18-19, apatiniame sluoksnio (2) horizonte, 71-98cm gylyje nuo žemės paviršiaus stebėta tamsesnė pilka žemė su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Į atskirą sluoksnį ši žemė nebuvo išskirta, nes mažai kuo skyrėsi nuo 2 sluoksnio žemės. Pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2), greičiausiai, susidarė nuslinkus žemei nuo senovės gyvenvietės kalvos viršūnės erozijos metu bei žemės ūkio darbų metu ariant kalvą.

Perkasos Nr.17 PV gale, kv. A-B 1-7, 2 sluoksnio nebuvo, matyt, jį nuardė dujotiekio tiesėjai. Šioje perkasos vietoje, kv. A 1-7, iškarto po 1A sluoksniu, tyrinėtas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis smulkių angliukų, degėsių ir sunykusios organikos liekanomis. Šis sluoksnis (3) kv. B 2-7, kur nebuvo 1A sluoksnio, atsidengė perkasos paviršiuje. Kv. A-B 7-9 šis sluoksnis (3) tyrinėtas po 2 sluoksniu. Sluoksnio (3) žemė buvo šiek tiek tamsesnė už 2 sluoksnio žemę. Tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnio (3) storis buvo nuo 22 iki 32cm. Tyrinėjant šį sluoksnį (3), kv. A3, 24cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,76m), rastas 4,4x8,5x9,2cm dydžio geležies gargazės gabalas (inv. Nr.118). Toliau į ŠR, perkasos kv. B7, 27cm gylyje nuo žemės paviršiaus gulėjo lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr. 119, žr. nuotr. Nr.269). Puodo šonelio šukė (inv. Nr.119) nuskilusi nuo puodo išdegto oksidacinėje aplinkoje. Jos molio masė rusvos spalvos, molio masėje gausu smėlio ir grūsto granito priemaišų. Ši puodo šonelio šukė priskiriama brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuojama I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Tyrinėjant tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnį tapo aišku, jog šis sluoksnis (3) yra Daukšių gyvenvietės senojo kultūrinio sluoksnio likučiai, permaišyti ariant kalvą ar erozijos poveikyje.

Sluoksnelis po sluoksnelio nukasus 3 sluoksnį, perkasos PV dalyje, kv. A-B 1-9, 28-51cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemio – gelsvo smėlio sluoksnio (5) paviršius. Kitokia situacija stebėta perkasos ŠR dalyje, kv. A-B 9-19. Tyrimų eigoje buvo matyti, kad, kv. A-B 9-10, 3 sluoksnis palaipsniui, be aiškesnės ribos, perauga į tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnį (3A) su gausiomis degėsių ir angliukų priemaišomis. Tai senasis nesuardytas Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Šis sluoksnis (3A) tyrinėtas po 2 sluoksniu, kv. A-B 10-19, 55-181cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,74 - 165,52m). Perkasa Nr.17, kv. A-B 10-19, gilėjo ir sluoksnio 3A storis siekė nuo 33 iki 92cm. Skutant 3A sluoksnį, kv. A-B 15-19, 70-148cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo perkastas į 3A sluoksnį įsiskverbęs smulkaus gelsvo ir balto smėlio tarp sluoksnis (4). Tarp sluoksnio (4) storis siekė nuo 4 iki 31cm. Panašus smėlio sluoksnis, pažymėtas numeriu 6, stebėtas ir perkasoje Nr.16. Ten jis irgi buvo įsiskverbęs į gyvenvietės kultūrinį sluoksnį.

Smėlio sluoksnis (4), matyt, suneštas erozijos nuo gyvenvietės kalvos viršūnės. Šis sluoksnis (4) neatskiria skirtingų gyvenvietės egzistavimo etapų, nes kaip parodė tolesni tyrimai virš šio sluoksnio (4) ir po juo, 3A sluoksnyje, randama tokia pat lipdyta keramika. Jeigu gyvenimas Daukšių senovės gyvenvietėje ir buvo nutrūkęs tai tik trumpam laiko tarpui.

Tyrinėjant 3A sluoksnį aptikta lipdytų puodų šukių. Kv. B 14, 65cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,38m) rastas lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.120). Šis šonelis nuskilęs nuo storasienio indo išdegto oksidacinėje aplinkoje. Molio masė grubi, rusvos spalvos, su grūsto granito priemaišomis.

Truputi giliau, kv. B18, 78cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,61m) aptiktos dvi lipdytų puodų šukės – šonelis (inv. Nr.121) ir nedidelis dugnelio fragmentas (inv. Nr.122). Puodo šonelis (inv. Nr.121) nuskilęs nuo storasienio indo lygintu paviršiumi. Abiejų minėtų šukių (inv.

Nr.121-122) molio masė pilkos ir rusvos spalvos, joje gausu smėlio priemaišų. Puodai nuo kurių nuskilusios minėtos šukės (inv. Nr.121-122) išdegti oksidacinėje aplinkoje. Šalia minėtų puodų šukių (inv. Nr.121-122) gulėjo apskaldytas ir apdeges lauko akmuo, kurio dydis – 5,8x7,2x14cm.

Dar giliau, kv. A16, 85cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,78m), rastas lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.123). Šis šonelis taip pat nuskilęs nuo storasienio indo išdegti oksidacinėje aplinkoje. Molio masė grubi, rusvos spalvos, su grūsto granito priemaišomis.

Pačiame perkasoje Nr.17 ŠR gale, kv. A19, 121cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,96m) aptiktas lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelis, nuskilęs nuo storasienio indo išdegti oksidacinėje aplinkoje. Šukės molio masė grubi, rusvos spalvos, kaip liesiklis jai naudotas grūstas granitas. Kv. A 19, 120cm gylyje nuo žemės paviršiaus taip pat rastas nedidelio gyvūno stuburo slankstelis.

Visos aukščiau aprašytos lipdytų puodų šukės (inv. Nr. 120-124) rastos 3A sluoksnyje virš smėlio tarp sluoksniu (4). Tačiau ir po smėlio tarp sluoksniu 3A sluoksnyje pasitaikė lipdytos keramikos šukių. Jos koncentravosi perkasoje ŠR gale. Kv. B17, 139cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,07m) rasta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šukė (inv. Nr.125).

Giliau, kv. A18, 148cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,82m) aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šukė (inv. Nr.126). Truputį giliau, kv. B19, 151cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,53m), rasta dar viena šukė nuskilusi nuo lipdyto puodo lygintu paviršiumi (inv. Nr. 127). Visos trys paminėtos šukės nuskilusios nuo storasienių lipdytų puodų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos, rausvos ir pilkos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Tyrinėjant 3A sluoksnį surastos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.119-127) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę.

Skutant 3A sluoksnį, kv. A-B 18-19, 161cm cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pradėjo ryškėti tamsesnės žemės dėmė. Tai duobės Nr.7 vieta.

Duobė Nr.7

Duobė Nr.7 tyrinėta kv. A-B 18-19, 161-168cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,57-165,49m). Ši duobė buvo netaisyklingo apskritimo formos. Jos dydis 74x85cm, gylis – iki 8cm. Pjūvyje duobė lėkšta, nežymiai gilėjanti centro pusėn. Duobė Nr.7 buvo įkasta į 3A sluoksnį ir užpildyta vienalyčiu juodos, degėsingos, žemės sluoksniu (3B) su gausiomis degėsių, ir smulkių angliukų priemaišomis. Duobės užpildo (3B sluoksniu) žemė buvo tamsesnė už 3A sluoksniu žemę.

Preparuojant duobę Nr.7 aptikta storasienės lipdytos keramikos šukių. Duobės ŠV pusėje, kv. A 19, aptiktos dvi šukės – puodo šonelis (inv. Nr.128, žr. nuotr. Nr.271) ir dugnelis (inv. Nr.129). Puodo šonelis (inv. Nr.128) priklausė puodui brūkšniuotu paviršiumi. Puodo dugnelio fragmentas (inv. Nr.129) nuskilęs nuo puodo su tiesiu, lygiu dugnu. Dugno skersmuo buvo 18cm.

Duobės Nr.7 PR pakraštyje, kv. B 19, rastos taip pat dvi šukės. Tai lipdyto puodo lygintu paviršiumi pakraštėlis (inv. Nr.130) ir tokio pat puodo šonelis (inv. Nr.131). Puodo pakraštėlis (inv. Nr.130) nuskilęs nuo stačiasienio indo. Duobės PV pakraštyje, kv. A 18 aptikta viena nedidelė lipdyto puodo šukelė (inv. Nr.132).

Visų paminėtų, duobėje Nr.7 rastų lipdytų puodų šukių (inv. Nr. 128-132), molio masė grubi, kaip liesiklis jai naudotas grūstas granitas. Puodai nuo kurių nuskilusios šukės išdegti oksidacinėje aplinkoje, jų molio masė rusvos spalvos. Visos aprašytos šukės rastos duobės Nr.7 ribose, kv. A-B 18-19, 161-168cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,57-165,49m). Be lipdytų puodų šukių duobės Nr.7 užpildo žemėje dar aptiktos dvi smulkios kaulų nuoskalos.

Duobės Nr.7 paviršiaus lygyje, 161cm gylyje nuo žemės paviršiaus, perkasoje ŠR kampe, kv. B 19, aptikta nedidelė plonų, labai apnykusių medžio šakų krūvelė. Jos buvo 1-2cm storio, žievė nenulupta.

Tyrinėjant duobę Nr.7 surinktos lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukės gali būti datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę. Tikėtina, kad duobė Nr.7 – tai nedidelė ugnivietė, kurioje, galbūt, buvo gaminamas maistas. Ugnivietė naudota trumpą laiką, nes degėsingos žemės sluoksnis (3B) joje plonas.

Duobės Nr.7 tyrinėjimus labai apsunkino 155cm gylyje nuo žemės paviršiaus į perkasą pradėjęs tekėti gruntinis vanduo, taip pat lietingas oras. Vandeni iš perkastos tekdavo pastoviai išsemti. Todėl duobės Nr.7 fotofiksacija nepavyko, padarytas tik jos brėžinys.

Pabaigus tyrinėti sluoksnį 3A ir duobę Nr.7, perkastos kv. A-B 10-19, 65-170cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo pasiektas žemio – gelsvo smėlio sluoksnio paviršius (5). Kv. A-B 17-19 žemio smėlis buvo su gausiomis melsvo molio (šlyno) priemaišomis. Perkastos kv. A-B 1-9 žemio buvo atidengtas anksčiau. Taigi, žemio buvo pasiektas visame perkastos Nr.17 plote. Perkasa iškasus iki 45-192cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkastos Nr.17 tyrinėjimų metu aptiktas senasis Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis (3A) datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse, taip pat rasta lipdytos keramikos, kuri priskiriama brūkšniuotosios keramikos kultūrai.

Perkasa Nr.18

Perkasa Nr.18 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės ir piliakalnio kalvos ŠR šlaite, tarpe tarp perkasų Nr.14 ir Nr.16, šalia perkastos Nr.17. Perkastos Nr.18 ŠV sienelė sutapo su perkastos Nr.17 PR sienele.

Šalia perkastos Nr.18 dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Perkasa Nr.18 buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą. Palei tranšėją tęsėsi perkastos Nr.18 metrai 1-15. Toliau į ŠR tranšėja baigėsi ir perkastos metrai 16-19 buvo už jos ribų.

Tarp perkastos Nr.18 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 0,90-1,1m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkastos Nr.18 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 78,30m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Už 12,40m į ŠR nuo perkastos Nr.18 ŠV ir ŠR sienelių sandūros kampo buvo lauko keliuko, einančio palei kalvos ŠR šlaitą, PV kraštas. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.18 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkastos Nr.18 dydis 2x19m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo ŠR kryptimi. Perkastos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 25cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiąja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkastos Nr.18 ribose fiksuotas Habs 170,17-167,10m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkastos ŠR, PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.70-73, nuotr. Nr.118-125).

Perkastos Nr.18 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 19, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki C. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkastos PV ir PR sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tarp perkastos Nr.18 ŠR kraštinės ir perkastos Nr.16 PV kraštinės palikta 50cm pločio kontrolinė juosta. Kontrolinė juosta taip pat palikta tarp perkastos Nr.18 PV kraštinės ir perkastos Nr.14 ŠR kraštinės. Šios kontrolinės juostos plotis buvo 100cm.

Pradėjus tyrinėjimus perkasoje Nr.18, kv. A-C 1, buvo kasamas šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1A) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1A) storis svyravo nuo 8 iki 12cm. Minėtas sluoksnis (1A) stebėtas tik ŠR perkastos galė. Tyrimų eigoje perkastos Nr.18 kv. A-B 1-9 ir kv. A-B 12-17 buvo nuskustas 3-16cm storio gelsvo smėlio sluoksnis (1). Gelsvo smėlio sluoksnyje (1), kv. A3, 9cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,75m), aptiktas geležinio kriauninio peilio fragmentas (inv. Nr.133, žr. pieš. Nr.5). Peilio fragmento ilgis 10,1cm. Išlikusios ašmenų dalies ilgis 4,9cm, ašmenų plotis-iki 2,5cm. Geležtės storis 0,2cm. Peilio kriaunų ilgis 5,2cm, kriaunos perkaltos dvejomis 1,5cm ilgio ir 0,5cm skersmens kniedėmis. Peilio datavimas neaiškus, jis gali būti pagamintas neseniai Daugiau radinių 1 sluoksnyje nerasta. Abu aukščiau minėti sluoksniai (1 ir 1A) yra dujotiekininkų veiklos rezultatai, atsiradę nustumiant viršutinį dirvožemio sluoksnį ir išlyginant iš tranšėjos iškastą smėlį.

Tęsiant perkastos Nr.18 tyrinėjimus, po gelsvo smėlio sluoksniu (1), kv. A-C 8-19, buvo skutamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (2) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (2) storis

kv. A-C 8 siekė 2-6cm, o perkasos ŠR gale, kv. A-C 19 – iki 68cm. Tyrinėjant 2 sluoksni, kv. C9, 14cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,02m) aptiktas mažai informatyvus žiesto puodo šonelis (inv. Nr.134) nuskilęs nuo plonasienio indo išdegto oksidacinėje aplinkoje. Jo molio masė rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Puodo šonelis (inv. Nr. 134) gali būti nuskilęs nuo indo datuojamo XVIII-XIXa.

Truputį giliau, kv. B14, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,52m) rastas aprūdijęs geležies gargažės gabalas (inv. Nr.135), o perkasos Nr.18 ŠR gale, kv. A18, 61cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,72m) – lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.136). Puodo šonelis nuskilęs nuo storasienio indo išdegto oksidacinėje aplinkoje. Molio masė rusvos spalvos, kaip liesiklis jai naudotas grūstas granitas. Tikėtina, kad puodo šonelis (inv. Nr. 136) priklausė nuo I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąją pusę datuojamam indui.

Aprašytas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2), greičiausiai, susidarė nuslinkus žemei nuo senovės gyvenvietės kalvos viršūnės erozijos metu ir žemės ūkio darbų metu ariant kalvą.

Perkasos Nr.18 PV gale, kv. A-C 1-7, 2 sluoksnio nebuvo, matyt, jį nūardė dujotiekio tiesėjai. Šioje perkasos dalyje, kv. A-B 1-7, iškarto po 1 ir 1A sluoksniais, tyrinėtas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis smulkių angliukų, degėsių ir sunykusios organikos liekanomis. Šis sluoksnis (3) kv. C 2-7, kur nebuvo 1 sluoksnio, atsidengė perkasos paviršiuje. Kv. A-B 8 aprašomas sluoksnis (3) fiksuotas po 2 sluoksniu. Sluoksnio (3) žemė buvo šiek tiek tamsesnė už 2 sluoksnio žemę. Tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnio (3) storis buvo nuo 18 iki 31cm. Šiame sluoksnyje (3) kv. A5, 29cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,28m), aptiktas geležies gargažės gabalėlis (inv. Nr.137).

Tyrinėjant tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnį tapo aišku, jog šis sluoksnis (3) yra Daukšių gyvenvietės senojo kultūrinio sluoksnio likučiai, permaišyti ariant kalvą bei erozijos poveikyje.

Sluoksnelis po sluoksnelio nuskutus 3 sluoksni, perkasos Nr.18 PV dalyje, kv. A-C 1-8, 41-47cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemio – gelsvo smėlio sluoksnio (5) paviršius.

Kitokia situacija stebėta perkasos ŠR dalyje, kv. A-C 9-19. Pačiame perkasos Nr.18 ŠR gale, kv. A-C 19, po 2 sluoksniu fiksuoti iki 16cm storio gelsvo smėlio sluoksnio (2A) fragmentai. Giliau, po 2 ir 2A sluoksniais, kv. A-C 9-19, tyrinėtas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (3A) su gausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Tai senasis išlikęs nesuardytas Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Tyrinėjimu eigoje buvo matyti, kad šis sluoksnis (3A) kv. A-C 8-9, palaiptams, be aiškesnės ribos, perauga į jau aprašytą tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnį (3) su negausiomis smulkių angliukų, degėsių ir sunykusios organikos liekanomis.

Sluoksnis 3A tyrinėtas 18-180cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,05 - 165,55m). Perkasa Nr.18, einant į ŠR pusę gilėjo, sluoksnio 3A storis ties perkasos viduriu, kv. A-C 19-10, buvo 32cm, o perkasos ŠR gale, kv. A-C 19 – iki 95cm. Skutant 3A sluoksnį, kv. A-C 16-19, 110-145cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo perkastas į 3A sluoksnį įsiskverbęs smulkaus gelsvo ir balto smėlio tarp sluoksnis (4). Tarp sluoksnio (4) storis siekė nuo 4 iki 18cm. Smėlio tarp sluoksnis (4), matyt, suneštas erozijos nuo gyvenvietės kalvos viršūnės. Šis sluoksnis (4) neatskiria skirtingų gyvenvietės egzistavimo etapų, nes kaip parodė tolesni tyrimai virš šio sluoksnio (4) ir po juo, 3A sluoksnyje, randama tokia pat lipdyta keramika. Jeigu gyvenimas Daukšių senovės gyvenvietėje ir buvo nutrūkęs tai tik trumpam laiko tarpui.

Skutant 3A sluoksnį aptikta lipdytų puodų šukių. Dalis jų rasta virš smėlio tarp sluoksnio (4). Vienas lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.138) rastas kv. B9, 32cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,84m). Kv. C12, 51cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,95m), aptiktas spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.139) ir keletas smulkių kaulų (šonkaulių?) nuoskalų.

Giliau, kv. B14, 92cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,13m), rastas dar vienas lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.140). Analogiškas lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.141) aptiktas kv. A15, 85cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,96m). Kv. C17, 92cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,53m) atidengtos dvi šukės – lipdyto puodo dugnelis (inv. Nr. 142) ir šonelis (inv. Nr.143), nuskilęs nuo storasienio indo lygintu paviršiumi. Šiek tiek giliau, kv. B18, 105cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,28m) taip pat

rastos dvi šukės – lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.144) ir dugnelio fragmentas (inv. Nr. 145). Šalia minėtų šukių skutant matėsi smulkių molio tinko gabalėlių, taip pat rasti du lauko akmenys (neapdege), kurių dydis 6,5x8x12 ir 5,5x8,2x14,5cm.

Dar giliau, pačiame perkasos Nr.18 ŠR gale, kv. C19, 110cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,08m), rastas lipdyto puodo šonelis (inv. Nr.146) išsiskiriantis savo ornamentika. Skirtingai nei kitos perkasoje Nr.18 aptiktos puodų šukės jis buvo nuskilęs nuo lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi. Be, to tame pačiame kvadrato (C19), 118cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,97m) rastas nenustatytos paskirties geležinio dirbinio fragmentas (inv. Nr.147, žr. pieš. Nr.6). Šio fragmento ilgis 7,2cm, storis-iki 0,7cm. Jo skerspjūvis apskritimo formos. Dirbinio fragmentas labai pažeistas korozijos, beveik kiaurai prarūdijęs. Šis geležies strypelis galėjo būti ylos ar lazdelinio smeigtuko dalis.

Visos aukščiau aprašytos lipdytų puodų šukės (inv. Nr. 138, 140-146) rastos 3A sluoksnyje virš smėlio tarp sluoksniu (4). Tačiau ir po smėlio tarp sluoksniu 3A sluoksnyje pasitaikė lipdytos keramikos šukių. Kv. A17, 140cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,07m), aptiktas lipdyto puodo dugnelis (inv. Nr.148). Šalia, kv. A18, 152cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,84m), gulėjo lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.149). Dar vienas lipdyto puodo lygintu paviršiumi fragmentas (inv. Nr.150) buvo surastas virš įžemio, kv. B18, 165cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,54m).

Tyrinėjant 3A sluoksnį aptiktos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.138, 140-146 ir 148-150) nuskilusios nuo storasienu indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Puodų šonelių šukių tarpe vyravo šukės nuskilusios nuo puodų lygintu paviršiumi (inv. Nr.138-141, 143-144 ir 149-150), tačiau pasitaikė ir viena šukė (inv. Nr. 146) nuskilusi nuo puodo brūkšniuotu paviršiumi. Puodų dugnelių šukės (inv. Nr.142 ir 145) priklausė puodams su tiesiu, lygiu dugnu.

Tyrinėjant 3A sluoksnį surastos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.138, 140-146 ir 148-150) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Pabaigus tyrinėti sluoksnį 3A perkasos kv. A-C 9-19, 48-171cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo pasiektas įžemio – gelsvo smėlio sluoksniu paviršius (5). Kv. A-C 16-19 įžemio smėlis buvo su gausiomis melsvo molio (šlyno) priemaišomis. Perkasos kv. A-C 1-9 įžemis buvo atidengtas anksčiau. Taigi, įžemis buvo pasiektas visame perkasos Nr.18 plote. Perkasą iškasus iki 45-187cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkasos Nr.18 tyrinėjimų metu aptiktas senasis Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis (3A) datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Perkasa Nr.19

Pabaigus tyrinėti Daukšių piliakalnio ir gyvenvietės ŠR šlaitą (žr. nuotr. Nr.126) buvo pereita prie PV šlaito tyrinėjimų. Kasant perkasas gyvenvietės kalvos PV šlaite buvo siekiama ištyrinėti į dujotiekio tiesimo darbų zoną patekusią senovės gyvenvietės dalį, nustatyti kultūrinio sluoksniu stratigrafiją bei surinkti visą įmanoma archeologinę medžiagą kol jos nesunaikino dujotiekio tiesėjai. Perkasa Nr.19 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, į PV nuo perkasos Nr.14, iškastos gyvenvietės kalvos viršūnėje. Perkasos Nr.19 ŠR sienelė sutapo su perkasos Nr.14 PV siennele pastarosios metruose 2 ir 3.

Perkasos Nr.19 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkasos Nr.19 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 2,90-3,10m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkasos Nr.19 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 64,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.19 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkasos Nr.19 dydis 2x9m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkasos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 28cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja

technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkastos Nr.19 ribose fiksuotas Habs 170,40-169,48m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkastos ŠV, PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.74-76, nuotr. Nr.127-133).

Perkastos Nr.19 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 9, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkastos ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus buvo kasama visame perkastos Nr.19 plote. Jau tyrinėjimų pradžioje buvo matyti, kad kultūrinis sluoksnis perkasoje nevienalytis, permaišytas. Perkastos Nr.19 ŠR gale, kv. A-B 9, fiksuotas permaišytas šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1) su gausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1) storis buvo nuo 3 iki 41cm. Dalis sluoksnio (1) slūgsojo po gelsvo smėlio sluoksniu(2), tyrinētu kv. A-B 7-9. Gelsvo smėlio sluoksnis buvo permaišytas, jame pasitaikė tamsiai pilkos žemės priemaišų, neseniai nulaužtų medžių šakų ir jų fragmentų, medžių žievės. Gelsvo smėlio sluoksnio (2) storis – nuo 5 iki 40cm. Abu aukščiau aprašyti sluoksniai (1-2) yra suformuoti dujotiekio tiesėjų tuo metu kai jie ruošė savo darbams dujotiekio tiesimo zoną ir kasė tranšėją. Nukasus 1 ir 2 sluoksnius, perkastos kv. A-B 7-9, 37-42cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasiektas įžemio – gelsvo, kietai susigulėjusio, smėlio sluoksnio (8) paviršius. Tyrinėjant buvo matyti, kad dalį įžemio dujotiekio tiesėjai buvo nukasę.

Perkastos Nr.19 PV dalyje, kv. A-B 1-2, stebėta kitokia situacija. Kv. B 1-2 buvo tyrinėjamas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Šio sluoksnio (3) storis buvo 32-38cm. Pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) – tai suardyto Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai. Suardytas jis buvo dar iki dujotiekininkų atėjimo, greičiausiai, ariant gyvenvietės kalvą arba erozijos metu.

Kv. A 1 sluoksnio 3 nebuvo. Čia, perkastos paviršiuje, tyrinėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (4) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Sluoksnio (4) storis svyravo nuo 21 iki 38cm. Giliau, po 3 sluoksniu, fiksuotas 3-10cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnelis (5). Abu minėti sluoksniai – 4 ir 5 buvo suformuoti dujotiekio tiesėjų. Šią prielaidą patvirtina 5 sluoksnyje rasti aliuminio vielos gabalai. Perkastos Nr.19 PV dalyje, kv. A-B 1-2, nukasus 3-5 sluoksnius, 32-42cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio - gelsvo, kietai susigulėjusio, smėlio sluoksnio (8) paviršius.

Dar kitokia situacija stebėta perkastos Nr.19 centrinėje ir iš dalies PV dalyje. Čia, kv. A-B 1-6 dujotiekio tiesėjai buvo iškasę ir vėliau užpylę gana didelę duobę. Perkastos ŠV pusėje duobės ilgis buvo 6m, o perkastos PR dalyje – 4,50m. Duobė buvo nuolaidžiais kraštais, jos plotis viršijo perkastos plotį (daugiau nei 2 metrai). Duobėje, kv. A-B 1-6, kastas pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (6) su gausiomis smėlio priemaišomis. Sluoksnyje (6) taip pat buvo 10x31; 11x45; 30x82cm dydžio smėlio intarpų, neseniai nupjautų medžių šakų ir žievės. Sluoksnio (6) storis – iki 55cm. Po 6 sluoksniu, kv. B 4-6, fiksuotas tamsesnės pilkos ir permaišytos žemės sluoksnis (7) su negausiomis smėlio priemaišomis. Ištyrinėtas iki 38cm storio šio sluoksnio (7) klodas. Sluoksnyje (7) buvo tiek daug neseniai nukirstų nestorų medžių ir krūmų šakų bei kamienu, kad tolimesnis perkastos tyrinėjimas duobės vietoje tapo neįmanomas. Prasibrauti gilyn buvo galima nebent su benzopjūklo pagalba. Dujotiekio tiesėjai valydami dujotiekio trasos tiesimo darbų zoną iškirto medžius, krūmus suvertė juos į duobę ir užkasė. Kultūrinis sluoksnis duobės vietoje buvo suardytas, todėl nutarta, kad tolimesni tyrimai šioje perkastos vietoje netikslingi, be to ir sunkiai įmanomi. Todėl perkastos Nr.19 kv. A-B 1-6 įžemis nebuvo pasiektas. Įžemis – gelsvas smėlis (8) buvo pasiektas anksčiau, perkastos kv. A-B 1-2 ir kv. A-B 7-9.

Perkasą Nr.19 iškasus iki 40-55cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje Nr.19 nerasta.

Perkasa Nr.20

Perkasa Nr.20 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, į PV nuo perkastos Nr.19. Tarp perkastos Nr.20 ŠR kraštinės ir perkastos Nr.19 PV kraštinės palikta 100cm pločio kontrolinė juosta.

Perkastos Nr.20 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Aprašoma perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu

perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkastos Nr.20 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 3,0-3,10m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkastos Nr.20 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 48,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.20 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkastos Nr.20 dydis 2x15m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkastos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 30cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkastos Nr.20 ribose fiksuotas Habs 169,58-167,52m. Tyrimų eigoje užfiksuotos šios perkastos visos sienelės - ŠV, ŠR, PR ir PV (žr. brėž. Nr.77-80, nuotr. Nr.134-144).

Perkastos Nr.20 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 15, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkastos ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tyrimų pradžioje perkastos Nr.20 paviršius šiek tiek palygintas nuskutant didesnius nelygumus, atsiradusius dujotiekio tiesėjams važinėjant su sunkiaja technika. Po to skutimo būdu buvo tyrinėjama visame perkastos Nr.20 plote.

Perkastos Nr.20 ŠR dalyje, kv. A 15, tyrinėtas 5-19cm storio pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Po šiuo sluoksniu (1), kv. A 14-15, fiksuotas permaišytas šviesiai pilkos žemės sluoksnis (2) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Sluoksnio (2) storis buvo nuo 3 iki 20cm. Kv. A 8-9 ir A 11-12, perkastos paviršiuje, stebėti šviesiai pilkos, permaišytos, žemės sluoksnio (2A) fragmentai, kurių storis siekė iki 21cm. Aukščiau aprašyti sluoksniai ir jų fragmentai (1-2 ir 2A) yra dujotiekio tiesėjų veiklos rezultatas. Jie buvo suformuoti iškasant dujotiekio tranšėją ir po to su sunkiaja technika lyginant dujotiekio tiesimo darbų zonos paviršių.

Kv. A 14-15, po 1 ir 2 sluoksniais, tyrinėtas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis smulkių angliukų, degėsių ir sunykusios organikos liekanomis. Šis sluoksnis (3) kv. A-B 1-13 ir B 14-15, kur nebuvo 1-2 sluoksnų, atsidengė perkastos paviršiuje. Sluoksnio (3) storis buvo nuo 4 iki 42cm. Vietomis sluoksnis (3) peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) – tai suardyto Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai. Suardytas jis buvo dar iki dujotiekininkų atėjimo, greičiausiai, ariant gyvenvietės kalvą arba erozijos metu.

Tyrinėjant 3 sluoksnį kv. B2, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,58m) aptiktas geležies gargažės gabalėlis (inv. Nr.151). Jo dydis 3,5x4,2x5cm. Gargažės gabalėlis netaisyklingos formos, akytas, vietomis aprūdijęs.

Skutant 3sluoksnį buvo rasta ir buitinės keramikos šukių. Kv. B5, 21cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,85m) aptikta žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.152). Kita, panaši į pirmąją šukė (inv. Nr.153), surasta kv. A10, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,67m). Šios dvi šukės (inv. Nr.152-153) nuskilusios nuo plonasienių neornamentuotų puodų, išdegtų redukciniėje aplinkoje. Jų molio masė pilkos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Abi paminėtos šukės (inv. Nr.152-153) gali būti datuojamos XVIII-XIXa. ir priskirtinos taip vadinamai „kaimiška“ keramikai.

Kitokiai keramikai priskirtinas puodo šonelis (inv. Nr.154) surastas kv. B13, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,07m). Jis nuskilęs nuo lipdyto storasienio indo lygintu paviršiumi, išdegtu oksidaciniėje aplinkoje. Šio puodo šonelio (inv. Nr.154) molio masė rusvos spalvos, grubi, su gausiomis grūsto granito priemaišomis. Aprašytas puodo šonelis (inv. Nr.154) priklauso brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir yra datuotinas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Sluoksnelis po sluoksnelio nukasus 3 sluoksnį, beveik visame perkastos Nr.20 plote, kv. A-B 3-15, 15-32cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasiektas įžemis-gelsvas smėlis (5). Perkastos PV gale, kv. A-B 1-2, po 3 sluoksniu slūgsojo juodos, degėsingos, žemės sluoksnelis (4) su gausiomis smulkių angliukų ir degėsių priemaišomis. Sluoksnelio (4) storis buvo nuo 2 iki 11cm Šis sluoksnis (4) nesuardytas, matyt, susiformavęs Daukšių senovės gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu. Greičiausiai, jis atsirado šioje gyvenvietės vietoje deginant vieną ar kelis laužus. Ugniaviečių

įrengimo pėdsakų nerasta – matyt laužai kūrenti tiesiai ant žemės o vėliau anglys ir pelenai paskleisti platesniame plote.

Tyrinėjant 4 sluoksnį rasta buitinės keramikos šukių. Kv. A1, 38-51cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,18-167,03m) aptiktos dvi lipdytų puodų šonelių šukės. Viena iš jų (inv. Nr. 155) buvo nuskilusi nuo puodo brūkšniuotu paviršiumi, o kita (inv. Nr.156) - nuo puodo lygintu paviršiumi. Į ŠR nuo minėtų šukių, kv. B2, 42-50cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,28-167,20m) surastos dar dvi lipdytų puodų šukės. Tai puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.157) ir puodo brūkšniuotu paviršiumi pakraštėlis (inv. Nr.158). Puodo pakraštėlis (inv. Nr.158, žr. nuotr. Nr.271) status, nuskilęs nuo stačiasienio indo. Visos 4 sluoksnyje rastos šukės (inv. Nr.155-158) nuskilusios nuo storasienių puodų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė grubi, rusvos, rausvos ir pilkos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotos grūsto granito priemaišos.

Tyrinėjant 4 sluoksnį surastos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.155-158) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Be buitinės keramikos šukių 4 sluoksnyje, kv. B2, 45cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,19m) dar rastas geležies gargažės mažas gabalėlis (inv. Nr.159). Jo dydis 1,9x2,7x3,1cm. Gargažės gabalėlis netaisyklingos formos, akytas, vietomis aprūdijęs.

Nuskutus 4 sluoksnį, perkastos Nr.20 kv. A-B 1-2, 40-45cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio – gelsvo smėlio sluoksnio (5) paviršius. Perkastos kv. A-B 3-15 įžemis jau buvo pasiektas anksčiau. Perkasa Nr.20 iškasus iki 35-60cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrimai joje buvo pabaigti.

Šios perkastos tyrinėjimų metu aptiktas suardytas senasis Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis (3), taip pat aptiktas ir suardymų nepalietas sluoksnis (4), datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tyrinėjant aptikta XVIII-XIXa. datuojamos žistos keramikos šukių ir I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse datuojamos lipdytos keramikos šukių.

Perkasa Nr.21

Perkasa Nr.21 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, į PV nuo perkastos Nr.20. Tarp perkastos Nr.21 ŠR kraštinės ir perkastos Nr.20 PV kraštinės palikta 100cm pločio kontrolinė juosta.

Perkastos Nr.21 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkastos Nr.21 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 3,90-3,10m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkastos Nr.21 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 37,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.21 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkastos Nr.21 dydis 2x10m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkastos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 30cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiąja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkastos Nr.21 ribose fiksuotas Habs 167,40-166,18m. Tyrimų eigoje užfiksuotos šios perkastos visos sienelės - ŠV, ŠR, PR ir PV (žr. brėž. Nr.81-84, nuotr. Nr.145-155).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkastos Nr.21 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 10, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkastos ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tyrimų pradžioje perkastos Nr.21 paviršius šiek tiek palygintas nuskutnant didesnius nelygumus, atsiradusius dujotiekio tiesėjams važinėjant su sunkiąja technika. Po to skutimo būdu buvo tyrinėjama visame perkastos Nr.21 plote.

Pradėjus tyrimus perkastos kv. A-B 1-2 fiksuotas iki 6cm storio permaišyto gelsvo smėlio sluoksnelis (1A). Šis sluoksnelis (1A), be abejo, atsirado dujotiekio tiesėjams iškasant tranšėją ir tvarkant dujotiekio tiesimo darbų zoną.

Vėliau, tyrimų eigoje, kv. A-B 1-2, po 1A sluoksniu, o kv. A-B 3-10 perkastos Nr.21 paviršiuje, buvo skutamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir

smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (1) storis perkastos Nr.21 PR dalyje (kv. B 1-10) buvo nuo 20 iki 60cm. Perkastos ŠV dalyje (kv. A 1-10) šis sluoksnis (1) buvo gerokai plonesnis – nuo 6 iki 31cm.

Tyrinėjant 1 sluoksnį, kv. A4, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,46m), aptiktas mažai informatyvus plonasienio žiesto puodo šonelis (inv. Nr.160). Jis nuskilęs nuo neornamentuoto, lygiu paviršiumi puodo, išdegtos oksidacinėje aplinkoje. Puodo šonelio (inv. Nr.160) molio masė rausvos spalvos su negausiomis smėlio priemaišomis. Šis puodo šonelis gali būti datuojamas XVIII-XIXa. ir priskirtinas taip vadinamai „kaimiška“ keramikai.

Perkastos Nr.21 ŠR dalyje, kv. B9, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,08m) rastas žaizdro sienelės, molinės, gabalėlis (inv. Nr.161). Žaizdro sienelės gabalėlis pilkos spalvos, netaisyklingos formos, akytas. Jo dydis 1,8x2,3x3,2cm.

Be minėtų dviejų radinių sluoksnyje (1), kv. A8, 32cm gylyje nuo žemės paviršiaus ir kv. B5, 15 cm gylyje aptikta lipdytos keramikos trupinių.

Aprašytas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1), greičiausiai, susidarė nuslinkus žemei nuo senovės gyvenvietės kalvos viršūnės erozijos metu ir žemės ūkio darbų metu ariant kalvą.

Po 1 sluoksniu, visame perkastos Nr.21 plote, buvo tyrinėjamas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (2) su gausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos (puvėsių) priemaišomis. Sluoksnio (2) storis perkastos Nr.21 PR dalyje (kv. B 1-10) svyravo nuo 28 iki 40cm. Perkastos ŠV dalyje (kv. A 1-10) šis sluoksnis (2) buvo plonesnis – nuo 10 iki 29cm. Aprašomas sluoksnis (2) tyrinėtas 6-70cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166.18-165,65m).

Tyrinėjimų eigoje, 2 sluoksnyje, aptikta buitinės keramikos šukių. Kv. B8, 45cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,38m) rastos dvi lipdytų storasienių puodų šonelių (inv. Nr.162-163) šukės. Truputį į ŠR nuo minėtų šukių, kv. A8, 48cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,78m), rastas lipdyto puodo nedidelis dugnelio fragmentas (inv. Nr.164) ir šonelio (inv. Nr.165) šukė. Perkastos Nr.21 PV dalyje, kv. B2, 40cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,08m), aptikta dar viena lipdyto puodo šonelio (inv. Nr.166) šukė.

Dauguma 2 sluoksnyje rastų puodų šonelių šukių (inv. Nr. 162, 165-166) nuskilusios nuo lipdytų puodų lygintu paviršiumi, tik viena puodo šonelio šukė (inv. Nr. 163) kadaise priklausė indui brūkšniuotu paviršiumi. Puodo dugnelio (inv. Nr. 164) fragmentas nuskilęs nuo storasienio ir storadugnio indo. Jo dugnas buvo lygus, tiesus. Aprašomame sluoksnyje (2) surastos buitinės keramikos šukės nuskilusios nuo puodų išdegtų oksidacinėje aplinkoje, jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Kai kurie puodų fragmentai (inv. Nr. 164, 166) iš vidaus truputį apdege.

Tyrinėjant 2 sluoksnį surastos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.162-166) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Be buitinės keramikos šukių 2 sluoksnyje, kv. B1, 38cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,91m) buvo surastas 3,8x7,4x8,5cm dydžio spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.167, žr. nuotr. Nr.272), o kv. A8, 58cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,52m) – žaizdro sienelės, molinės, gabalėlis (inv. Nr.168).

Taip pat, tyrinėjant 2 sluoksnį, buvo rasti du gyvulių kaulai. Vienas iš jų (vidutinio dydžio gyvūno kojos kaulas) gulėjo ŠV perkastos dalyje, kv. B8, 45cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Kitas kaulas (stambaus gyvūno šonkaulis) aptiktas perkastos Nr.21 PV dalyje, kv. B 2, 42cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Tyrinėjant 2 sluoksnį susidarė įspūdis, kad jis yra senasis, išlikęs nesuardytas, Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Šis sluoksnis (2) datuotinas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Nuskutus 2 sluoksnį, 38-72cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemio – tankiai susigulėjusio gelsvo smėlio sluoksnio (4) paviršius. Pasiekus įžemį perkasa Nr.21 dar buvo truputį gilinama. Iškasus perkasą iki 62-90cm tyrimai joje buvo pabaigti.

Perkasa Nr.22

Perkasa Nr.22 iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, į PR nuo perkamos Nr.19. Perkamos Nr.22 ŠV sienelė sutapo su perkamos Nr.19 PR sienelė metruose 1-9. Taip pat, perkamos Nr.22 ŠR sienelė sutapo su iškastos gyvenvietės kalvos viršūnėje perkamos Nr.14 PV sienelė pastarosios metruose 4 ir 5.

Perkamos Nr.22 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkamos Nr.22 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 0,70-1,0m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkamos Nr.22 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 64,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.22 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkamos Nr.22 dydis 2x9m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkamos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 25cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkamos Nr.22 ribose fiksuotas Habs 170,42-169,50m. Tyrimų eigoje fiksuotos šios perkamos ŠR, PR ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.85-87, nuotr. Nr.156-161).

Perkamos Nr.22 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 9, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus perkamos Nr.22 ŠR dalyje, kv. A-B 7-9, kastas šviesiai pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio storis buvo nuo 4 iki 48cm. Nukasus 1 sluoksnį, kv. B7-9, 42-48cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemio - gelsvo smėlio sluoksnio (3) paviršius. Paminėtas šviesiai pilkos žemės sluoksnis (1) yra dujotiekio tiesėjų veiklos rezultatas. Jis buvo suformuotas iškasant dujotiekio tranšėją ir po to su sunkiaja technika lyginant dujotiekio tiesimo darbų zonos paviršių.

Perkamos Nr.22 centrinėje dalyje, kv. B 3-6, buvo stebėtas tęsinys duobės tyrinėtose perkasoje Nr.19. Perkasoje Nr.22 duobės ilgis buvo 4m, plotis iki 0,52m. Duobė įkasta į žemį. Jos vietoje kastas tamsesnės pilkos ir permaišytos žemės sluoksnis (1A) su negausiomis smėlio priemaišomis. Šiame sluoksnyje (1A) buvo gausu skiedrų, neseniai nuluptos medžių žievės, medžių šakų. Priešingai nei perkasoje Nr.19 tyrinėtoje duobės dalyje medžių šakų buvo ne tiek daug, kasti jos nekliudė. Darbo eigoje buvo ištyrinėtas iki 51cm storio 1A sluoksnio klodas, įžemis šioje perkamos vietoje (kv. B 3-6) nepasiektas. Kasti iki įžemio šioje perkamos vietoje buvo netikslinga, nes dujotiekio tiesėjai iškasdami minėtą duobę kultūrinį sluoksnį jau buvo suardę. Jie valydami dujotiekio trasos tiesimo darbų zoną iškirto medžius bei krūmus. Po to, iškasė duobę, suvertė juos ir užkasė.

Toliau tęsiant tyrinėjimus, perkamos Nr.22 kv. A 7-9 po 1 sluoksniu, o kv. A 1-6 bei B 1-2- perkamos paviršiuje, buvo tyrinėjamas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis degėsių ir angliukų priemaišomis. Šio sluoksnio (2) storis buvo nuo 19 iki 38cm. Pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) – tai suardyto Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai. Suardytas jis buvo dar iki dujotiekininkų atėjimo, greičiausiai, ariant gyvenvietės kalvą arba erozijos metu. Ištyrinėjus 2 sluoksnį, perkamos kv. A 1 -6 bei B 1-2, pasiektas įžemio – tankiai susigulėjusio gelsvo smėlio sluoksnio (3) paviršius. Įžemis minėtuose perkamos kvadratuose buvo pasiektas 19-45cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Perkamos kv. B7-9 įžemis buvo pasiektas anksčiau. Perkasa Nr.22 iškasus iki 32-52cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje Nr.22 neaptikta.

Perkasa Nr. 23

Perkasa Nr.23 iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, į PR nuo perkamos Nr.20 ir į PV nuo perkamos Nr.22. Perkamos Nr.23 ŠV sienelė sutapo su perkamos Nr.20 PR sienelė metruose

1-15. Tarp perkamos Nr.23 ŠR sienelės ir perkamos Nr.22 PV sienelės palikta 100cm pločio kontrolinė juosta.

Perkamos Nr.23 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Aprašoma perkama buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkama orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkamos Nr.23 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 0.8-1m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkamos Nr.23 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 48,30m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkama Nr.23 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkamos Nr.23 dydis 2x15m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkamos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki 30cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiąja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkamos Nr.23 ribose fiksuotas Habs 169,49-167,50m. Tyrimų eigoje užfiksuotos šios perkamos visos sienelės - ŠR, PR ir PV (žr. brėž. Nr.88-90, nuotr. Nr.162-169).

Perkamos Nr.23 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 15, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PV ir PR sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Tyrimų pradžioje perkamos Nr.23 paviršius šiek tiek palygintas nuskutant didesnius nelygumus, atsiradusius dujotiekio tiesėjams važinėjant su sunkiąja technika. Po to skutimo būdu buvo tyrinėjama visame perkamos Nr.20 plote.

Tyrinėjimų pradžioje visame perkamos Nr.23 plote buvo kasamas tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smulkių angliukų ir degėsių priemaišomis. Sluoksnio (1) storis buvo nuo 7 iki 31cm. Vietomis sluoksnis (1) peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Tamsesnės pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) – tai suardyto Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai. Suardytas jis buvo dar iki dujotiekininkų atėjimo, greičiausiai, ariant gyvenvietės kalvą arba erozijos metu. Tyrinėjant 1 sluoksnį aptikti 2 mažai informatyvūs žiestų puodų šoneliai. Vienas iš jų (inv. Nr. 169) rastas kv. A14, 11cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,31m), o kitas (inv. Nr.170) – kv. B6, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs168,30m). Abu minėti puodų šoneliai nuskilę nuo neornamentuotų, plonasienių indų, išdegtų redukciniėje aplinkoje. Jų molio masė pilkos ir tamsiai rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Šie puodų šoneliai (inv. Nr.169-170) gali būti datuojami XVIII-XIXa. ir priskirtini taip vadinamai „kaimiška“ keramikai. Be aprašytų puodų šonelių 1 sluoksnyje dar rastas molinės žaizdro sienelės gabalas (inv. Nr.171, žr. nuotr. Nr.274). Žaizdro sienelės gabalas tamsiai pilkos spalvos, netaisyklingos formos, akytas. Jo dydis 4,6x7,5x8,5cm. Jis gulėjo kv. A2, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,57m).

Nukasus 1 sluoksnį, perkamos Nr.23 kv. A-B 4-15, 7-28cm gylyje pasiektas įžemio – gelsvo smėlio sluoksnio (3) paviršius. Perkamos PV gale, kv. A-B 1-3, po 1 sluoksniu slūgsojo juodos, degėsingos, žemės sluoksnelis (2) su gausiomis smulkių angliukų ir degėsių priemaišomis. Sluoksnio (2) storis buvo nuo 2 iki 11cm Šis sluoksnis (2) nesuardytas, matyt, susiformavęs Daukšių senovės gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu. Greičiausiai, jis atsirado šioje gyvenvietės vietoje deginant vieną ar kelis laužus. Ugniaviečių įrengimo pėdsakų nerasta – matyt laužai kūrenti tiesiai ant žemės o vėliau anglis ir pelenai paskleisti platesniame plote. Analogiškas sluoksnis buvo rastas perkasoje Nr.20, kv. A-B 1-2. Perkasoje Nr.23 rastas šio sluoksnio tęsinys. Tyrinėjant 2 sluoksnį kv. A3, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,68m), aptiktas geležies gargažės gabalas (inv. Nr.172, žr. nuotr. Nr.273). Jo dydis 5,5x6,1x10cm. Gargažės gabalas netaisyklingos formos, akytas, vietomis aprūdijęs. Taip pat šiame sluoksnyje (2) pasitaikė apdegusių ir apskilusių lauko akmenų, kurių dydis 4,5x7x10,4, 6,2x8x12,2, 6,2x7,5x15cm.

Aprašomame sluoksnyje (2) aptikta lipdytų puodų šukių. Kv. A3, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,68m) aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr. 173). Truputį giliau, kv. B2, 28cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,48m), rastos dvi lipdytų puodų brūkšniuotu paviršiumi šonelių šukės (inv. Nr.174-175). Pačiame PV perkamos gale, kv. A1, 35cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,21m) surasta dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šukė (inv. Nr.176).

Minėti puodų šoneliai (inv. Nr. 173-176) nuskilę nuo storasienių indų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Tyrinėjant 2 sluoksnį surastos lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.173-176) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Nuskutus juodos, degėsingos, žemės sluoksnį (2) perkaso Nr.23 kv. A-B 1-3, 25-38cm gylyje, buvo atidengtas žemio – gelsvo smėlio sluoksnio (3) paviršius. Perkaso kv. A-B 4-15 žemis pasiektas anksčiau, po to kai buvo ištyrinėtas 1 sluoksnis. Perkasą Nr.23 iškasus iki 20-45cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkasa Nr.24

Perkasa Nr.24 iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite, šalia perkaso Nr.21 ir į PV nuo perkaso Nr.23. Perkaso Nr.24 ŠV sienelė sutapo su perkaso Nr.21 PR sienelė metruose 1-10. Tarp perkaso Nr.24 ŠR sienelės ir perkaso Nr.23 PV sienelės palikta 100cm pločio kontrolinė juosta.

Perkaso Nr.24 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tranšėjos atžvilgiu perkasa orientuota išilgai – jos ilgosios kraštinės (ŠV ir PR) buvo lygiagrečios dujotiekio tranšėjai, o trumposios kraštinės (ŠR ir PV) su tranšėja sudarė statų kampą.

Tarp perkaso Nr.24 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 0,70-1,05m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkaso Nr.24 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 37,45m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.24 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkaso Nr.24 dydis 2x10m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkaso vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki maždaug 25cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkaso Nr.24 ribose fiksuotas Habs 167,56-166,17m. Tyrimų eigoje užfiksuotos šios perkaso ŠR, PV ir PR sienelės bei duobės Nr.8 planas Nr.8 (žr. brėž. Nr.91-94, nuotr. Nr.170-179).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkaso Nr.24 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 10, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkaso PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus perkasoje Nr.24, kv. B-1-3 ir A-B 4-10, buvo skutamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (1) storis svyravo nuo 4 iki 28cm. Tyrinėjant 1 sluoksnį rasta žistos buitinės keramikos šukių. Kv. A6, 12cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,71m) rasta mažai informatyvi plonasienio puodo šonelio šukė lygiu paviršiumi (inv. Nr.177). Ji nuskilusi nuo puodo išdegtų oksidacinėje aplinkoje, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis, kurio priemaišų gausu. Truputį giliau, kv. B8, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,97m), aptiktas dar vienas plonasienio, žiesto puodo sienelės fragmentas (inv. Nr.178) Šis puodo fragmentas nuskilęs nuo indo ornamentuoto horizontalių įrėžų ornamentu. Panašus puodo šonelio fragmentas (inv. Nr.179), ornamentuotas horizontaliomis įrėžomis, tyrinėjimų eigoje dar buvo rastas ŠR perkaso dalyje, kv. A10, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,18m). Abiejų paminėtų ornamentuotų šukių (inv. Nr. 178-179) molio masė rausvos ir rusvos spalvos su negausiomis smėlio priemaišomis. Puodai nuo kurių nuskilusios minėtos šukės išdegti oksidacinėje aplinkoje.

Tyrinėjant 1 sluoksnį surastos žistos buitinės keramikos šukės (inv. Nr. 177-179) priskirtinos taip vadinamai „kaimiškai“ keramikai ir gali būti datuojamos XVIII-XIXa. Be minėtų puodų šukių, kv. A10, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,18m) buvo aptiktas žaizdro molinės sienelės fragmentas (inv. Nr. 180). Žaizdro sienelės fragmentas tamsiai pilkos spalvos, netaisyklingos formos, akytas. Jo dydis 2,4x2,7x6,6cm.

Aprašytas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1), greičiausiai, susidarė nuslinkus žemei nuo senovės gyvenvietės kalvos viršūnės erozijos metu ir žemės ūkio darbų metu ariant kalvą.

Po 1 sluoksniu, visame perkaso Nr.24 plote, buvo tyrinėjamas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (2) su gausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Šio sluoksnio (2) storis svyravo nuo 8 iki 32cm. Sluoksnis (2) tyrinėtas 5-58cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167.32-166,00m).

Sluoksnelis po sluoksnelio nukasant 2 sluoksnį perkasoje buvo aptiktos keturios lipdytos buitinės keramikos šukės. Kv. A2, 8cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,32m), rasta storasienio puodo lygintu paviršiumi šukė (inv. Nr.181). Šiek tiek giliau, kv. B4, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,41m), aptikta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šukė (inv. Nr.182), ir 3 smulkūs molio tinko gabalėliai.

Skutant giliau, kv. A7, 24cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,75m), rasta dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šukė (inv. Nr.183), o ŠR perkaso gale, kv. A9, 38cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,87m), atsidengė lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šukė (inv. Nr.184) ir žolėdžio gyvūno dantis.

Visų paminėtų lipdytų puodų šonelių šukių (inv. Nr.181-184) molio masė grubi, kaip liesiklis jai naudotas grūstas granitas. Puodai nuo kurių nuskilusios šukės išdegti oksidacinėje aplinkoje. Rastų šukių molio masė rusvos ir rausvos spalvos, tik dviejų iš jų (inv. Nr.182-183) vidinės pusės pajuodusios.

Tyrinėjant 2 sluoksnį surastos lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.181-184) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tuo pačiu laikotarpiu datuojamas ir 2 sluoksnis, kuris be abejonės yra senasis, išlikęs nesuardytas, Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis.

Nuskutus 2 sluoksnį, 17-58cm gylyje nuo žemės paviršiaus, beveik visame perkaso Nr.24 plote (kv. A-B 1-3 ir A-B 7-10) pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (4). Tačiau perkaso centrinėje dalyje tuo metu buvo pastebėtas duobės kontūras.

Duobė Nr.8

Duobės Nr.8 kontūras išryškėjo kv. A-B 5-6, 32-45cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Dalis šios duobės buvo už perkaso Nr.24 PR ribos. Siekiant atidengti visą duobės kontūrą perkaso Nr.24 PR sienelė metruose 5-6 praplėsta į PR per 50cm. Į perkaso metrinę kvadratų sistemą įvesti kvadratai A' 5-6. Praplėtus perkasą Nr.24 buvo atidengtas visas duobės Nr.8 kontūras. Šios duobės kontūras buvo netaisyklingo ovalo formos, vienas galas platesnis, kitas – siauresnis (žr. brėž. Nr.94). Duobės Nr.8 ilgis ŠV – PR kryptimi buvo 2,37m, jos plotis ŠR – PV kryptimi – nuo 0,65 iki 1,50m. Duobė buvusi įkasta į žemį. Jos dugnas nebuvo lygus, vietomis ji buvo iškasta truputį giliau, kitur sekiau. Tyrinėjimų eigoje nustatyta, kad duobės gylis svyravo nuo 42 iki 52cm. Duobės Nr.8 ŠR kraštas buvo nuolaidus, o PV kraštas – statesnis. Duobėje stebėtas tamsiai pilkos, degėsingos žemės (2 sluoksnio) užpildas. Šis užpildas preparuotas 32 – 82cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,41 – 165,92m). Duobės užpildo sluoksnyje (2) buvo daugiau degėsių ir smulkių angliukų nei tame pačiame sluoksnyje (2) kitose perkaso vietose. Be to, preparuojant duobėje Nr.8 susikaupusią 2 sluoksnio žemę buvo aptikta lipdytos buitinės keramikos šukių. Pirmoji puodo šonelio šukė (inv. Nr.185) rasta kv. A5, 50cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,24m). Ji nuskilusi nuo lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi. Preparuojant gilyn, kv. B5, 62cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,11m) rasta dar viena lipdyto puodo šonelio šukė (inv. Nr.186). Šalia jos gulėjo apdegęs stambaus žolėdžio gyvūno dantis. Netoli duobės dugno, kv. A5, 70cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,92m) gulėjo lipdyto puodo šonelio šukė (inv. Nr. 187) ir geležies gargažės gabalas (inv. Nr.188). Pastarojo dydis - 3,8x7,2x7,8cm, jis netaisyklingos formos, akytas, vietomis aprūdijęs. Preparuojant duobę Nr.8 aptiktos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.185-187) nuskilusios nuo storasienių indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos. Molio masėje gausu grūsto granito priemaišų.

Duobėje Nr.8 aptiktos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.185-187) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tuo pačiu laikotarpiu datuojama ir duobė Nr.8, kuri, greičiausiai, buvo didelė ugniavietė naudota maistui gaminti ar kitiems tikslams.

Duobę Nr.8 iškasus iki 76-84cm gylio nuo žemės paviršiaus jos vietoje, kv. A-B 5-6, pasiektas įžemis-gelsvas smėlis (4). Likusioje perkaso Nr.24 dalyje, kv. kv. A-B 1-3 ir A-B 7-10, įžemis jau buvo atidengtas anksčiau, prieš pradėdant duobės Nr.8 tyrinėjimus. Visame perkaso Nr.24 plote pasiekus įžemį tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkasa Nr.25

Perkasa Nr.25 iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV pašlaitėje, į PV nuo perkasų Nr.21 ir Nr.24. Šios perkaso ŠR sienelė sutapo su perkasų Nr.21 ir Nr.24 PV sienelėmis. Tarp perkasų Nr.21 ir Nr.24 PV sienelių ir perkaso Nr.25 ŠR sienelės palikta 100cm pločio kontrolinė juosta.

Perkaso Nr.25 aplinkoje dujotiekio tranšėja jau buvo iškasta ir ją nuleistas dujotiekio vamzdis. Ši perkasa buvo kasama dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje. Tarp perkaso Nr.25 PR kraštinės ir dujotiekio tranšėjos ŠV krašto buvo 0,80-1,10m atstumas (tranšėjos ŠV kraštas nelygus). Perkaso Nr.25 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 31,40m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.25 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkaso Nr.25 dydis 4x5m. Jos vietoje žemės paviršius truputį žemėjo PV kryptimi. Perkaso vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki maždaug 30cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkaso Nr.25 ribose fiksuotas Habs 166,27-166,11m. Tyrinėjimų metu užfiksuotos šios perkaso ŠV ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.95-96, nuotr. Nr.180-186).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkaso Nr.25 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 5, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki D. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkaso ŠV ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Perkaso Nr.25 tyrinėjimų pradžioje, jos PV dalyje, kv. A-D 1-2, fiksuotas gelsvo smėlio sluoksnis (1A). Šio sluoksnio (1A) storis siekė nuo 5 iki 32cm. Sluoksnio (1A) smėlis permaišytas, jame pastebėta pilkos žemės priemaišų. Tyrinėjant 1A sluoksnį surastos dvi mažai informatyvios žiestų plonasienių puodų šonelių šukės (inv. Nr.189-190). Jos gulėjo kv. A1, 16cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,06m). Puodai nuo kurių nuskilusios minėtos šukės išdegti oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Tyrinėjant 1A sluoksnį surastos žiestos buitinės keramikos šukės (inv. Nr. 189-190) priskirtinos taip vadinamai „kaimiškai“ keramikai ir gali būti datuojamos XVIII-XIXa. Aprašytas sluoksnis (1A) susidarė, greičiausiai, dėl dujotiekininkų veiklos iškasant tranšėją ir lyginant dujotiekio tiesimo darbų zoną.

Kv. A-D 1-2 po 1A sluoksniu, o likusioje perkaso Nr.25 dalyje, kur 1A sluoksnio nebuvo – nuo perkaso paviršiaus, tyrinėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (1) storis svyravo nuo 32 iki 51cm. Skutant šį sluoksnį (1) buvo aptikta žiestų puodų šukių. Kv. A1, 31cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,94m) surasta žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.191), ornamentuota horizontalių įrėžų ornamentu. Perkaso Nr. 25 viduryje, kv. C 3, 25cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,93m), gulėjo žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.192). Kiek toliau į P, kv. D 2, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,89m), rasta kita puodo šonelio šukė (inv. Nr.193). Dar viena žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.194) aptikta kv. B 2, 26cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,98m).

Baigiant nuskusti 1 sluoksnį, kv. B 3, 45cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,78m) aptikta žiesto puodo pakraštėlio šukė (inv. Nr. 195); o dar truputį giliau, kv. C 4, 48cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,77m) rastos dvi žiestų puodų šonelių šukės (inv. Nr. 196 - 197). Puodai nuo kurių nuskilusios 1 sluoksnyje rastos šukės (inv. Nr.191-197). buvę žiesti, plonasieniai, dauguma jų neornamentuoti (rasta tik viena ornamentuota šukė – inv. Nr.191). Kaip matyti iš aptiktų šukių dauguma puodų buvo išdegti oksidacinėje aplinkoje (šukės inv. Nr.191-192 ir 195-197), jų molio masė rusvos, rausvos ir pilkos spalvos. Dalis šukių nuskilę nuo puodų išdegtų redukciniėje aplinkoje (inv. Nr. 193-194) jų molio masė pilkos spalvos. Visų 1 sluoksnyje aptiktų žiestų puodų šukių molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Aprašytos žiestos buitinės keramikos šukės (inv. Nr. 191-197) rastos 1 sluoksnyje priskirtinos taip vadinamai „kaimiškai“ keramikai ir

gali būti datuojamos XVIII-XIXa. Tyrinėtas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1), greičiausiai, susidarė nuslinkus žemei nuo senovės gyvenvietės kalvos viršūnės erozijos metu arba žemės ūkio darbų metu ariant kalvą.

Tęsiant perkasos Nr.25 tyrinėjimus po pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (1) kasinėtas tamsiai pilkos, durpingos žemės sluoksnis (3). Šiame sluoksnyje (3) buvo gausu durpių ir sunykusios organikos priemaišų. Durpingos žemės sluoksnio (3) storis buvo nuo 18 iki 57cm. Šis sluoksnis (3) galėjo susiformuoti natūraliai, Šaminės upelio vandeniui užliejamoje gyvenvietės kalvos pašlaitėje. Tyrinėjant 3 sluoksnį buvo aptikta žiestų puodų šukių. Kv. A 1, 91cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,28m) aptiktas žiesto puodo pakraštėlis (inv. Nr. 198) su aplūžusia briauna. Puodo angos skersmuo, sprendžiant pagal rastą pakraštėlį, galėjo būti apie 15cm. Kitame perkasos gale, kv. D 5, 78cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,35m), rastas puodo šonelis (inv. Nr.199) iš vidinės pusės glazūruotas rudai. Dar vienas puodo šonelis (inv. Nr. 200) surastas kv. C 3, 85cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,31m). Aprašomame sluoksnyje (3) surastos puodų šukės (inv. Nr. 198-200) nuskilusios nuo žiestų plonasienių puodų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir šviesiai pilkos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Aprašytos puodų šukės gali būti priskiriamos „kaimiška“ keramikai ir datuotinos XVIII-XIXa.

Pabaigus tyrinėti 3 sluoksnį visame perkasos Nr.25 plote, 73-112cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemio – gelsvo smėlio (4) paviršius. Perkasą Nr.25 iškasus iki 80-120cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir radinių šioje perkasoje nebuvo aptikta.

Perkasa Nr.26

Perkasa Nr.25 buvo paskutinė perkasa tyrinėta Daukšių gyvenvietės PV pašlaitėje. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio joje neaptikta, todėl tyrinėti ruožą tarp perkasos Nr.25 PV kraštinės ir Šaminės upelio dešiniojo kranto buvo laikinai atsisakyta. Tyrinėjimai buvo perkelti į ŠR gyvenvietės kalvos pašlaitę, kur tarp perkasų Nr.16 ir Nr.18, buvo likęs netyrinėtas kampas.

Perkasa Nr.26 atmatuota prie dujotiekio tranšėjos ŠR galo, ant žemės gulinčio dujotiekio vamzdžio PR pusėje. Šios perkasos ŠR sienelės metrai A, B, C, D ir E sutapo su perkasos Nr.16 PV sienelės metrais 9-13. Tarp perkasos Nr.26 ŠR sienelės ir perkasos Nr.16 PV sienelės buvo palikta 50cm pločio kontrolinė juosta. Už 2,50m į ŠV nuo perkasos Nr.26 ŠV sienelės buvo perkasos Nr.18 PR sienelės metrai 16-19.

Perkasos Nr.26 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 104,30m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.26 orientuota ŠV-PR kryptimi.

Perkasos Nr.26 dydis 4x5m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo ŠR kryptimi. Perkasos vietoje velėną ir viršutinį dirvožemio sluoksnį iki maždaug 35cm buvo nuardę dujotiekio tiesėjai su sunkiaja technika ruošdami darbams dujotiekio tiesimo zoną. Žemės paviršius perkasos Nr.26 ribose fiksuotas Habs 167,52-167,05m. Tyrinėjimų metu užfiksuotos visos šios perkasos sienelės – ŠR, PR, PV ir ŠV. (žr. brėž. Nr.97-100, nuotr. Nr.187-193).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkasos Nr.26 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 4, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki E. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus visame perkasos Nr.26 plote buvo kasamas pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Sluoksnio (1) storis svyravo nuo 16 iki 58cm. Tik pradėjus skusti 1 sluoksnį, kv. B3, 15cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,02m), aptiktas geležies gargažės gabalas (inv. Nr.201). Jo dydis 2,5x6,2x7,1cm. Gargažės gabalas netaisyklingos formos, akytas, vietomis aprūdijęs.

Be šio gargažės gabalo 1 sluoksnyje dar aptikta žiestų ir lipdytų puodų šukių. Kv. C4, 24cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,88m), atsidengė dvi netoli viena nuo kitos gulinčios žiestų puodų šukės. Tai puodo pakraštėlis (inv. Nr.202) ir puodo šonelis (inv. Nr.203). Puodo pakraštėlis išlenktu kakleliu su neryškia briauna. Abi šukės (inv. Nr.202-203). nuskilusios nuo plonasienių

žiestų puodų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rausvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Abi aprašytos šukės vėlyvos, datuotinos XVIII-XIXa.

Skutant gilyn, kv. D 2, 27cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,08m), aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.204). Dar giliau, 30cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,87m), kv. B 2, atrasta panaši į pirmąją lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.205). Aprašomo sluoksnio (1) apatiniame horizonte, 41 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,76m), kv. A 3, rasta dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.206).

Sluoksnyje (1) atrastos lipdytų puodų lygintu paviršiumi šonelių šukės (inv. Nr.204-206) nuskilusios nuo storasienių indų išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rausvos, rusvos ir šviesiai pilkos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Aprašytos lipdytų puodų šukės (inv. Nr.204-206) priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tačiau, tyrinėtas šviesiai pilkos, permaišytos žemės sluoksnis (1) yra vėlyvas, neturintis nieko bendro su brūkšniuotosios keramikos kultūros gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu. Šis sluoksnis (1), greičiausiai, susiformavo ariant gyvenvietės kalvą, ar erozijos metu, o lipdytų puodų šukės į jį pateko atsitiktinai.

Po šviesiai pilkos, permaišytos žemės sluoksniu (1), perkasos kv. A-E 3-4, buvo kastas gelsvo smėlio sluoksnis (2). Šio sluoksnio (2) storis svyravo nuo 6 iki 10cm.

Giliau, po 1 ir 2 sluoksniais, perkasos Nr.26 kv. A-B 1-2 ir C-E 1-4, buvo skutamas tamsiai pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (3) su negausiomis degėsių priemaišomis. Šio sluoksnio (3) nebuvo tik kv. A-B 3-4. Tyrinėjant 3 sluoksnį pastebėtas vienas kitas angliukas, pasitaikė sunykusios organikos (medžių šakų ?) liekanų. Sluoksnio (3) fiksuotas storis – nuo 7 iki 65cm. Storiausias (iki 65cm) jis buvo ŠV perkasos dalyje, kv. D-E 2-3, o ploniausias (iki 7cm) – PR perkasos dalyje, kv. A-B 1-2. Be to, tyrinėjant 3 sluoksnį, kv. C-E 4, 55-65cm gylyje nuo žemės paviršiaus, perkastas plonas iki 7cm storio gelsvo smėlio sluoksnelis (2A). Šis sluoksnelis (2A) buvo įsiterpęs į 3 sluoksnį. Tamsiai pilkos, permaišytos, žemės sluoksnyje (3) radinių neaptikta. Tik kv. E 3, 63cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pastebėta lipdytos keramikos trupinių, o kv. B 1, 28cm gylyje nuo žemės paviršiaus, gulėjo nedidelio gyvūno stuburo slankstelio fragmentas.

Šis sluoksnis (3), taip pat kaip ir 1-2 sluoksniai, negali būti siejamas su Daukšių gyvenvietės senuoju kultūriniu sluoksniu. Greičiausiai, aprašytas sluoksnis (3) susidarė dėl erozijos slenkant žemei nuo gyvenvietės kalvos šlaitų.

Po 1-3 sluoksniais, visame perkasos Nr.26 plote, buvo tyrinėjamas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (4) su gausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Tai senasis nesuardytas Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Šis sluoksnis (4) tyrinėtas 27-152cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,95-165,71m). Aprašomas sluoksnis (4) storiusias buvo ŠR perkasos dalyje, kv. A-E 3-4. Jo storis šioje perkasos vietoje siekė 60-98cm. Einant į PV 4 sluoksnis plonėjo ir perkasos PV dalyje, kv. A-E 1, jo storis svyravo nuo 5 iki 51cm.

Tyrinėjant tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnį (4) aptikta lipdytų puodų šukių ir geležinio dirbinio fragmentas. Nenustatytos paskirties geležinio dirbinio fragmentas (inv. Nr.207, žr. piešinį Nr.6) aptiktas tik pradėjus skusti 4 sluoksnį. Jis gulėjo kv. kv. B4, 72cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,44m.). Šis dirbinio fragmentas- tai 6,2cm ilgio metalo strypelis. Jo skerspjuvis kvadrato formos, skerspjuvio dydis 0,3x0,4cm. Vienas dirbinio fragmento galas nežymiai siaurėja. Aprašomas dirbinio fragmentas gali būti ylos dalis.

Skutant toliau, perkasos Nr.26 PR dalyje, kv. A 3, 68cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,52m) aptiktos trys lipdytų puodų lygintu paviršiumi šonelių šukės (inv. Nr.208-210). Kitame perkasos gale, kv. E 2, 90cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,46m) rasta dar viena lipdyto puodų lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.211).

Skutant gilyn, kv. C4, 90cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,23m), aptiktas didelis geležies gargažės gabalas (inv. Nr.212). Jo dydis 5,2x8,5x11,8cm. Gargažės gabalas netaisyklingos formos, grublėtas, vietomis aprūdijęs. Greta gargažės gabalo dar gulėjo nedidelio gyvūno kojos kaulo fragmentas. Kiek toliau į PV, kv. C 2, 95cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,38m), rasta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.213). Šiek tiek giliau, kv. B 2, 102cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,18m) aptiktos dvi lipdytų puodų šonelių šukės. Viena iš jų

(inv. Nr.214) buvo brūkšniuotu paviršiumi, o kita – lygintu paviršiumi (inv. Nr.215). Paskutus dar giliau, kv. D 3, 107cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,17m) rasta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.216). Greta, kv. D 4, 111cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,07m), gulėjo dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.218). Perkasos PR dalyje, kv. A 3, 106cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,12m), taip pat aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.217).

Tyrinėjimų eigoje, kv. E-D 2-4, 118-130cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo perkastas gelsvo smėlio sluoksnis (5), kuris buvo įsiterpęs į tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnį (4). Gelsvo smėlio sluoksnio (5) storis buvo nuo 5 iki 16cm. Šio sluoksnio (5) fragmentai stebėti ir perkastos kv. A-B 2-4. Panašus smėlio sluoksnis, įsiskverbęs į senąjį Daukšių gyvenvietės kultūrinį sluoksnį fiksuotas ir perkasose Nr.16-18. Smėlio sluoksnis (5), matyt, sunėštas erozijos nuo gyvenvietės kalvos viršūnės. Šis sluoksnis (4) neatskiria skirtingų gyvenvietės egzistavimo etapų, nes kaip parodė tolesni tyrimai virš šio sluoksnio (5) ir po juo, 4 sluoksnyje, randama tokia pat lipdyta keramika. Jeigu gyvenimas Daukšių senovės gyvenvietėje ir buvo nutrūkęs tai tik trumpam laiko tarpui.

Perkasus smėlio sluoksnį (5) toliau buvo vykdomi 4 sluoksnio tyrinėjimai. Skutant gilyn kv. B4, 125cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,92m), rastas geležies gargažės mažas gabalėlis (inv. Nr.219). Jo dydis 1,2x2,4x3,1cm. Gargažės gabalėlis netaisyklingos formos, grublėtas ir aprūdijęs. Dar vienas mažas geležies gargažės gabalėlis (inv. Nr.220) rastas kv. C3, 128cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,88m). Jo dydis - 1,5x2,2x2,4cm.

Truputį giliau, kv. E 4, 130cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,83m), gulėjo žaizdro molinės sienelės fragmentas (inv. Nr.221) ir lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.222). Kv. A4, 132cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,89m), aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.223) ir nedidelio žolėdžio gyvūno dantis. Kv. C 2, 128cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,05m), rasta dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.224). Greta jos gulėjo du aprūkę lauko akmenys, kurių dydis 6,2x7x14,2 ir 7x7,8x15cm.

Bebaigiant skusti 4 sluoksnį, virš įžemio, kv. C 3, 130cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,85m) aptikta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.225). Perkasos V kampe, kv. E 4, 145cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,68m) rasta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.226), o perkastos R kampe, kv. A 4, 146cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 165,77m), gulėjo dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.227).

Tyrinėjant 4 sluoksnį aptiktos puodų šonelių šukės (inv. Nr.208-211, 213-218, 222-227) nuskilusios nuo storasienu lipdytų puodų lygintu ir brūkšniuotu paviršiumi. Puodai buvę išdegti oksidacinėje aplinkoje, jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos, molio masei liesinti naudotas grūstas granitas. Aprašytos šukės priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tuo pačiu laikotarpiu datuojamas ir tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksnis (4).

Pabaigus tyrinėti 4 sluoksnį, 28-130cm gylyje nuo žemės paviršiaus, atidengtas įžemis-gelsvas smėlis su gausiomis melsvo molio (šlyno) priemaišomis (6). Toks įžemis stebėtas kv. A-E 2-4. Perkasos kv. A-E 1 įžemis buvo gelsvas smėlis be jokių priemaišų. Perkasą Nr.26 iškasus iki 30-140cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Ištyrinėjus perkasą Nr.26 buvo pabaigtas antrasis tyrinėjimų etapas Daukšių piliakalnio senovės gyvenvietės teritorijoje. Šiame tyrinėjimų etape, dujotiekio tranšėjos ŠV pusėje ir ŠR gale, buvo iškastos perkasos Nr.14-26 ir ištyrinėtas 382m² plotas. Tranšėjos PR pusėje tuo metu tyrinėjimai nebuvo įmanomi, nes ten buvo suversta dešimtys kubinių metrų žemės iš tranšėjos griovio. Reikėjo palaukti kol dujotiekio tiesėjai nuleis dujotiekio vamzdį į tranšėją ir ją užkas. Prieš laikinai paliekant Daukšių gyvenvietę ir važiuojant į kitą objektą buvo nukastos kontrolinės juostos tarp tyrinėtų perkasų (kontrolinių juostų brėžiniai prijungti prie atitinkamų perkasų sienelių brėžinių) ir ištyrinėtas plotas tarp dujotiekio tranšėjos ŠV krašto ir perkasų Nr.14 ir Nr.17-25 PR kraštinių (žr. nuotr. Nr.194-201). Šis 70-110cm pločio tarpas tarp dujotiekio tranšėjos ŠV krašto ir perkasų PR kraštinių buvo atsiradęs todėl, kad nenorėta kasti perkasas prie pat tranšėjos ŠV krašto, kuris, be to, buvo nelygus.

Perkasa Nr.27

Trečiasis tyrinėjimų etapas vyko 2005m. rugpjūčio mėn. po to, kai dujotiekis buvo nutiestas ir tranšėja užpilta žemėmis. Šio tyrinėjimų etapo pradžioje buvo kasama perkasa Nr.27. Ji iškasta buvusios dujotiekio tranšėjos PR pusėje ir siauru ruožu apėmė Daukšių senovės gyvenvietės kalvos viršūnę bei ŠR šlaitą iki perkamos Nr.26 PV kraštinės. Tarp perkamos Nr.27 ŠR kraštinės ir perkamos Nr.26 PV kraštinės paliktas nedidelis tarpas (apie 50cm), kurio tikslų plotį nustatyti sunku, nes perkasa Nr.26 tuo metu jau buvo užkasta. Perkamos Nr.27 ŠR sienelės metrai A-B sutapo su tokiais pat perkamos Nr.26 PV sienelės metrais (A-B).

Perkamos Nr.27 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 83,80m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.27 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkamos Nr.27 dydis 2x20m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo ŠR kryptimi. Perkamos vietoje žemę buvo išlyginę dujotiekio tiesėjai. Žemės paviršius perkamos Nr.27 ribose fiksuotas Habs 169,80-167,56m. Tyrinėjimų metu užfiksuotos šios perkamos visos sienelės – ŠV, ŠR, PR ir PV (žr. brėž. Nr.101-106, nuotr. Nr.202-217).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkamos Nr.27 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 20, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkamos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Perkamos Nr.27 tyrinėjimų pradžioje, kv. A-B 19-20, nuskustas iki 12cm storio šviesiai pilkos žemės sluoksnelis (1) su gausiomis gelsvo smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Kv. A-B 15 perkamos paviršiuje nukastas iki 14cm storio gelsvo smėlio sluoksnis (1A). Paminėti sluoksniai (1 ir 1A) su Daukšių gyvenvietės senuoju kultūriniu sluoksniu neturi nieko bendro. Jie yra dujotiekininkų veiklos rezultatas – atsiradę gyvenvietės kalvoje kasant ir užkasant tranšėją, maišant žemes.

Toliau, tyrinėjimų eigoje, kv. A-B 19-20 po 1 sluoksniu, kv. A-B 15 po 1A sluoksniu, o likusioje perkamos erdvėje - nuo pat perkamos paviršiaus, buvo tyrinėjamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su nežymiomis smulkių angliukų, degėsių ir sunykusios organikos (medžių šakelių ar šaknų ?) priemaišomis. Šio sluoksnio (2) storis svyravo nuo 7 iki 42cm.

Tyrinėjant 2 sluoksnį, kv. B3, 16cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,82m) aptiktas didelis geležies gargažės gabalas (inv. Nr. 228, žr. nuotr. Nr.275). Gargažės gabalas netaisyklingos formos, grublėtas ir akytas, vietomis aprūdijęs. Du jo kraštai lygiai nuskelti.

Sluoksnyje (2) buvo rasta ir buitinės keramikos fragmentų. Kv. B 3, 35cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,61m) surasta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr. 229, žr. nuotr. Nr.276). Kv. A 8, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,64m), gulėjo žiesto puodo pakraštėlio šukė (inv. Nr.230). Beveik ties perkamos viduriu, kv. B 12, 16cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,15m), rasta lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.231). Už 3m į ŠR nuo pastarosios šukės (inv. Nr.231), kv. B 15, 11cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,67m), aptiktas lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio fragmentas (inv. Nr.232). Dar viena lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.233) surasta perkamos Nr.27 ŠR dalyje, kv. A 19, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,93m).

Didžioji dauguma 2 sluoksnyje surastų puodų šukių (inv. Nr. 229, 231-233) nuskilusios nuo storasiėnių lipdytų indų brūkšniuotu ar lygintu paviršiumi ir išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rausvos, rusvos ir pilkos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Aprašytos šukės priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Be minėtų šukių 2 sluoksnyje dar rastas nuo žiesto plonasienio puodo nuskilęs pakraštėlis (inv. Nr.230), kurio molio masė pilkos ir rusvos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Pakraštėlio kaklelis stačias, kiek palenktas į indo išorę. Puodo angos skersmuo, sprendžiant pagal pakraštėlį, buvo apie 10cm. Šis puodo pakraštėlis (inv. Nr.230) mažai informatyvus, gali būti priskiriamas taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir datuotinas XVIII-XIXa.

Nors sluoksnyje (2) buvo rasta keramikos priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai, pats šis sluoksnis (2) yra vėlyvas. Tai erozijos metu ar ariant suardyto senojo Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai.

Nuskutus pilkos, permaišytos, žemės sluoksnį (2), visame perkasoje plote, 7-42cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (3). Kv. B 5 - 6 įžemis buvo smulkus žvyras su gelsvo smėlio priemaišomis (3A). Pasiekus įžemį perkasa dar šiek tiek buvo gilinama siekiant įsitikinti, kad po smėliu nėra archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio. Perkasą Nr. 27 iškasus iki 35-60cm gylio nuo žemės paviršiaus ir be įžemio nieko daugiau neradus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkasa Nr.28

Perkasa Nr.28 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV šlaite į PV nuo perkasoje Nr.27. Tarp perkasoje Nr.28 ŠR kraštinės ir perkasoje Nr.27 PV kraštinės palikta 100cm kontrolinė juosta. Perkasoje Nr.28 ŠR sienelės metrai A-B sutapo su tokiais pat perkasoje Nr.27 PV sienelės metrais (A-B). Perkasa Nr.28 atmatuota buvusios dujotiekio tranšėjos PR pusėje.

Perkasoje Nr.28 PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15° kryptimi) per 62,80m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.28 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkasoje Nr.28 dydis 2x20m. Jos vietoje žemės paviršius žemėjo PV kryptimi. Perkasoje vietoje žemė buvo išlyginę dujotiekio tiesėjai. Žemės paviršius perkasoje Nr.28 ribose fiksuotas Habs 169,75-167,18m. Tyrinėjimų metu užfiksuotos šios perkasoje visos sienelės – ŠV, ŠR, PR, PV ir duobės Nr.9 planas Nr.9 (žr. brėž. Nr.107-113, nuotr. Nr.218-232).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkasoje Nr.28 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 20, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasoje PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus perkasoje Nr.28, kv. A-B 1-5, buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1A) su gausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (1A) storis siekė nuo 3 iki 27cm. Sluoksnis (1A) plonėjo PV kryptimi. Kv. B 5 į 1A sluoksnį buvo įsiterpęs 67cm ilgio, 45cm pločio ir iki 30cm storio smulkaus balto smėlio sluoksnelis (1B). Tyrinėjant 1A sluoksnį, kv. A4, 9cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,41m), rastas geležies gargažės mažas gabalėlis (inv. Nr.234). Jo dydis 2,3x3,5x6,2cm. Gargažės gabalėlis netaisyklingos formos, grublėtas ir aprūdijęs. Be to, kv. B2, 7cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,26m), šiame sluoksnyje (1A) aptiktas žiesto puodo dugnelis (inv. Nr. 235). Puodo dugnelis nuskilęs nuo plonasienio indo išdegto oksidacinėje aplinkoje. Jo molio masė rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Dugno forma tiesi, jo skersmuo – 11cm. Šis puodo dugnelis (inv. Nr.235) mažai informatyvus, gali būti priskiriamas taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir datuotinas XVIII-XIXa.

Tyrinėti sluoksniai 1A ir 1B yra dujotiekio tiesėjų veiklos rezultatas. Jie, greičiausiai, atsirado tuo metu kai, dujotiekio tiesėjai užkasę dujotiekio tranšėją lygino reljefą ir savavališkai nugremžė buldozeriu Daukšių senovės gyvenvietės kalvos PV pašlaitę, permaišė ten žemę.

Po 1A ir 1B sluoksniams, perkasoje kv. A-B 1-5, fiksuotas šiek tiek permaišytas įžemio smėlis (5). Šiame smėlyje (5), kv. A-B 3-4, 42-45cm gylyje nuo žemės paviršiaus išryškėjo apskritimo formos tamsios žemės plotelis. Tai duobės Nr.9 vieta.

Duobė Nr.9

Duobė Nr.9 tyrinėta kv. A-B 3-4, 42-70cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,10-166,78m). Jos viršutinė dalis nuardyta dujotiekio tiesėjų. Išlikusi duobės Nr.9 dalis buvo apskritimo formos, jos skersmuo ŠR – PV kryptimi 108cm. Duobės gylis – iki 30cm. Duobė Nr.9 buvusi įkasta į įžemį. Jos pjūvis lėkšto dubens formos. Aprašoma duobė buvo užpildyta tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksniu (2A) su gausiomis degėsių ir angliukų priemaišomis. Šis sluoksnis (2A) panašus į vėliau perkasoje tyrinėtus sluoksnius 2 ir 4. Preparuojant duobėje Nr.9 susikaupusią 2A sluoksnio žemę buvo aptikta lipdytos buitinės keramikos šukių. Kv. B 3, 67cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,86m), surasta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.251, žr. nuotr. Nr.277). Be to, kv. B 4, 62cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 166,91m), aptikti du lipdytų puodų lygintu paviršiumi šoneliai (inv. Nr.252-253). Šalia jų gulėjo nedidelis gyvūno šonkaulio fragmentas.

Duobėje Nr.9, 2A sluoksnyje, aptiktos puodų šukės (inv. Nr.251-253) yra nuskilusios nuo storasienių indų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Šios šukės, kaip ir duobėje Nr.9 susidaręs 2A sluoksnis, datuojamos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Duobė Nr.9, greičiausiai, buvo ugniavietė, kurioje deginta ugnis maistui gaminti, ar kitais tikslais.

Pabaigus tyrinėti duobę Nr.9 buvo pradėti tyrinėti perkastos kv. A-B 6-20. Šiuose kvadratuose 1A ir 1B sluoksnių nebuvo. Nuo pat perkastos paviršiaus čia buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksnis (1) vietomis peraugęs medžių ir krūmų šaknimis. Pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) storėjo PV kryptimi. Jo storis svyravo nuo 15 iki 45cm.

Tyrinėjant 1 sluoksnį aptikta buitinės keramikos šukių. Skutant 1 sluoksnį, kv. A9, 16cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,07m) rastas žiesto puodo šonelis (inv. Nr.236). Jis nuskilęs nuo plonasienio puodo, ornamentuoto horizontaliomis įrėžomis. Už 3m į ŠR, kv. A 13, 18cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,62m) atsidengė nedidelis puodo šonelio (inv. Nr.237) fragmentas. Perkastos Nr.29 ŠR gale, kv. B 18, 17cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,16m) taip pat gulėjo žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.238). Kasant gilyn, kv. B 12, 28cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,33m) vėl aptikta žiesto puodo šonelio šukė (inv. Nr.239). Paskutus dar giliau, kv. A 8, 34cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,82m) aptikta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šukė (inv. Nr.240, žr. nuotr. Nr.277).

Aprašomame sluoksnyje (1) aptiktos žiestų puodų šukės (inv. Nr.236-239) nuskilusios nuo plonasienių indų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos, rausvos ir pilkos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Šios šukės (inv. Nr.236-239) mažai informatyvios, vėlyvos. Jos priskirtinos taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir datuotinos XVIII-XIXa.

Sluoksnyje (1) rasta lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelio šukė (inv. Nr.240) nuskilusi nuo storasienio puodo, išdegtos oksidacinėje aplinkoje. Šios šukės molio masė rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Aprašyta šukė priskirtina brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotina I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Sluoksnis (1), kuriame buvo aptiktos minėtos puodų šukės (inv. Nr.236-240) yra vėlyvas. Tai ariant senovės gyvenvietės kalvą ar erozijos metu nuo kalvos nuslinkusios žemės, suardyto senojo gyvenvietės kultūrinio sluoksnio likučiai.

Po 1 sluoksniu, perkastos Nr.28 kv. A-B 6-20, buvo tyrinėjamas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (2) su gausiomis degėsių, angliukų ir sunykusios organikos priemaišomis. Tai senasis nesuardytas Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Šis sluoksnis (2) tyrinėtas 16-70cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,53-167,48m). Aprašomas sluoksnis (2) ploniausias buvo ŠR perkastos dalyje, kv. A-B 17-20. Jo storis šioje perkastos vietoje siekė 5-20cm. Einant į PV 2 sluoksnis storėjo ir perkastos kv. A-B 6-16 jo storis svyravo nuo 10 iki 32cm.

Pradėjus tyrinėti 2 sluoksnį, kv. kv. A7, 44cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,58m) buvo rastas geležies gargažės didelis gabalas (inv. Nr.241). Jo dydis 4,5x8,5x8,8cm. Gargažės gabalas netaisyklingos formos, grublėtas ir akytas, vietomis aprūdijęs. Už 1,20m į V nuo geležies gargažės gabalo (inv. Nr.241), kv. B6, 28cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,61m) gulėjo žiesto puodo šonelis (inv. Nr. 242), ornamentuotas horizontalių įrėžų ornamentu. Skutant gilyn, kv. A9, 55cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,68m), surastos dviejų lipdytų puodų brūkšniuotu paviršiumi šukės (inv. Nr.243-244, žr. nuotr. Nr.276). Šalia jų, tame pačiame gylyje gulėjo nedidelio gyvūno kojos kaulo fragmentas.

Toliau tyrinėjant 2 sluoksnį, kv. B8, 42cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,78m) taip pat aptiktos dvi lipdytų puodų šukės – šonelis (inv. Nr.245) ir pakraštėlis (inv. Nr.246). Puodo šonelis (inv. Nr.245) nuskilęs nuo indo brūkšniuotu paviršiumi. Puodo pakraštėlis (inv. Nr.246) status, nuskilęs nuo puodo lygintu paviršiumi. Giliau, kv. A11, 55cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,85m) surastas lipdyto puodo dugnelis (inv. Nr.247). Dar vienas lipdyto puodo pakraštėlis (inv. Nr.248) buvo rastas kv. A14, 41cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 168,51m). Šis puodo pakraštėlis (inv. Nr.248) status, nuskilęs nuo puodo lygintu paviršiumi. Puodo angos skersmuo, sprendžiant pagal šį pakraštėlį buvo apie 16cm. Perkastos Nr.28 ŠR gale, kv. B18, 42cm gylyje nuo

žemės paviršiaus (Habs 169,15m) aptiktas lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelis (inv. Nr.249, žr. nuotr. Nr.277). Tyrinėjant 2 sluoksnį, kv. A19, 20cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 169,29m) dar surastas molinės žaizdro sienelės fragmentas (inv. Nr.250) ir keli smulkūs molio tinko gabalėliai.

Aprašomame sluoksnyje (2) surastų buitinės keramikos fragmentų tarpe vyrauja šukės nuskilusios nuo storasienių lipdytų puodų brūkšniuotu ir lygintu paviršiumi (inv. Nr.243-249), išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos, rausvos ir pilkos spalvos. Molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Minėtos šukės priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Šiuo laikotarpiu datuotinas ir 2 sluoksnio susidarymo laikotarpis. Žiesto puodo šonelis (inv. Nr.242) į 2 sluoksnį, matyt, yra pakliuvęs atsitiktinai. Jis yra vėlyvesnis už likusią 2 sluoksnio medžiagą ir gali būti datuojamas XVII-XIXa.

Ištyrinėjus ir nuskutus 2 sluoksnį perkasos Nr.28 kv. A-B 6-7, A-B 11-20 ir B 8-10, 22-68cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (5). Tik perkasos kv. A 8-10 po 2 sluoksniu buvo fiksuotas ne įžemis bet smulkus, permaišytas, gelsvas smėlis (3). Šio smėlio sluoksnio storis buvo nuo 4 iki 18cm, jame pasitaikė truputis degusių ir vienas kitas angliukas. Tikėtina, kad gelsvo smėlio sluoksnis (3) yra suneštas erozijos nuo Daukšių gyvenvietės kalvos viršūnės.

Po gelsvo smėlio sluoksniu (3), perkasos kv. A 8-10, 78-105cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,46-167,17m), buvo tyrinėjamas tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (4) su gausiomis degusių ir angliukų priemaišomis. Šio sluoksnio (4) storis svyravo nuo 4 iki 20cm. Sluoksnis (4) yra panašus pagal sudėtį ir struktūrą į jau ištyrinėtą 2 sluoksnį. Šis sluoksnis (4) - tai senojo nesuardyto Daukšių gyvenvietės kultūrinio sluoksnio dalis.

Tyrinėjant 4 sluoksnį buvo aptikta buitinės keramikos šukių. Kv. A 8, 91cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,26m), surastas lipdyto puodo brūkšniuotu paviršiumi šonelis (inv. Nr.254, žr. nuotr. Nr. 277). Dar trys lipdytų puodų šoneliai buvo aptikti kv. A 9, 91-100cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,32-167,21m). Vienas iš jų buvo brūkšniuotu paviršiumi (inv. Nr.255, žr. nuotr. Nr.276), o kiti du – lygintu paviršiumi (inv. Nr.256-257). Kv. A 10, 85cm gylyje nuo žemės paviršiaus (Habs 167,43m) taip pat gulėjo lipdyto puodo lygintu paviršiumi šonelis (inv. Nr.258). Aprašytos lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.254-258) yra nuskilusios nuo storasienių indų, išdegtų oksidacinėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos ir rausvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Šios puodų šukės priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tamsiai pilkos, degėsingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (4), kuriame buvo rastos minėtos šukės taip pat datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Šis sluoksnis (4), kaip ir virš jo fiksuotas 3 sluoksnis, susidarė natūraliame reljefo įdubime.

Pabaigus tyrinėti 4 sluoksnį, perkasos kv. A 8-10, 82-105cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasiektas įžemis – gelsvas smėlis (5). Likusioje perkasos Nr.28 erdvėje, kv. A-B 1-7, A-B 11-20 ir B 8-10 įžemis jau buvo atidengtas anksčiau, tyrinėjimų eigoje. Perkasą Nr.28 iškasus iki 25-155cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai joje buvo pabaigti.

Perkasa Nr.29

Perkasa Nr.29 buvo iškasta Daukšių gyvenvietės kalvos PV pašlaitėje į PV nuo perkasos Nr.28. Tarp perkasos Nr.29 ŠR kraštinės ir perkasos Nr.28 PV kraštinės palikta 100cm kontrolinė juosta. Perkasos Nr.29 ŠR sienelės metrai A-B sutapo su tokiais pat perkasos Nr.28 PV sienelės metrais (A-B).

Perkasa Nr.29 atmatuota buvusios dujotiekio tranšėjos PR pusėje. Šios perkasos PV kraštinė nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto nutolusi į ŠR (15°kryptimi) per 54,80m (žr. brėž. Nr.7), matuojant tiesia linija, palei dujotiekio tranšėją. Pagal pasaulio šalis perkasa Nr.29 orientuota ŠR-PV kryptimi.

Perkasos Nr.29 dydis 2x7m. Jos vietoje žemės paviršius truputį žemėjo PV kryptimi. Perkasos vietoje žemę buvo išlyginę dujotiekio tiesėjai. Žemės paviršius perkasos Nr.29 ribose

fiksuotas Habs 167,15-166,70m. Tyrinėjimų eigoje užfiksuotos šios perkasos dvi sienelės – ŠV ir PV (žr. brėž. Nr.114-115, nuotr. Nr.233-239).

Prieš pradėdant tyrinėjimus perkasos Nr.29 vietoje įvesta metrinė kvadratų sistema. ŠR-PV kryptimi metrai sužymėti skaičiais nuo 1 iki 7, o ŠV-PR kryptimi - raidėmis nuo A iki B. Kvadratų dydis 1x1m. Kvadratas A1 yra perkasos PR ir PV sienelių sandūros kampe (žr. brėž. Nr.8).

Pradėjus tyrinėjimus, perkasoje Nr.29, kv. B 1-4, buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (1) su gausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Sluoksnio (1) storis svyravo nuo 3 iki 28cm. Šio sluoksnio (1) fragmentų, iki 8cm storio, fiksuota ir perkasos kv. B 7. Aprašytas sluoksnis (1) yra dujotiekio tiesėjų veiklos rezultatas. Jis, greičiausiai, atsirado tuo metu kai, dujotiekio tiesėjai užkasę dujotiekio tranšėją lygino reljefą ir savavališkai nugremžė buldozeriu Daukšių senovės gyvenvietės kalvos PV pašlaitę, permaišė ten žemę.

Po 1 sluoksniu, perkasos Nr.29 kv. B 1-4 ir B 7, 4-29cm gylyje nuo žemės paviršiaus fiksuotas įžemis – gelsvas smėlis (2). Likusioje perkasos dalyje, kv. A 1-7 ir B 5-6 įžemis buvo fiksuotas perkasos paviršiuje. Virš įžemio buvusius sluoksnius nukasė dujotiekio tiesėjai. Perkasą Nr.29 iškasus iki 31-42cm gylio tyrinėjimai joje buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių perkasoje Nr.29 neaptikta.

Ištyrinėjus perkasas Nr.27-29 buvo pabaigtas tyrinėti Daukšių senovės gyvenvietės ruožas buvusios dujotiekio tranšėjos PR pusėje (žr. nuotr. Nr.240). Po perkasų Nr.27-29 tyrinėjimų buvo nukastos kontrolinės juostos (kontrolinių juostų brėžiniai prijungti prie atitinkamų perkasų sienelių brėžinių) ir užkastos perkasos, žemė perkasų vietoje išlyginta (žr. nuotr. Nr.241). Minties iškasti dar keletą perkasų arčiau Šaminės upelio dešiniojo kranto buvo atsisakyta, nes dujotiekio tiesėjai dirbdami su sunkiąja technika (buldozeriais), lygindami reljefą ir performuodami Šaminės upelio krantus, gyvenvietės kalvos PV pašlaitėje nurėžė dalį kultūrinio sluoksnio ir permaišė ten žemes. Pabaigus tyrinėjimus dujotiekio trasos tiesimo darbų zonoje, Daukšių gyvenvietės aplinkoje buvo kasami šurfai (žr. brėž. Nr.2) siekiant nustatyti jos teritorijos dydį ir ribas. Kasant šurfus konsultavo archeologai Z. Baubonis ir dr. G. Zabiela.

Šurfas Nr.1

Šurfui Nr.1 vieta parinkta Daukšių senovės gyvenvietės kalvos ŠR šlaite. Šurfo ŠR kraštinė pasiekama nuo dujotiekio trasos paėjus lauko keliuku į PR 16,40m, po to pasukus į gyvenvietės kalvą ir 190° kryptimi pakopus 17,80m. Nuo šurfo Nr.1 ŠV kraštinės iki dujotiekio trasos vamzdžio 390° kryptimi buvo 15,10m (žr. brėž. Nr.2, 7).

Šurfo Nr.1 dydis 1x1m. Šurfas iškastas mišku apaugusioje vietovėje. Jo vietoje žemės paviršius buvo apaugęs žole ir žemėjo ŠR kryptimi. Tyrinėjimų eigoje fiksuotos šurfo ŠV ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.116 ir nuotr. Nr.242).

Prieš pradėdant tyrinėjimus šurfo Nr.1 vietoje buvo nuluptas nestoras, iki 8cm storio velėnos sluoksnis (1). Po velėnos sluoksniu (1) fiksuotas 22-29cm storio pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smėlio priemaišomis. Šis sluoksnis (2) – tai paprastas dirvožemis. Po 2 sluoksniu, 30-35cm gylyje nuo žemės paviršiaus atsidengė įžemis - gelsvas smėlis (3). Šurfą Nr.1 iškasus iki 45cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai jame buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių šurfe Nr.1 neaptikta.

Šurfas Nr.2

Šurfas Nr. 2 buvo iškastas netoli šurfo Nr.1, Daukšių senovės gyvenvietės kalvos ŠR šlaite. Nuo šurfo Nr.1 PV kraštinės iki šurfo Nr.2 ŠR kraštinės, einant 190° kryptimi, buvo 6,80m. Nuo šurfo Nr.2 ŠV kraštinės iki dujotiekio trasos ir vamzdžio, einant 390° kryptimi, buvo 15,20m (žr. brėž. Nr.2, 7).

Šurfo Nr.2 dydis 0,80x0,80m. Šurfas iškastas mišku apaugusioje vietovėje. Jo vietoje žemės paviršius buvo apaugęs žole ir žemėjo ŠR kryptimi. Tyrinėjimų eigoje fiksuotos šurfo ŠV ir PV sienelės (žr. brėž. Nr.116 ir nuotr. Nr.243).

Tyrinėjimų pradžioje, šurfo Nr.2 vietoje, buvo nuluptas plonas, iki 7cm storio velėnos sluoksnis (1). Giliau, po velėnos sluoksniu (1), tyrinėtas 32cm storio pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su negausiomis smėlio priemaišomis. Tai dirvožemio sluoksnis. Po 2 sluoksniu, 38-40cm gylyje nuo žemės paviršiaus atsidengė įžemis - gelsvas smėlis (3). Šurfa Nr.2 iškasus iki 65cm gylio nuo žemės paviršiaus tyrinėjimai jame buvo pabaigti. Archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ar radinių šurfe Nr.2 neaptikta.

Šurfas Nr.3

Šurfas Nr.3 buvo atmatuotas Daukšių senovės gyvenvietės kalvos PV šlaite. Šio šurfo PR kraštinė pasiekama nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto, palei dujotiekio trasą pakopus į gyvenvietės kalvą 15° kryptimi 58m, po to pasukus į ŠV ir 290° kryptimi dar paėjus 25,20m. Nuo šurfo Nr.3 PV kraštinės iki Šaminės upelio dešiniojo kranto buvo 46,10m atstumas, 190° kryptimi (žr. brėž. Nr.2, 7).

Šurfo Nr.3 dydis 1x1m. Šurfas iškastas mišku apaugusioje vietovėje. Jo vietoje žemės paviršius buvo apaugęs žole ir truputį žemėjo PV kryptimi. Tyrinėjimų eigoje fiksuotos visos šurfo Nr.3 sienelės – ŠR, PR, PV ir ŠV (žr. brėž. Nr.117-118 ir nuotr. Nr.244-245).

Prieš pradėdant tyrinėjimus šurfo Nr.3 vietoje buvo nuluptas iki 8cm storio velėnos sluoksnis (1). Po velėnos sluoksniu (1) buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2) su nežymiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksnio (2) storis 58-65cm. Tyrinėjant 2 sluoksnį, 22cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktas neornamentuotas žiesto puodo šonelis (inv. Nr.259). Pakasus truputį giliau, 41cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptikti du žiestų puodų dugneliai (inv. Nr.260-261). Aprašomame sluoksnyje (2) aptiktos puodų šukės (inv. Nr.259-261) nuskilusios nuo plonasienių indų, išdegtų redukciniėje aplinkoje. Jų molio masė juodos, pilkos ir rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Puodų dugnelių apačios tiesios, vieno iš jų (inv. Nr.260) plotis buvo 6cm. Sluoksnyje (2) rastos puodų šukės priskirtinos taip vadinamai „kaimiškai“ keramikai ir gali būti datuojamos XVIII – XIXa.

Be buitinės keramikos šukių, 2 sluoksnyje, 65cm gylyje nuo žemės paviršiaus, surastas molinės žaizdro sienelės gabalėlis (inv. Nr.262). Žaizdro sienelės gabalėlis tamsiai pilkos spalvos, netaisyklingos formos, akytas. Gabalėlio dydis 1,4x1,5x2,2cm. Jis buvo rastas pačioje 2 sluoksnio apačioje, netoli pastarojo ribos su giliau esančiu sluoksniu.

Pilkos, permaišytos, žemės sluoksnis (2), greičiausiai, susidarė erozijos poveikyje arba ariant senovės gyvenvietės kalvą.

Giliau, po 2 sluoksniu, buvo tyrinėjamas tankiai susigulėjusios, durpingos, tamsiai pilkos žemės sluoksnis (3). Šiame sluoksnyje (3) buvo organikos puvėsių (medžių šakelių?), pasitaikė vienas kitas angliukas. Kasinėjimų eigoje iširtas iki 70cm storio šio sluoksnio klotas. Šis sluoksnis (3) – tai senasis Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksnis. Tyrinėjant 3 sluoksnį, 87cm gylyje nuo žemės paviršiaus, buvo surastas lipdyto puodo šonelio fragmentas (inv. Nr.264). Dar viena lipdyto puodo šonelio šukė (inv. Nr. 265) aptikta 115cm gylyje nuo žemės paviršiaus. Pastaroji šukė (inv. Nr.265) buvo brūkšniuotu paviršiumi. Aprašytos lipdytų puodų šonelių šukės (inv. Nr.264-265) yra nuskilusios nuo storasienių indų, išdegtų oksidaciniėje aplinkoje. Jų molio masė rusvos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas grūstas granitas. Šios puodų šukės priskirtinos brūkšniuotosios keramikos kultūrai ir datuotinos I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse. Tamsiai pilkos, durpingos ir tankiai susigulėjusios žemės sluoksnis (3), kuriame buvo rastos minėtos šukės taip pat datuojamas I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Be buitinės keramikos šukių, 3 sluoksnyje, 89cm gylyje nuo žemės paviršiaus, dar buvo aptiktas spalvoto metalo lydimo atliekų gabalėlis (inv. Nr.263). Šis gabalėlis netaisyklingos formos, jo dydis 1,2x2,5x3,4cm.

Šurfa Nr.3 iškasus iki 120-130cm į ją pradėjo vežtis gruntinis vanduo. Be to, šio šurfo tyrinėjimus apsunkino ir minėtame gylyje prasidėjęs tankus susipynusių medžių šakų sluoksnis. Neturint galimybės išpumpuoti vandenį iš šurfo buvo nutarta tyrinėjimus jame nutraukti. Tyrinėjimai šurfe Nr.3 buvo nutraukti šurfa iškasus iki 140cm gylio nuo žemės paviršiaus.

Šūrfas Nr.4

Šūrfui Nr.4 vieta parinkta netoli šurfo Nr.3, Daukšių senovės gyvenvietės kalvos PV šlaite. Šurfo Nr.4 PR kraštinė pasiekama nuo Šaminės upelio dešiniojo kranto, palei dujotiekio trasą pakopus į gyvenvietės kalvą 15° kryptimi 63,60m, po to pasukus į ŠV ir 290° kryptimi dar paėjus 23,70m. Nuo šurfo Nr.4 PV kraštinės iki Šaminės upelio dešiniojo kranto buvo 50,80m atstumas, 190° kryptimi. Tarp šurfo Nr.4 PV kraštinės ir šurfo Nr.3 ŠR kraštinės buvo 4,70m atstumas (žr. brėž. Nr.2, 7).

Šurfo Nr.4 dydis 1x1m. Šūrfas iškastas mišku apaugusioje vietovėje. Jo vietoje žemės paviršius buvo apaugęs žole ir truputį žemėjo PV kryptimi. Tyrinėjimų eigoje fiksuotos visos šurfo Nr.4 sienelės – ŠR, PR, PV ir ŠV (žr. brėž. Nr.119-120 ir nuotr. Nr.246-247).

Prieš pradėdant tyrinėjimus šurfo Nr.4 vietoje nuluptas 8-10cm storio velėnos sluoksniu (1). Po velėnos sluoksniu (1) buvo kasamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2) su nežymiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šio sluoksniu (2) storis 50-55cm. Tyrinėjant 2 sluoksniu, šurfo Nr.4 ŠR dalyje, 22-40cm gylyje nuo žemės paviršiaus, aptiktos dvi žiestų puodų šukės – puodo dugnelis (inv. Nr.266) ir puodo šonelis (inv. Nr.267). Šios puodų šukės (inv. Nr.266-267) nuskilusios nuo plonasienių indų, išdegtų redukciniame aplinkoje. Jų molio masė pilkos spalvos, molio masei kaip liesiklis naudotas smėlis. Puodo dugnelio (inv. Nr.266) apačia tiesi, dugnelio plotis – 15cm. Sluoksnyje (2) rastos puodų šukės priskirtinos taip vadinamai „kaimiška“ keramikai ir gali būti datuojamos XVIII – XIXa.

Pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2), greičiausiai, susidarė erozijos poveikyje nuslinkus žemėms nuo kalvos viršūnės arba ariant senovės gyvenvietės kalvą.

Giliau, po 2 sluoksniu, buvo tyrinėjamas tankiai susigulėjęs tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksniu (3). Sluoksnyje (3) pasitaikė smulkių angliukų, buvo nemažai degėsių ir vienas kitas smulkus molio tinko gabalėlis. Šio sluoksniu (3) storis buvo 55-65cm. Aprašomas sluoksniu (3) – tai senasis Daukšių gyvenvietės kultūrinis sluoksniu. Jį tyrinėjant, PR šurfo dalyje, 65-75cm gylyje nuo žemės paviršiaus buvo aptiktas molinės žaizdro sienelės gabalėlis (inv. Nr.268). Žaizdro sienelės gabalėlis tamsiai pilkos spalvos, netaisyklingos formos, akytas. Gabalėlio dydis 2,1x2,5x3,5cm. Be žaizdro sienelės gabalėlio, šurfo Nr.4 centrinėje dalyje, 110-122cm gylyje nuo žemės paviršiaus, dar buvo surastas mažas lipdyto puodo dugnelio fragmentas (inv. Nr.269). Jo molio masė pilkos ir rusvos spalvos, molio masėje gausu grūsto granito priemaišų. Tankiai susigulėjęs, tamsiai pilkos, degėsingos, žemės sluoksniu (3) ir jame rasti du radiniai (inv. Nr. 268-269), datuoti I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. po Kr. pirmąja puse.

Po 3 sluoksniu buvo fiksuotas smulkaus balto smėlio sluoksniu (4), kurio storis svyravo nuo 5 iki 18cm. Sluoksniu (4), atrodo, suneštinis. Giliau, po balto smėlio sluoksniu (4), stebėtas 4-19cm storio šviesiai pilkos žemės sluoksniu (5) su gausiomis gelsvo smėlio priemaišomis (smėlinga žemė). Šiame sluoksnyje (5) pasitaikė truputis degėsių ir angliukų.

Nukasus 5 sluoksniu, 140-155cm gylyje nuo žemės paviršiaus, pasiektas įžemis – tankiai susigulėjęs gelsvas smėlis (6). Pasiekus įžemį (6) šūrfas Nr.4 dar buvo pagilintas iki 170cm gylio ir po to tyrinėjimai jame pabaigti.

Šūrfas Nr.5

Šūrfui Nr.5 vieta parinkta Daukšių senovės gyvenvietės kalvos PV šlaite, netoli kalvos viršūnės. Šurfo Nr.5 PR kraštinė pasiekama nuo šurfo Nr.3 ŠV kraštinės paėjus mišku 81,10m, 310° kryptimi. Nuo šurfo Nr.5 PV kraštinės iki Šaminės upelio dešiniojo kranto buvo 28,70m einant 220° kryptimi (žr. brėž. Nr.2, 7).

Šurfo Nr.5 dydis 1x1m. Šūrfas iškastas mišku apaugusioje vietovėje. Jo vietoje žemės paviršius buvo apaugęs žole ir truputį žemėjo PV kryptimi. Tyrinėjimų eigoje fiksuoti šurfo Nr.5 ŠR ir PR sienelių pjūviai (žr. brėž. Nr.121 ir nuotr. Nr.248-249).

Prieš pradėdant tyrinėjimus šurfo Nr.5 vietoje buvo nuluptas iki 10cm storio velėnos sluoksniu (1). Po velėnos sluoksniu (1) buvo tyrinėjamas pilkos, permaišytos, žemės sluoksniu (2) su negausiomis smėlio ir smulkių akmenėlių priemaišomis. Šis sluoksniu (2) storėjo PV kryptimi. Jo